

KOOLHOVEN 2-PERSONS JACHT-VERKENNINGS VLIEGTUIG
MET 400 P. K. BRISTOL-JUPITER MOTOR

NATIONALE VLIEGTUIG-INDUSTRIE - 'S-GRAVENHAGE

Mededeelingen van Huishoudelijken aard.

OPGAVE NIEUWE LEDEN.

Assen: J. M. Diekman, 2e Lt., 1. R. I.; F. J. M. van der Linden, 2e Lt., 9. R. I.; E. L. Voorwinden, 2e Lt. 9. R. I.
Ginneken: G. J. Maris, Lt. Kol. der Huzaren.

Bijeenkomst van 28 Maart 1924 te Breda.

Voorzitter: Generaal-Majoor b. d. J. L. TEN BOSCH.

De VOORZITTER: **Mijne Heeren**, Ik open deze vergadering en heet u allen hartelijk welkom. Het bestuur onzer Vereeniging stelt het immer op prijs in Breda te kunnen vergaderen, in het militaire milieu bij uitnemendheid, waar het steeds van uw aller belangstelling verzekerd is.

Dat woord van welkom richt ik ook tot onze gasten, de a.s. officieren, die nu heden avond gelegenheid hebben, van een interessante voordracht te genieten en tevens te zien, wat hun later geboden zal worden, als zij, over eenige maanden officier zijnde, zich in massa voor het lidmaatschap zullen aanmelden.

Een woord van dank wensch ik in 't bijzonder reeds nu te richten tot den luit.-kol. GROOTHOFF, den commandant v/h. regiment wielrijders, die wel aan het verzoek van het bestuur heeft willen voldoen om hier tegenwoordig te zijn en eventueel aan het debat deel te nemen.

Hoewel de agenda voor deze bijeenkomst niets bijzonders van huishoudelijken aard vermeldt, en ik zou kunnen volstaan met den spreker van hedenavond nu het woord te verleen, zult u mij nog wel een korte, naar mijn meening, belangrijke mededeeling veroorloven. De voordrachten in onze vereeniging gehouden beginnen de aandacht in het buitenland te trekken; zoo zal men thans in het Amerikaansche tijdschrift „The Field Artillery Journal” van 1923 een vertaling aantreffen van hetgeen door den majoor van den generalen staf W. J. C. SCHURMAN in de bijeenkomst van 27 October 1922 is medegedeeld over „De ontwikkeling van de artillerie gedurende en na den wereldoorlog”.

Ik behoef u zeker niet te zeggen, M. H., met hoe groote bereidwilligheid het bestuur onverwijld zijn toestemming voor deze opname heeft gegeven, waarbij niet is nagelaten den zoo bij uitstek kundigen stafofficier de gelukwenschen en waardering van dat bestuur over te brengen.

En thans luit. ZEGERS, is het woord aan u voor het houden eener voordracht over:

HET GEBRUIK VAN GROOTERE WIELRIJDERS- VERBANDEN.

De heer ZEGERS: Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren. Ik heb aanvankelijk het voornemen gehad om de geschiedenis van de ontwikkeling der W. organisatiën ¹⁾ in de verschillende Westeuropeesche rijken als inleiding tot mijn eigenlijke voordracht te benutten, doch ik heb dit opgegeven, teneinde niet in den betrekkelijk korten spreektijd beschouwingen die ik van meer gewicht acht, achterwege te moeten laten.

Toch komt het mij gewenscht voor even zeer beknopt te vermelden hoe de W. voor en c.q. gedurende en na den oorlog in de voornaamste Westeuropeesche legers, werden georganiseerd.

Frankrijk.

In Frankrijk waren bij het uitbreken van den wereldoorlog de C. D. versterkt met een „groupe cycliste”, terwijl in de „instruction sur l'emploi et la conduite du groupe cycliste” van 7 Aug. 1913 een handleiding werd gevonden voor het taktisch gebruik.

Deze „groupes cyclistes” bestonden uit 3 pelotons van 3 sectiën „chasseurs cyclistes”. Feitelijk was dus een peloton een C. W. en de „groupe” een B. W. van 3 comp.; de gevechtssterkte was \pm 400 man.

Gedurende den wereldoorlog is de organisatie van deze „groupes cyclistes” gemoderniseerd en bestaan deze thans uit een bevelsgroep en 3 pelotons, welk laatste samengesteld

¹⁾ De volgende afkortingen zijn veel gebruikt:

W. = wielrijders; R.W. = regiment wielrijders; C.D. = cav. divisie; C.W. = compagnie wielrijders; E.W. = eskadron wielrijders; esk. = eskadron; B.W. bataljon wielrijders; Cav. = cavalerie; afd. = afdeling.

zijn uit 2 sectiën „chasseurs cyclistes” waarbij 4 fusilmitr. équipes en 6 V.B.-geweren en 1 mitrailleursectie (2 mitrs.).

Het totale effectief der tegenwoordige „groupe cycliste” is 10 officieren waarvan 1 dokter, 440 onderofficieren, korporaals en jagers, 42 paarden, 22 voertuigen, waarvan 18 met 2 paarden en 2 met 1 paard bespannen, en 4 automobielen.

Italië.

In Italië bestonden voor den oorlog 12 B. W. (Bersaglieri cyclisti) welke organiek tot de 12 regimenten „bersaglieri” behoorden, doch grootendeels bestemd waren om bij de C. D. ingedeeld te worden.

Om dit te typeeren vermeld ik u de organisatie van het Italiaansche cav. korps in den laatsten grooten slag op het Italiaansche front, den slag van Vittorio Veneto.

Dit cav. korps bestond uit 4 divisiën. De divisiën bestonden uit 2 brigades à 2 cav. reg. en 1 gr. rijd. art. (elk cav. reg. bestond uit 5 esk. en 1 mitr. esk.). Totaal dus 20 esk. + 4 mitr. esk., met ponton-, munitie-, geneeskundige-, verplegings-treinen en verb. afdeeling.

Bovendien waren toegevoegd:

- aan de *1e divisie*: 3 bat. „bersaglieri cyclisti” en een esk. pantserauto's met mitr. bewapend.
- aan de *2e divisie*: 1 groep „artillerie portée”.
- aan de *4e divisie*: 3 bat. „bersaglieri cyclisti”,
1 groep „artillerie portée”,
1 esk. pantserauto's met mitr. bewapend,
1 comp. motormitrailleurs.

Na den oorlog zijn er in Italië plannen gemaakt om het aantal C. D. tot 1 modern uitgeruste te reduceeren en daaraan 2 B. W. bersaglieri toe te voegen.

Engeland.

Bij het uitbreken van den wereldoorlog bestonden 14 territoriale B. W. die hoofdzakelijk deel uitmaakten van de regimenten van graafschappen aan of nabij de kust gelegen Hun bestemming was mede te werken aan de „Home defence”.

Voorts was voorbereid dat iedere divisie van het expeditieleger met een comp. zou worden uitgerust. Deze comp. werden gevormd uit infanteristen die speciaal in verk. dienst geoefend waren. De comp. bestond uit 6 „platoons” en telde 7 officieren en 208 onderofficieren en minderen.

In 1915 werd het „Army cyclist corps” opgericht met een depot te Hounslow en een oefeningcentrum te Salisbury Plain, de meeste officieren en menschen der C. W. gingen hiertoe over.

In 1916 werd uit de C. W. der divisien per legerkorps een B. W. geformeerd. Dit geschiedde in alle Britsche legerkorpsen, dus ook in die der „dominions”.

In het Canadeesche contingent werd een merkwaardig mobiel detachement gevormd namelijk de brigade van generaal BRUTINEL, dat als volgt georganiseerd was:

1st and 2nd Canadian motor machine gun brigades,

Canadian corps cyclist battalion,

one section of six-inch Newton French mortars mounted on lorries.

Deze brig. vocht o.a. in den slag van Amiens in het Canadeesche korps onder den naam „Canadian independent Force”.

Na den oorlog is het „Army cyclist corps” weer opgeheven met het grootste gedeelte van het ontzaglijke leger dat het Britsche Rijk in den wereldoorlog in 't veld had. In verschillende voorschriften en in de „Cyclist training” van 1917 blijkt daarentegen wel dat, voor het geval het nog eens noodig mocht zijn dat dit Rijk onder bescherming van zijn vloot een groot leger uit den grond moet stampen, de W. afd. daarin weder eene plaats zullen innemen. Bovendien bestaan in enkele „dominions” nog W. afd. Zoo telt o.a. het Canadeesche leger nog 12 C.W.

Duitschland.

Voor het begin van den oorlog bestond in Duitschland 1 Comp. per Jagerbat. Onmiddellijk na het uitbreken van den wereldoorlog werd het aantal C.W. der Jagerbat.

geleidelijk verdubbeld en werden deze grootendeels, in verband met de op auto's vervoerde Jagerbat., toegevoegd aan de „Heeres Kavallerie. De in Augustus 1914 op eigen initiatief der inf. div. opgerichte C.W. werden in de organisatie opgenomen. Bovendien werden in het achterland nog vele „ersatz Radfahrerecompagnien" opgericht.

Sedert Augustus 1916 werden een groot aantal C.W. tot 7 B.W. tezamen gevoegd, die volgens BALCK ieder uit 5 tot 7 comp. en een mitr. comp. van 6 zware mitr. '08 op lastauto's hebben bestaan.

Den 23 September 1916 heeft men in Duitschland zelfs de B.W. 1 t/m. 5 vereenigd tot eene *wielrijdersbrigade* (2 Inf. Radf. Brig.).

In de bij het Vredesverdrag van Versailles voor Duitschland voorgeschreven organisatie van het vrijwilligersleger zijn geen W. afd. opgenomen. Wel heeft men in Duitschland getracht aan de niet feitelijke verbodsbepaling in dit opzicht te ontkomen, door van elk der 21 inf. comp., een comp. als C.W. te organiseren, doch deze zijn vermoedelijk op aandringen van Fransche zijde afgeschafte als zijnde in strijd met de bepalingen van het verdrag.

Oostenrijk.

In Oostenrijk bestonden voor den oorlog 4 C.W. bij de Jagerbat.

Na den oorlog werd aan het verkleinde Oostenrijk door de Entente een legerorganisatie voorgeschreven, waarbij het over 6 B.W. beschikt, zoodat bij elk der 6 gemengde brigaden een B.W. kan worden ingedeeld.

België.

Bij het uitbreken van den oorlog beschikte de Belgische C.D. over een B.W. à 3 comp. (carabiniers cyclistes). Gedurende den oorlog werd een 2e dergelijk bat. opgericht.

Thans na de reorganisatie als gevolg van het Kon. Besl. van 3 Augustus 1923 zijn de wielr. ingedeeld in de *lichte divisie* en in de 4 „*régiments légers*". De lichte divisie telt 2 cav. brig. (totaal 20 esk. en 5 mitr. esk.), 1 reg. Jagerwielr., (totale sterkte 4 afdeelingen of 8 E.W. en 4 W. mitr.esk.),

1 reg. rijd. art. à 6 batterijen, 1 bat. genie-wielr. à 2 comp., 1 afd. (vermoedelijk 10 à 12) pantserauto's, bewapend met 1 kanon van 3.7 cM. en 1 dan wel 2 mitr.

Bovendien blijven de 2 bat. „carabiniers cyclistes” voorloopig gehandhaafd.

Een „régiment léger” bestaat uit 1 afd. cav. en 1 afd. wielr., elk met 2 esk. en 1 mitr. esk. (de 4 „régiments légers”) hebben dus in totaal 8 esk. cav., 4 mitr. esk., 8 E.W. en 4 wielr. mitr. esk.).

Mijne heeren, ik meen dat zelfs uit deze beknopte samenvatting blijkt, dat men in die legers welke voor den oorlog nog geen W. bat. of gelijksoortige grootere wielrijderseenheden kenden, *gedurende den oorlog* dergelijke verbanden heeft georganiseerd en in enkele landen ook W. afd. in hooger verband heeft samengesteld.

Dat dit *gedurende den oorlog* geschiedde, is dunkt mij eene groote aanwijzing, dat zij het nut van hun bestaan in de practijk hebben bewezen.

Na deze korte samenvatting wilde ik allereerst Uwe aandacht vragen voor:

Enkele algemeene beschouwingen omtrent het gebruik van grootere wielrijdersafdeelingen.

De marschen van groote wielrijdersafdeelingen en hunne beveiliging gedurende den marsch.

De *grootte marschsnelheid* en het *vermogen om deze gedurende langen tijd vol te houden*, bepalen voor een groot gedeelte de waarde der W. afd.

De marschsnelheid echter is in hooge mate afhankelijk van den toestand der wegen en van de atmosferische omstandigheden, zoodat er landen of landstreken zijn te vinden waar hun gebruik geen groote voordeelen biedt. In Nederland daarentegen kan men de *marschsnelheid* van een bat. *gemiddeld* aannemen op 10 à 12 K.M. per uur, de rusten inbegrepen, terwijl eene *marschprestatie* per dag van *gemiddeld* 80 K.M. meerdere dagen volgehouden kan worden. Enkele marschprestaties van buitenlandsche B.W.

gedurende den oorlog, hoop ik U in een later gedeelte van mijn voordracht te noemen. Onder gunstige omstandigheden, of over kleine afstanden zal de marschsnelheid belangrijk grooter kunnen zijn, terwijl in dat geval gedurende *een of enkele dagen* marschen van 120 K.M. resp. 100 K.M. kunnen worden gevergd.

Afstanden van 50 meter tussehen de sectiën en 100 meter tussehen de comp., welke gebruikt worden om de onregelmatigheden in het marcheeren te voorkomen, zijn in groot verband als regel noodzakelijk, en kunnen slechts verminderd worden op goede wegen en indien men met zeer goed in het colonnerijden geoeffende wielrijders te doen heeft.

De colonne met tweeën is in Nederland bij *grote* marschen als de normale te beschouwen en in deze colonne kan men de lengte van een gevechts C.W. in groot verband marcheërend op ± 350 meter stellen en het gevechts B.W. van 3 comp. met een motormitr. peloton van 6 mitrailleurs (± 24 motoren), en een sectie infanterie geschut van 2 stukken (± 20 motoren) op ongeveer 1600 meter (zonder treinen).

Bij het marcheeren van W.afd. van meerdere B.W. waarvan het gros de hoofdwegen zal volgen, zal men dikwijls de colonnes aanmerkelijk kunnen verkorten door met drieën of met vieren te laten marcheeren. Daarentegen zal een B.W. *op vele landwegen, b.v. in de buitenprovinciën van Nederland met eenen* moeten rijden wil het niet te veel van zijn snelheid inboeten en dient men in dat geval de lengte van een dergelijk bat. *indien* het langs één weg marcheert op ongeveer 3200 M. aan te nemen. Slechts zeer goed in het terreinrijden geoeffende wielrijders zullen deze lengte tot ± 2400 M. kunnen terugbrengen. Dit zal n.l. het geval zijn indien alle afstanden in het terrein *niet* vermeerderen. De afstanden tussehen de sectiën en comp. toch vertegenwoordigen dan zoowel met eenen als met tweeën dezelfde lengte.

Het behoeft dus wel geen betoog dat vooral voor wielrijdersafdeelingen in grooter verband, *de marschdiscipline van buitengewoon groot gewicht* is.

Gedurende *nachtmarschen* met grootere W. afd. is het dubbel noodig alle mogelijke middelen aan te wenden om de marschdiscipline en de afstanden tusschen de manschappen en de afdeelingen te onderhouden. Zoo zullen strepen wit papier of beter nog lichtende verf op de achterspathborden van groot nut zijn, dan wel kan men aldaar de rijwielnummers in lichtende verf schilderen. Voorts kunnen aan de staart der sectiën en bij de verbindingsmanschappen lantaarns aan de achtervorken bevestigd worden die hun licht naar achteren werpen. Ten slotte zullen teekens met lichtende verf achter op de helmen van de aanvoerders der onderdeelen en witte strepen op de helmen der manschappen een snel verzamelen der gedurende het rijden uitgerekte onderdeelen in de handen van hun commandanten bevorderen, alsmede vriend van vijand bij eventueele nachtgevechten onderscheiden.

Indien aanraking met den vijand te verwachten is, zal een zelfstandig marcheerende grootere W. afd. van een of meerdere bat., *zoo mogelijk in meerdere colonnes* trachten te marcheren. Het *reyclen van het verband*, b.v. door te bepalen dat uit aangegeven lijnen op bepaalde uren vooruit gegaan moet worden is dan van het grootste belang.

Behalve een *beveiliging op grooten afstand*, die bestaat in het snel bezetten e.g. verkennen van gewichtige punten als bruggen, *défilés*, knooppunten, dorpjes, enz. zullen de evenwijdig marcheerende wielrijderscolonnes hunne beveiliging in front sprongsgewijze van lijn tot lijn vooruit laten gaan, hetgeen als regel tevoren door tijd geregeld wordt door den alg. et. der wielrijders. Het *marcheeren in meerdere colonnes* toch *vermindert de colonnelengte en den tijd om zich tot het gevecht te ontwikkelen*, alsook de *kwetsbaarheid* op de flanken doordat het front verbreed wordt.

De *methode van flankbeveiliging* zal, afhankelijk van het wegnemet en de meerdere of mindere waarschijnlijkheid van een vijandelijken aanval, gekozen kunnen worden. Men zal deze slechts zeer zelden door middel van evenwijdig marcheerende flankpatr. kunnen verkrijgen omdat de W.

gedurende den marsch aan de wegen gebonden zijn.

Is het weggemet zeer gunstig, dan kunnen voortdurend boogpatrouilles worden uitgezonden, hierop kan echter niet steeds gerekend worden. Een goede methode is voortdurend met groote snelheid patrouilles, e.q. gr. afdeelingen vooruit te zenden naar alle zijwegen, welke gepasseerd moeten worden. Deze moeten dan verkend worden en zoover ingereeden totdat een gunstige opstellingsplaats bereikt wordt, welke het zijterrein beheerscht.

Deze methode wordt nog meer volkomen, indien een sterke afdeeling als flankdekking wordt aangewezen, welke systematisch het terrein afsluit en dus als het ware een beveiligend scherm in het terrein legt op zoodanigen afstand van den marschweg dat de te beveiligen colonne niet door vuur overvallen kan worden. Dit scherm moet dan gedurende de beweging dier colonne voortdurend aan de eene zijde afgebroken worden en aan de andere zijde verlengd worden. Het ligt voor de hand dat bij deze wijze van beveiligen de marschsnelheid van de te beveiligen colonne niet zeer groot gedacht kan worden. De methode is dan ook van het meeste belang indien een W. afd. voor de flankbeveiliging van een infanteriecolonne is aangewezen, doch kan in gevallen waarin snelheid niet op den voorgrond staat, ook toegepast worden om een W. colonne te beveiligen. Dikwijls zal een W. colonne voor de flankbeveiliging alleen op haar snelheid moeten vertrouwen en op *de kracht van haar formatie*. Een W. afd. die b.v. met eenen langs een landweg marcheert en plotseling uit de flank door cavalerie te paard bedreigd wordt of door vuur van wielrijders of afgezeten cavalerie verrast, behoeft slechts halt te houden en zich neer te werpen in de richting der bedreiging, om alle mitr. en karabijnen onmiddellijk te kunnen inzetten. Niet onmiddellijk aangevallen deelen der colonne kunnen zoo noodig door een omvattenden aanval, de aangevallen groep steunen.

Het optreden der W. voorhoede en achterhoede van een groote W. colonne heeft hetzelfde karakter als een eventueele W. voorhoede of achterhoede van een marcheerende cav. afd.,

een colonne inf. op auto's of inf. te voet. Daarom meen ik te kunnen volstaan met deze taak der W. te behandelen gedurende de:

Beveiliging van een marcheerende cavalerie afdeling.

Aangezien in 't algemeen de cav. zich zelf beter op korten afstand op de flanken kan beveiligen dan W., zullen deze laatste daarvoor als regel niet worden gebruikt tenzij het wegenmet dicht is en ook W. boogpatrouilles gereden kunnen worden.

Wel kan het voorkomen dat de cav. colonnes een ver afgelegen défilé voorbij moeten marcheeren, van waaruit het déboucheeren van vijand. lichte troepen mogelijk is. Alsdan kan b.v. een C. W. e.q. een B. W. aangewezen worden om zich met groote snelheid naar dat défilé te verplaatsen en het af te sluiten tot de cav. colonne voldoende veilig is te achten.

De voornaamste taak der W. bij de beveiliging van marcheerende cavalerie is echter als deel der voorhoede of achterhoede. Onder bescherming in front van de mitrs. of het licht geschut van 1 of meerdere pantserauto's, die het eerst bedekte randen of dorpen binnendringen, en op de flanken begeleid door cav. en z.m. W. boogpatrouilles vormen een of enkele C. W. met hun lichte mitrs. en de zware motormitrs. een vuurkracht die onmiddellijk gereed is om een zich voordoenden weerstand te breken. In bedekt terrein zullen de comp. van den hoofdtroep der *voorhoede* zeer dikwijls de gelegenheid hebben na het vastloopen van de spitscomp. door een *snelle omtrekkende beweging*, den *vijand. weerstand onverwacht in flank of rug aan te vallen*, dan wel *door de manoeuvre alleen op te ruimen*.

Als hoofdbestanddeel der *achterhoede* in contact met den vijand komende, gaan de W. afd. *sprongsgewijze van lijn op lijn terug* waarbij dus het afbreken van het gevecht telkens voor zal kunnen komen. Teneinde dit te vergemakkelijken is het op dat oogenblik in stelling komen der pantserauto's van onsehatbare waarde. *De plaats der rijwielen zal steeds*

allererst aan den eisch moeten voldoen, dat buiten gericht vuurbereik van den vijand opgestegen kan worden. Indien 2 of meer C. W. zich tot het gevecht ontwikkelen zullen de rijwielen met het stuur in de vermoedelijke afmarsrichting neergelegd worden, maar zoo eenigszins mogelijk zullen de rijwielen van de verschillende compagnieën niet langs den zelfden weg liggen. Vooral bij het snel afbreken van het gevecht zou anders een opstuwning bij de rijwielen kunnen ontstaan, waardoor de eene comp. op het afrijden der andere zou moeten wachten.

Het lijkt mij dan ook noodzakelijk dat de eventueele terugtochtswegen door den commandant eener grootere W. afd. tijdig aangegeven worden voor de verschillende onderdeelen; met name geldt dit voor een W. achterhoede.

Beveiliging van geïsoleerd legerende wielrijdersafdeelingen.

Een W. afd., om de gedachte te bepalen tot en met de sterkte van een bat., welke geïsoleerd legerd zal zich als regel het best beveiligen door compagnies-gewijze eenige afgelegen boerenhoeven te bezetten, waarin manschappen en rijwielen opgeborgen worden. Ze vermindert daardoor de kans om ontdekt te worden immers aanzienlijk. In ieder complex dient dan een piket gereed te zijn om onmiddellijk te kunnen vechten, terwijl enkele posten voor de directe beveiliging uitgesteld worden. Wordt een der opstellingen toch ontdekt en aangevallen, dan verdedigt zij zich ter plaatse tot de vijand door verrassende bajonetaanvallen van de bezettingen der omringende hoeven aangevallen wordt.

Indien echter *een W. afd. ter sterkte van meerdere B.W.* verzameld legerd, zal zij zich beveiligen door b.v. achter een dekkende terreinafscheiding te kantonneeren of te bivakkeeren en in de lijn van deze terreinafscheiding zwakke voorpostendetachementen uit te zetten met een mobiele reserve daarachter.

De uitvoering van deze taak door de W. komt weder overeen met die welke hun kan worden opgedragen bij de:

Beveiliging van een in rust zijnde cavalerieafdeeling.

Een cav. afd. zal immers zoo mogelijk steeds achter een dekkende terreinafscheiding legeren, omdat zij meer tijd noodig heeft dan andere wapens om strijd- en marschvaardig te zijn. Indien niet gebivakkeerd wordt zal de afdeeling, om de paarden te kunnen stallen, zich dikwijls moeten verdeelen. Dit is ook met het oog op vliegerwaarneming bij het aanbreeken van den dag gewenscht. De afzonderlijk legerende groepen beveiligen in de eerste plaats hun kantonnementen tegen overvallingen, door versperring der toegangen, bewaakt door kleine wachten of posten te voet. Deze worden als regel door de cav. zelf gegeven.

Voorts berust de beveiliging van het geheel op het uitzenden van v.p.d. die gunstig gelegen punten b.v. overgangen of défilés in de terreinafscheiding vasthouden.

De afstand van de lijn der v.p.d.n. tot de dekkende afdeeling wordt zoodanig bepaald in verband met de legeringsmogelijkheid der cav., de sterkte en het weerstandsvermogen der v.p.d. in dit bepaalde terrein, dat der rustende afd., zelfs bij een aanval van lichte troepen, de gelegenheid verzekerd wordt om zich tijdig voor het gevecht te verzamelen.

Deze v.p.d.n. kunnen zoowel door cav. als W. gegeven worden. W. zijn vooral gedurende den nacht daartoe zeer geschikt. Toch zal men de W. alleen mogen aanwijzen, indien den volgenden dag van hen vermoedelijk geen extra vermoeiende diensten gevergd zullen worden. Zijn er slechts weinig W. aan de cav. toegevoegd dan worden deze overdag vrijwel doorlopend in de voor- of achterhoede of voor verkenningen aangewend, in welk geval ze 's nachts moeten rusten.

Ze kunnen dan *als mobile reserve beschouwd worden*, die het eerste ter ondersteuning van de voorposten gereed is.

Wordt een B.W. voor de voorposten aangewezen in een bepaalde strook van de terreinafscheiding, dan stelt dit v.p.d.n. van 1 sectie à 1 C.W. uit op de belangrijke punten en houdt een *mobile reserve* achter, die snel naar elk bedreigd punt kan oprukken.

De v.p.d. beveiligen zich door kleine wachten of posten die hun rijwielen op korten afstand achter zich hebben verborgen, en door verkenningen van patrouilles per rijwiel, die, om de gedachten te bepalen, tot 10 K.M. voor de lijn der v.p.d. uitgezonden kunnen worden. Enkele ver vooruit gelegen belangrijke wegenknooppunten kunnen door staande patrouilles worden bezet.

**Wielrijders deel uitmakend van strat. verkenningsdetachementen
in samenwerking met de cavalerie.**

De Duitse cavalerie-generaal VON POSECK zegt in zijn bekend boek „Die deutsche Kavallerie in België und Frankreich 1914“:

„Als Erfahrung der ersten Feldzugsperiode zeigte sich die Notwendigkeit der Entsendung *stärkerer Aufklärungs-abteilungen* mit einzelnen Geschützen, Maschinengewehren und Radfahrern an Stelle einzelner Aufklärungs-escadrons.“

Ook in de andere oorlogvoerende landen deed men de ervaring op dat *sterke*, strategische verkenningsafdeelingen noodzakelijk waren. De gewezen O. H. cavalerie generaal VON BERNDT heeft hierop gewezen in het Ned. cavaleristisch tijdschrift. In een artikel over opheldering zegt hij o.a.: „Afdelingen wielrijders zijn met hun snel beweegbare vuurkracht een zeer gewenschte ondersteuning voor ophelderende cavalerie...“ In een ander artikel getiteld: „Het ophelderingdetachment“ geeft hij met het oog op de *Nederlandsche* lichte brigade aan, dat de samenstelling van een strategisch verkenningsdetachment b.v. als volgt gedacht zou kunnen worden: een eskadron, 1 à 2 compagnieën wielrijders met mitrailleurs, een compagnie inf. op auto's, 2 stukken geschut (rijdende art.) met caissons, een draadloos station, een patrouille der verbandplaatsafdeeling met off. van gezondheid op voertuig en z.m. een of meer pantserauto's.

De juiste *sterkte van het strat. verkenningsdetachment* is natuurlijk *afhankelijk van de opdracht*, doch het lijkt mij ook logisch, dat het in 't algemeen meer aanbeveling verdient

enkele *sterke* detachementen uit te zenden dan meerdere *zwakke*, ook indien de strooken daardoor breeder worden. *Gedurende de strat. verkenning is het immers niet noodig het geheele terrein tusschen de wegen angstvallig te verkennen.* De groote vijandel. legerafdeelingen gebruiken zeker de groote verkeerswegen en ook de meeste andere groote wegen, die daarmee over een zekere breedte in algemeenen zin parallel loopen. Zoowel indien de vijand in beweging dan wel in rust is, vindt men daar dus kleinere vijandelijke organen die de grootere beveiligen. Eerst als de strat. verk. detachementen op vijand. afdeelingen stuiten moeten zij zich over de eventueele in de opdracht aangegeven strook — in de aliereerste plaats over de overige belangrijke wegen en hun onmiddellijke omgeving — verdeelen, door middel van detachementen en patrouilles, terwijl het gros van het detachement al naar gelang van de berichten en het inzicht van den commandant, zal kunnen trachten de vijand. hoofdmacht te bereiken, om daarna door middel van patrouilles, zoo noodig door een aanval van het detachement in de flank of op een ander zwak punt, meerdere gegevens te verkrijgen.

Nu is mijn meening dat eventueele detailverkenningen door patrouilles van de W. en ook van de cav. in de onmiddellijke nabijheid van den vijand als regel slechts succes kunnen hebben, indien deze patrouilles *tijdig* afzitten en *te voet* door het terrein sluipen.

Wat zal dus de taak der W. kunnen zijn in de sterke, gemengde strat. verk. detachementen?

Vooreerst zal een gedeelte dikwijls snel *vooruitgezonden* kunnen worden om *belangrijke punten*, als overgangen over kanalen of rivieren, *défilé's*, knooppunten e.d. *tijdig* te bezetten en vast te houden. Voor *directe beveiliging* van het detachement in front en rug, zijn zich sprongsgewijze verplaatsende W. afd. zeer geschikt. De cav. zal als regel voor de flankbeveiliging zorg dragen.

In terreinen die zich daartoe leenen, *zoals b.v. het grootste gedeelte van Nederland en de omringende gebieden* zullen *wielrijders-verkenningspatrouilles* uitgezonden kunnen worden. Door hun mindere zichtbaarheid, *geruischlooze*

verplaatsing, de snelheid waarmede zij kunnen omrijden om het te verkennen punt op de flank of in den rug te naderen, hun groote geschiktheid voor het verkennen te voet, maken hen daartoe in vele gevallen zelfs te verkiezen. Overdag kan de cav. deze patrouilles in het terrein aanvullen. Gedurende den nacht zijn in vrijwel elk terrein de *wielrijderspatrouilles* het beste te gebruiken. Als vechtend element bij uitnemendheid dragen de W. eventueel bij tot het forceeren van een opening voor de verk. patrouilles — b.v. in een scherm met geringen weerstand, als zwakke vijand. lichte troepen, grenswachten e.d. — dan wel tot het doen slagen van een *gewelddadige verkenning* door het geheele detachement. Ze zijn, eventueel versterkt met geniewielrijders, als het ware aangewezen om herstellingen, opruimingen of vernielingen uit te voeren. Ze zijn geschikt om ingedeeld geschut te begeleiden en te beschermen.

In voor wielrijders gunstige terreinen en voor de taak der strategische verkenning op grooten afstand kan ik me dan ook voorstellen, dat deze verk. detachementen alleen uit wielrijders, versterkt met pantserauto's en motorartillerie bestaan. Ik kom hierop nog nader terug.

In dit geval zal de flankbeveiliging in de nabijheid van den vijand door de W. zelf moeten geschieden. Afhankelijk van het terrein zal deze nu eens het best worden verkregen door het afsluiten van defilé's of wegen (b.v. in polderterrein), dan weer door met groote *snelheid* een volgenden sprong te maken, nadat de patrs. het voorgelegen terrein voldoende hebben doorkruist.

Wielrijders, deel uitmakend van de grossen der groote cavalerie- en wielrijdersverbanden.

De voornaamste taken der W. in dit verband zal ik nog nader bespreken in de verschillende perioden van den oorlog, gedeeltelijk ook aan de hand van voorbeelden uit den wereldoorlog. Ik bepaal me daarom nu tot enkele algemeene opmerkingen.

De W. der grossen vormen met de art. en de pantserauto's

het element dat het meest geschikt is om te vechten, en kunnen dus allereerst noodig zijn tot het banen van een door-tocht voor de strat. verk. detachementen tegenover lichte troepen e. d., of voor de gewelddadige verkenning. In deze gevallen zal het dikwijls zaak zijn, gemengde gevechtsgroepen samen te stellen, die, hoewel soms met groote tusschen-ruimten, tóch in verband optreden, en door te manoeuvreren en waar noodig den vijand concentrisch aan te vallen, dezen terug drijven of te vernietigen.

De W., welke veel sneller dan cav. tot het gevecht gereed zijn, zullen als regel vóór de cav. oprukken en terwijl zij den vijand door hun aanvallen in een bepaalde richting binden, kan de cav. trachten om de vleugels van den vijand heen te gaan, teneinde een beslissing te zoeken, waarbij tegenover vijand. cav. de aanval te paard niet geheel uitgesloten geacht behoeft te worden. Ook kunnen comp. of bat. W., ondersteund door hun mitrs. en pantserauto's *gedurende het gevecht aangewezen worden om door een groote omtrekkende beweging per rijwiel in flank of rug van den vijand een krachtigen verrassenden aanval te ontketenen.*

Deze opdracht kan in het gevecht tegenover vijand. lichte troepen of zwakke of gedemoraliseerde gemengde afdn. uitgestrekt worden tot het *bezetten van défilé's c. d. in den rug van den vijand*, zoodra deze begint te wijken. Hierdoor zullen zij den terugtocht dier afdn. dikwijls kunnen afsnijden of wèl in een vlucht doen overgaan, door, middels hun pantserauto's, e. q. art. en mitr. en aanvallen der W. afdn. de troepen en treinen van den vijand verrassend onder vuur te nemen.

Indien omgekeerd de eigen cav. terug moet, zullen de W. zoo noodig in een breed front tactisch gewichtige punten vast houden en sprongsgewijze teruggaan op een wijze analoog aan die welke ik U reeds mocht uiteenzetten bij het gebruik der W. in de achterhoede.

De vragen doen zich thans voor:

a. op welke wijze komt een grootere W. afd. in het gevecht:

b. op welke wijze breekt ze het gevecht af;

ad a. Zoo mogelijk zullen de W. afd. van hun snelheid gebruik maken om verrassend een hevig vuur af te geven.

De keuze der *eerste vuurstelling* is dus van het meeste belang en moet z.m. aan den eisch voldoen, dat zich daarachter een terreingedeelte bevindt, waar de W. afd. zich ongezien voor den vijand kan ontwikkelen en de rijwielen achterlaten; vooral de kans om gedurende het weder opstijgen en afrijden per rijwiel onder vuur genomen te kunnen worden zal immers zoo klein mogelijk gehouden dienen te worden.

Dit terreingedeelte moet dus bovendien *per rijwiel bereikt*, zoo mogelijk ook in verschillende richtingen verlaten kunnen worden en *zoo dicht mogelijk bij de eerste vuurstelling* gelegen zijn. Een *verkenning van het terrein* van actie door den Ct. is indien mogelijk zeer gewenscht. In het buitenland kon de Ct. dikwijls zijn onderet. vanaf een hoog punt dat inzicht in het terrein gaf zijn plan aanduiden. In ons land zal dit in hoofdzaak slechts op de kaart kunnen gebeuren. Aangezien de kaart dikwijls niet geheel juist met het terrein overeenstemt en gedurende de uitvoering der opdracht ook de omstandigheden snel kunnen veranderen, blijkt de noodzakelijkheid om mannen met initiatief als Cn. der W. te kiezen, welke volgens *den geest* van het plan van hun Ct. handelen, doch tevens dat *snelwerkende verbindingsmiddelen* den algemeenen commandant met zijn onderen. in verbinding zullen moeten houden. Teneinde geen tijd te verliezen vanaf het moment dat de W. afd. ingezet wordt, is het noodig dat de verschillende opmarschwegen z.m. tevoren verkend zijn. Vooral voor groote W. afd. klemt dus met nog meer noodzaak dan voor andere wapens om *gedurende elken stilstand der beweging de wegen in de richting van een mogelijken opmarsch te doen verkennen*, dan wel daaromtrent inlichtingen in te winnen op andere wijze (bevriende bevolking).

Indien op een *zwakke vijand. afd.* is gestooten kan het aanbeveling verdienen om de verschillende comp. van de B.W. op te dragen met de helft voorwaarts te gaan en de andere helft met de rijwielen te laten volgen. Zoodoende kan

men verkrijgen dat het contact met den vijand niet verloren kan gaan door het terugmarcheeren naar de achtergelaten rijwielen.

Is het noodig het grootste gedeelte der comp. in 't vuur te brengen en is dus slechts een klein gedeelte der verschillende comp. bij de rijwielen achtergelaten, dan kan dit, zoodra een voorwaartsehe beweging per rijwiel van in gevecht zijnde comp. verwacht wordt, de opdracht ontvangen *de rijwielen op te voeren*. Dit kan zelfs langs landwegen dikwijls geschieden, indien iedere man van de dekking bij de rijwielen een rijwiel op zijn schouder neemt en zich daarmee per rijwiel verplaatst tot dicht bij de vechtende comp. Indien dit eenige malen herhaald wordt, is spoedig een groot gedeelte der rijwielen opgevoerd.

In een artikel „Kampweise und Verwendung der Radfahr Bataljone" in de *Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen* (Jan.—Febr. 1924) wordt een methode aangegeven die alleen langs goede wegen bruikbaar is. Aldaar wordt aanbevolen $\frac{1}{4}$ deel der vechtende afdeeling zoodra het overwicht bevochten is terug te zenden om de rijwielen te halen, waarbij elke man 4 gekoppelde rijwielen duwt.

In bedekt terrein of bij nacht zullen ook lastauto's hiervoor soms gebruikt kunnen worden. In hetzelfde artikel wordt aangegeven dat een 3 tons lastwagen voorzien van een inrichting om rijwielen op te hangen 50 rijwielen kan vervoeren en met een aanhangwagen van dezelfde inrichting voorzien, 100 rijwielen. Zonder deze inrichtingen daalt de capaciteit voor dit vervoer tot op de helft.

ad b. Dit *afbreken van het gevecht*, vooral met grootere verbanden lijkt mij tot de moeilijkste opdrachten te behooren die aan lichte troepen kunnen worden gegeven en voor zoover mij bekend is, wordt het in ons land in grooter verband vrijwel nooit beoefend.

Hoe zal dit in de werkelijkheid geregeld kunnen worden indien b.v. enkele B. W. in verband terug moeten gaan? Het komt mij voor dat de alg. Ct. der W. ter plaatse, tijdig strooken zal aangeven voor de B. W. rekening houdende met het wegnemet, alsmede de volgende lijnen waar opnieuw weer-

stand zal worden geboden, of van waaruit weder tot den aanval zal worden overgegaan om den vijand wederom tot gevechtsontwikkeling te brengen, terwijl de B. Cn. de beschikbare terugtochtswegen over hun comp. verdeelen.

Het moment waarop het gevecht afgebroken moet worden kan feitelijk slechts door de Cn. in voorste lijn worden bepaald. Wachten deze tot de vijand tot zeer nabij is opgedrongen, dan kan het gevecht veelal niet meer afgebroken worden. Indien echter voor een der B. W. het moment is gekomen dat het terug moet, zullen ook de aangrenzende bat. dikwijls spoedig van den alg. Ct. der W. ter plaatse het bevel moeten ontvangen om terug te gaan. Soms tijds echter zal het teruggaan van het bedreigde B. W. door het inzetten van een mobiele reserve voorkomen of tot een later tijdstip verschoven kunnen worden. Moge hieruit blijken, mijne heeren, dat, mede gelet op de groote fronten waarover een groote W. afd. verdeeld kan zijn, *doorlopend naar verbinding van den alg. Ct. met de onder Cn. gestreefd moet worden.*

Wat de technische uitvoering betreft van het *afbreken van het gevecht in een B. W.* kan ik me dit tegenover vijand. lichte troepen als volgt denken.

Op het moment van het afbreken bevinden zich b.v. 2 comp. in voorste lijn met de rijwielen langs de door den B. C. aangegeven terugtochtswegen en 1 comp. in reserve daarachter. De *pantserauto's* rijden op indien ze niet reeds tevoren in het gevecht ingrepen, de *motormitrs.* ondersteunen dit vuur, ook eventueel *ingedeelde art.* dekt den terugtocht door verhoogde vuuractie, en de beide voorste comp. verzamelen achtereenvolgens in het bedekte terrein waar de rijwielen liggen en rijden langs de opgegeven wegen naar hun nieuwe lijn van weerstand. De res. comp. dekt den terugtocht met hulp van pantserauto's en motormitrs. en met steun van een deel der artillerie. Indien de vijand scherp vervolgt offert zij zich zoo noodig geheel of gedeeltelijk op. Zoodra het gros van het B. W. voldoende voorsprong heeft, breekt de laatste comp. onder dekking der pantserauto's en motormitrs. het gevecht af doch onderhoudt de voeling met

den vijand. De motormitrs. kunnen nu geheel of gedeeltelijk met groote snelheid naar de nieuwe lijn van weerstand gezonden worden om daar hun vuren te organiseeren. De pantserauto's blijven zoo noodig de laatste comp. ondersteunen.

Mijne heeren, dit is geenszins bedoeld als een schema waarvan ik denk dat het altijd of in bepaalde gevallen alleen juist zou zijn, doch diende slechts om den indruk te geven hoe een dergelijk afbreken van het gevecht in een bepaald geval zou *kunnen* geschieden. Het is o.a. evenzeer denkbaar dat van iedere comp. steeds de helft in gevecht is, terwijl het andere deel achterwaarts een nieuwe vuurstelling inneemt, waarbij de B. C. het verband tusschen de nieuwe vuurstellingen der comp. regelt.

Ook kan men b.v. in het polderland in een breed front langs evenwijdige wegen, met overzichtelijk tusschenterrein, dikwijls zoodanig terugtrekken, dat elke achterwaartsche beweging van een der detachementen door flankerend vuur van de mitrs. en e.q. karabijnen der nevendetachementen wordt gedekt, althans is dit de methode langs de groote accessen.

Over de taak der groote W. verbanden als mobiele reserve zal ik in een later gedeelte van mijn voordracht nog voldoende spreken.

Opmerking.

Op het groote belang van een snelwerkenden *verbindingsdienst* wees ik reeds. Aangezien in het mobiele gevecht in vele omstandigheden niet van telephonen gebruik gemaakt kan worden, zullen draadlooze telegrafie, verbindingsvliegers, postduiven, motor- en rijwielordonnansen e.q. ordonnansen te paard, en optische verbindingsmiddelen dikwijls de meest gebruikelijke verbindingsmiddelen vormen.

Gelet op den grooten afstand die tusschen den alg. Ct. der lichte troepen (e.q. wielrijdersbrigade) en den Ct. van het leger kan bestaan, is een mobiele radiopost van groot vermogen voor deze verbinding noodzakelijk te achten. De

radiosectie der Nederlandsche lichte brigade waarvan de automobiele radiopost een werkingssfeer van ± 200 K.M. heeft, voldoet zeker aan dezen eisch.

Doch ook voor de verbinding van de Cn. der verk. detachementen, dan wel B. Cn. van B.W. met hun regiments of brigade commandant lijken mij de in den oorlog beproefde *radioposten van klein vermogen* naast alle overige verbindingsmiddelen van groot gewicht, vooral ook omdat een verbinding door ordonnansen bij aanwezigheid van vijandelijke lichte troepen over groote afstanden nooit geheel verzekerd is.

In de bat. zal men zich wel tevreden moeten stellen met een combinatie van optische verbindingen, ordonnansen, zoo mogelijk postduiven en plaatselijk aanwezige telephonen e.d.

Van het grootste gewicht is ook de *verbinding met de gerechtstrein auto's*, voornamelijk met het oog op de *munitieaanvulling*. Als regel mag wel gelden dat deze auto's zoo dicht mogelijk aangetrokken worden als het terrein en de vijandel. vuuruitwerking toelaten. Zijn de mitrs. dan toch nog op grooten afstand van de plaats der munitieauto's in stelling, dan kan de munitieaanvulling geschieden, met behulp van de volgmotoren der motormitr.-sectiën.

Wielrijdersafdeelingen der grossen voor speciale taken.

Ik kan er hiervan met het oog op den tijd slechte enkele aanstippen.

a. Vernielingsdetachementen.

Mijne heeren, ik meen te mogen vooropstellen dat de punten, kunstwerken, e.d. die voor vernieling in aanmerking komen in verreweg de meeste gevallen aan of nabij wegen gelegen zijn. Het lijkt mij dus logisch de W. zoo noodig versterkt met genie-W. of pioniers op auto's met de noodige springmiddelen, als regel voor de vernielingsdetachementen te bestemmen. Kleine vernielingen met springmiddelen kunnen o.a. ook door de Ned. W. uitgevoerd worden. De totale hoeveelheid springstof die een comp. normaal medevoert is ruim 43 K.G. pikrinezuur of trothyl met de noodige

ontstekingsmiddelen en gereedschappen, deels in tassen in de comp., deels als reserve-voorraad op de auto's.

b. Pionierdetachementen.

Het zelfde geldt voor kleine technische herstellingen en kleine verbeteringen in of nabij wegen, aan bruggen e.d., het opruimen van hindernissen, het maken van vonders en vloten, enz., enz. Zoodra meerdere technische kennis noodzakelijk is, zullen de genie-W. de werken moeten uitvoeren. In België kent men bij de „division légère” dan ook een bataljon genie-W. In Frankrijk is per C. D. een comp. genie-W.

c. Wielrijdersafdeelingen voor beveiliging der automobieltreinen.

Indien er niet naar gestreefd wordt om het aantal auto's der automobieltreinen zooveel mogelijk te beperken, zal een groot gedeelte van de W. voor de dekking van deze treinen kunnen worden geabsorbeerd.

Mijne heeren, indien ik U zeg dat er bij onze lichte brigade ongeveer 331 automobielen zullen behooren, dan vraag ik me af of een dergelijke hoeveelheid auto's, die bij mobilisatie bij elkaar gedreven wordt, wel spoedig tot een handelbaar geheel is te transformeeren. Indien misschien later een V.V.A. en een A.V.A. aan deze brigade toegevoegd worden, met beweeglijke bases voor de vliegtuigen op auto's dan zal het aantal auto's nog vermeerderen.

In den wereldoorlog werd aan de grossen der groote cav. afd. ook inf. op auto's ingedeeld.

Nu meen ik, mijne heeren, dat het indeelen van *inf. op auto's* aan de cav. een *surrogaat* is, indien de wegen slechts eenigermate voor W. geschikt zijn. De colonnelengte van een bepaalde hoeveelheid W. is n.l. in de praktijk geringer dan van eenzelfde hoeveelheid inf. vervoerd op auto's. Bedenk men daarbij dat een W. colonne niet als een autocolonne aan groote wegen gebonden is, niet door versperringen in de wegen tegengehouden kan worden, minder zichtbaar is, zich zelf gedurende den marsch kan beveiligen, desgewenscht patrouilles kan uitzenden en zich over een groot front verdeelen, niet afhankelijk is van benzine, olie en dergelijke

bedrijfsstoffen, terwijl de snelheid ongeveer gelijkwaardig aangenomen kan worden, dan meen ik mijn meening voldoende te hebben gestaafd:

Indien men nu toch heeft kunnen lezen dat in den wereldoorlog zoowel aan Fransche als aan Duitsehe zijde behalve C. W. en B. W. ook inf. op automobielen aan de cav. werd toegevoegd, dan wijt ik dit eendeels aan de beoordeeling van den aard van sommige gedeelten van het operatieterrein, doch ook aan de omstandigheid dat men niet te voren de groote waarde van W. afd. in grootere verbanden had onderkend.

Enkele opmerkingen ten aanzien van de indeeling en het gebruik van eventueel ingedeelde artillerie.

a. Pantserautokanonnen.

De meeste typen die in den oorlog gebruikt zijn bezaten een zeer licht kanon. (In Frankrijk en België b.v. 3,7 cM.). In het Russische leger zijn daarentegen ook pantserautokanonnen van 7 cM. kaliber gebruikt. De Belgische kapitein VAN DER DONCKT schijnt blijkens zijn artikelen in het „Bulletin belge des sciences militaires” voor deze oplossing te gevoelen. Voor Nederland zal men deze echter naar mijn meening voorloopig niet kunnen aanvaarden, omdat deze wagens \pm 8 ton wegen en dus met het oog op de constructie van vele onzer wegen en bruggen en de aanwezigheid van vele te overbruggen wateren, groote bezwaren zouden opleveren.

In ons land kan men de pantserautokanonnen dus slechts beschouwen als licht, langs goede wegen zeer mobiel infanteriegeschut, dat evenals de pantserautomitr. bij W. verk. detachementen, bij voor- en achterhoeden en in het mobiele gevecht van lichte troepen groote diensten zal kunnen bewijzen. In Frankrijk zijn thans pantserautokanon en mitr. in een voertuig ondergebracht.

b. Infanteriegeschut voor wielrijders.

Zoodra een oplossing van het inf. geschutvraagstuk is gevonden, zal ook — vooral bij gebrek aan pantserautokanonnen — inf. geschut aan de B. W., dan wel aan het R. W. moeten

worden toegevoegd. Indien dit geschut in verschillende lasten verdeeld door het terrein gedragen kan worden, zullen deze lasten ongetwijfeld ook per motorrijwielen of over kleine afstanden per rijwielen langs landwegen kunnen worden vervoerd. Het groote voordeel zal dus zijn, dat dit geschut de B. W. ook *btwilen de harde wegen en daarna gedragen door het terrein kan volgen.*

Voor het transport over groote afstanden zal, hetzij een vervoer per motorrijwielen, hetzij een vervoer per auto noodig zijn, teneinde de rijwielen niet gedurende geruimen tijd over te belasten. In principe biedt *het vervoer der gescheiden lasten op motorrijwielen* het groote voordeel, dat het geschut doorlopend gereed is om de W. afdn. overal te volgen.

Dit geschut zal m.i. aangewezen zijn voor het gebruik bij verk. detachementen, bij W. afdn. in de voorhoeden en achterhoeden, en in het gevecht der groote afdn., terwijl het kaliber en het projectiel zoodanig gekozen dienen te worden, dat het geschut vijandelijke pantserauto's kan bestrijden.

c. Motorartillerie en artillerie portéc.

Aangezien hyppomobile artillerie zelfstandig vooruitgezonden W. korpsen niet kan volgen en de W. evenals elke inf. den steun der art. niet kunnen ontberen, dringt zich de noodzakelijkheid op om snel verplaatsbare art. bij de W. in te deelen.

Men heeft de keuze tusschen *een veldkanon met caisson getrokken door een tractor*, dan wel een veldkanon vervoerd op een lastauto. De eerste oplossing lijkt mij zeer veel beter, vooral indien een tractor gekozen wordt die zoowel op den harten weg als op landwegen en eenigermate in het terrein bruikbaar is. In *Nederland* toch zijn de W. *niet aan de harde wegen gebonden* en is het dus een nadeel, indien art. wordt toegevoegd die slechts over harde wegen verplaatsbaar is. Bovendien is het veldkanon „portéc” minder wenschelijk omdat het beweeglijk karakter van een W. brigade dikwijls tot een veelvuldige stellingverandering der artillerie zal noodzaken; ook wordt met het voortdurend op en afladen der kanonnen op de auto's veel tijd en kracht verspild. Hetzelfde is het geval bij het passeeren van bruggen met

gering draagvermogen, die slechts het afzonderlijk overgaan van auto en kanon toelaten.

In het verdedigend gevecht zal de motorart. den vijand reeds op de grootste afstanden tot gevechtsontwikkeling trachten te brengen. Dan toch wordt de opmarsch van den vijand reeds vertraagd. Kanon en projectiel zullen dus een *grootte dracht* mogelijk moeten maken.

Gedurende den aanval zal een verrassende inzet van het vuur der motorart. karakteristiek zijn. Voor deze vuurovervallen is dus een *grootte vuursnelheid* gewenscht.

Ons kanon van 7,5 cM., eenigszins gemoderniseerd en voor een gedeelte uitgerust met slanke projectielen zal m.i. aan deze eischen kunnen voldoen.

Bij groote W. brigaden, zal ook de toevoeging van lichte houwitser als motorartillerie noodzakelijk worden.

d. Hyppomobile artillerie.

Deze komt in aanmerking om met de wielrijdersverbanden samen te werken, indien de grootere cavalerieverbanden met die der wielrijders samenwerken. Als regel zal deze artillerie met de cavallerie marcheeren en onder dekking van de laatste in het gevecht gebracht worden.

Mijne heeren, ik zal thans overgaan om, hier en daar toegelicht met voorbeelden uit den laatsten oorlog, de taak en het gebruik der grootere W. verbanden nader te bespreken:

A. Als lichte troepen van de gemengde brigaden, divisien en legerkorpsen.

B. Als lichte troepen van het leger.

A. Wielrijders als lichte troepen van gemengde brigaden, divisien en legerkorpsen.

Zij zullen grootendeels tot vervulling van dezelfde taken bijdragen als de z.g. divisie cav.; in hoofdzaak dus de *taktische beveiliging en verkenning*. Ze zijn bovendien in het bijzonder geschikt om gebruikt te worden tot het snel bezetten van ver voorwaarts gelegen *taktisch gewichtige punten* en ook om als *snel verplaatsbare vuurreserve* op te treden.

In het algemeen wordt aangenomen dat, in terreinen waar

men de cav. niet kan missen, een esk. cav. per divisie voldoende is voor de taktische beveiliging en verkenningen op zeer korten afstand, mits ook over andere mobiele troepen met groote vuurkracht kan worden beschikt. In terreinen die zich voor het gebruik van W. leenen zal dan ook een C. W. menigmaal niet te ontberen zijn. De D. C. zal dan de keuze hebben al naar gelang van het terrein en den taktischen toestand, om zijn lichte detachementen overdag samen te stellen, òf wel uit een voldoende krachtige cav. eenheid, òf wel uit een krachtige W. eenheid, òf wel — wat zeer dikwijls het grootste rendement belooft — uit een combinatie van onderdeelen dier beide eenheden.

Voor de uitvoering van *opdrachten bij nacht*, waarbij het terrein tusschen de wegen van minder belang geacht mag worden, zijn geruischloos marcheerende W. noodig. Dezelfde comp. die men overdag gebruikt, kan men niet 's nachts gebruiken, zoodat — wil men ook geregeld 's nachts kleine verkenningen of andere ondernemingen ten behoeve der divisie laten uitvoeren — de noodzakelijkheid zich opdringt een 2e C. W. beschikbaar te hebben per divisie. Dit zelfde geldt op verkleinde schaal indien de lichte troepen der div. b.v. over verschillende marschgroepen worden verdeeld.

Men kan zich nu nog voorstellen, dat om welke reden dan ook, het divisie-cav. esk. vervangen wordt door een C. W., zoodat alsdan drie C. W. aan de gemengde brigade of divisie zijn toegevoegd (b.v. in polderterrein). Worden deze tot een B. W. georganiseerd, dan is een grootere W. eenheid ontstaan ten behoeve der gemengde brigade of divisie. Als regel zal echter een dergelijk bat. niet als zoodanig worden gebruikt, doch lost het zich op b.v. in 2 afzonderlijke comp. die overdag verkennende, beveiligende e.a. opdrachten uitvoeren en 1 comp. die 's nachts ageert.

De W. treden hier dus als regel op in kleinere verbanden, zoodat ik thans daarop niet verder in zal gaan. Dit neemt niet weg, dat in bepaalde gevallen een dergelijk bat. als geheel b.v. als *snel verplaatsbare vuurkracht* kan worden ingezet. Deze laatste wijze van gebruik van een B. W. komt echter meer tot haar recht bij de bespreking van de al of

niet wenschelijkheid van het gebruik van W. bat. als legerkorps reserve e.g. D. G. reserve.

Alvorens hiertoe over te gaan zou ik willen opmerken dat voor de D. G. of het legerkorps bovendien nog lichte organen noodig zijn, ook indien de divisieën van lichte troepen zijn voorzien, om den D. G. C. of legerkorps Ct. in staat te stellen verkenningen te laten uitvoeren ten behoeve van de D. G. of het Legerkorps tot op afstanden van ongeveer een dagmarsch, dan wel belangrijke punten ver vooruit te laten bezetten.

Teneinde een *economisch gebruik der verkennende en beveiligende lichte troepen* te bevorderen heeft men in sommige landen de lichte troepen van de divisieën en de D. G. of het legerkorps gecombineerd in een licht orgaan van hoogere orde bij de D. G. of het legerkorps. De Belgische organisatie is hiervan een voorbeeld. Aldaar is immers per legerdivisie (is feitelijk een D. G.) een „régiment léger” georganiseerd, dat bestaat uit één afd. cav. (2 esk. + 1 mitr. esk.) en 1 afd. W. (2 esk. + 1 mitr. esk.). Bij een dergelijke organisatie heeft de legerkorps- of D. G. C. het in de hand om *de lichte troepen in de meest gewenschte verhouding en sterkte aan de divisieën toe te bedeelen en de noodig geachte lichte troepen ten behoeve van het legerkorps in de hand te houden*. Zij lijkt mij dan ook het meest oordeelkundig, vooral indien men over weinig lichte troepen beschikt.

Toen in den wereldoorlog de stabilisatie der fronten was ingetreden en nòch in front, nòch op een der vleugels der divisieën of legerkorpsen plaats was voor de lichte troepen, werden ze dikwijls als mobiele reserve achter het front verzameld. O.a. werden in het Britsche leger de C. W. en esk. cav. der divisieën per legerkorps samengevoegd tot B. W. en cav. reg., welke als regel deel uitmaakten van de legerkorpsreserve.

De meest typeerende taken aan deze B. W. gegeven waren wel deze:

1. het vullen van een gat ontstaan tijdens het gevecht;
2. het snel versterken van bedreigde punten of punten waar een beslissing gezocht wordt.

Zoo stond b.v. het „New-Zealand cyclist corps” den 25 April 1918 sinds eenigen tijd in reserve ten zuiden van Poperinghe, terwijl de Duitschers in hevige gevechten tegenover de Fransch-Engelsche troepen langzaam voorwaarts kwamen in de richting Kemmel-Zillebeke, enz. In den morgen van 25 April ontving dit B. W. de opdracht „to stop a gap” nabij Vierstraat. Te midden van springende granaten en bestookt door de mitrs. van vijandelijke gevechtsvliegers, rukte het te samen met eenige bereden troepen op. De rijwielen werden langs den Vierstraterweg achtergelaten. Een gat van 1000 yards werd door de comp. van het bat. gestopt en 4 dagen gehouden. In den avond van den 28sten werd het afgelost. De geheele onderneming kostte dezen W. niet minder dan 4 officieren, 96 minderen en 100 rijwielen (de rijwielen waren onder art. vuur geweest).

Dit zelfde bat. trad nog in talrijke andere gevechten op. O.a. werd het den 14 Juli 1918 gedurende den 2en slag aan de Marne per spoor verplaatst van Oissy naar Pont sur Seine. Vanaf deze plaats werden enkele kleine marschen verricht bij groote hitte, terwijl vele heuvels genomen moesten worden, n.l. op 17 Juli van Pont sur Seine tot Sezanne (\pm 40 K.M., aankomst 4 u. nam.), op 18 Juli van Sezanne tot Chevigny (\pm 40 K.M.) waarbij Vertus (35 K.M.) voor 12 u. middag bereikt werd.

Den 19 Juli rustte het bataljon terwijl de B. C. vooruit was om orders te halen en den opmarsch naar de voorste lijn der geallieerde troepen op den „Montagne de Reims” te verkennen. Hij vernam daar dat het XXIIe Britsche korps in verband met het 5e Fransche leger den volgenden morgen zou aanvallen en het B. W., indien noodig, ook ingezet zou worden. Het werd daartoe verplaatst naar Ay (zie schets 1) dat binnen 2 uur bereikt werd (16 K.M.) alwaar het den geheelen dag wachtte, gereed om op te rukken, waarna de order ontvangen werd om te bivakkeeren.

Eerst den volgenden dag 's avonds kwam bevel om op te rukken, aanvankelijk naar St. Omoges, daarna naar F. m. E. de Ecuail. (Zie schets 1).

De B. C. snelde onmiddellijk vooruit om orders te halen

bij den Ct. der 186e Inf. Brig. bij F. m. E. de Ecueil, terwijl het B. W. om 9 uur 's avonds afmarcheerde en \pm 12 uur 's nachts op haar bestemming aankwam na \pm 20 K.M. (in 3 uur) te hebben afgelegd onder zeer moeilijke omstandigheden, terwijl bovendien \pm 200 K.M. geklommen moest worden.

Om een indruk te geven welke moeilijkheden wielrijders per rijwiel kunnen overwinnen citeer ik een passage uit de Regimental History of the New Zealand Cyclist corps betreffende dezen nachtelijken tocht.

„The destination was reached by midnight after a difficult ride along miles of indifferent roads through dense forests where the roads were full of troops, transport, motor-lorries, etc.” Arriving at our destination we bivouacked in a small wood close to an Italian Heavy Battery and some Devon troops. Next morning we could see in the distance that once beautiful city of Reims, now utterly destroyed by the enemies bombardement, and a mile or so the east of us the battle was raging in earnest”.

Hier blijkt dus dat dit geheele B. W. per rijwiel tot 1 mijl van de plaats waar hevig gevochten werd kon oprukken. Den volgenden ochtend werd het aanvalsterrein door den B. C. verkend met den Ct. der 186e inf. brig., waarna het bat. de opdracht ontving zich gedurende den nacht in de loopgraven op 700 à 900 M. vanaf het dorpje Marfaux gereed te stellen tezamen met een zwakke comp. „Hampshires”, teneinde dit dorp bij het aanbreken van den dag te nemen.

Om 6 uur voorm. ging de vuurwals van Britsche, Fransche en Italiaansche batterijen voor het front van het bataljon voorwaarts en om kort te gaan, het B. W. met de comp. „Hampshires” deed den aanval in 2 golven en nam Marfaux na bitter vechten.

3 dagen bleef het B. W. in de veroverde lijn en werd toen afgelost, teneinde weder als mobiele troep van het legerkorps ter beschikking te zijn. De totale verliezen in het bataljon waren 5 off. en 88 man.

Ik moet me tot deze enkele daden van dit Britsche B. W. bepalen.

Slechts wil ik nog mededeelen dat de ervaring van dit bat. wat betreft de *lengte van dagmarschen* in het niet gemakkelijke Fransche terrein zoodanig was dat de „regimental history” daarvoor aangeeft „40 miles a day easily” dat is dus \pm 64 K.M.

Mijne Heeren, ik meen althans enkele voorbeelden uit den wereldoorlog te hebben genoemd die mijn overtuiging hielpen bevestigen, dat W. B. als mobiele elementen der legerkorps-reserves in West-Europeesche terreinen groote diensten kunnen bewijzen. Zoodaals ik echter reeds opmerkte *ontstonden de Engelsche B. W.* der legerkorpsen *eerst gedurende den stellingoorlog* en door samenvoeging van de C.W. der divisien.

In den bewegingsoorlog zullen echter de lichte troepen als regel ten behoeve van de divisien en gedeeltelijk van het legerkorps of de D.G. aangewend worden voor verkennende, beveiligende en daaruit voortvloeiende taken, zoodat alsdan geen geheele B. W. als elementen van de legerkorpsreserve beschikbaar zullen zijn, tenzij men deze speciaal met dit doel in de organisatie van het legerkorps of de D.G. opneemt.

Ik zou het als een groot voordeel aanmerken indien een legerkorps-C., of D. G. C. in daartoe geschikt terrein over een of enkele B. W. als mobiele onderdeelen der reserve kon beschikken. Zij zouden dan eventueel onschatbare diensten kunnen bewijzen door b.v. een dreigende omvatting van een niet aangeleunden vleugel zoolang te keeren, tot de minder mobiele deelen der reserve ingezet kunnen worden, door een gelijksoortige taak te vervullen indien een gevaarlijke opening in de in voorste lijn vechtende troepen is ontstaan, door in 't algemeen op punten waar een doorbraak in de eigen opstelling dreigt of wel op punten waar een spoedige versterking een beslissenden vooruitgang kan mogelijk maken, ingezet te worden. De vraag doet zich echter hierbij voor of deze B. W. niet gewone inf. bat. kunnen zijn die minder goed voor verkennende en beveiligende opdrachten, al of niet in verband met de cav. geoefend behoeven te zijn en ik meen deze in bevestigenden zin te mogen beantwoorden

Indien de infanterie in vredeſtijd ook geoefend werd in het marcheeren per rijwiel, hetgeen ik voor ons leger van groot belang acht, — en waarop ik nog nader terug zal komen — zou de oplossing bij mobilisatie op eenvoudige wijze gevonden kunnen worden door b.v. een of twee infanteriebataljons op rijwielen aan den D. C. toe te voegen, dan wel een bataljon per divisie van rijwielen te voorzien en deze c.q. als D. G. reserve aan te wijzen.

B. Wielrijders als lichte troepen van het leger.

De strategische verkenning in de periode van de mobilisatie en de concentratie.

De strat. verkenning op zéér grooten afstand zal in den eventueelen toekomſtoorlog wel voor een groot deel geshieden door de *strategische verkenningsvliegtuigen*. Zelfs indien niet op overmacht in de lucht gerekend mag worden, wordt deze verkenning mogelijk geacht, door het uitzenden van enkele alleen vliegende strategische verkenningsvliegtuigen.

Door de berichten van deze vliegtuigen c.q. te combineeren met die van den inlichtingendienst, zal de commandant van het leger dus in den eerstvolgenden oorlog waarschijnlijk beter en sneller kunnen beoordeelen dan vroeger, in welke *richting* hij zijn strat. verk. korpsen te land dient in te zetten. Deze verk. op de aarde zal toch nog steeds noodig blijken te zijn, omdat de vliegtuigverkenning voor een gedeelte geneutraliseerd zal kunnen worden, indien de vijand vele verplaatsingen des nachts doet uitvoeren.

Zelfs overdag zal de vliegtuigverkenner oordeelkundig geleide bewegingen van den vijand, niet met *zekerheid* kunnen vaststellen. Het negatieve bericht van een vliegtuigverkenner dat hij op een bepaald punt niets heeft waargenomen, heeft dus weinig waarde. Een zelfde *negatief bericht van lichte troepen geeft daarentegen een groote zekerheid*.

In den regel zal de vliegtuigverkenning zich tot ver achter de voorste lijn der vijand. troepenafdeelingen uitstrekken

Het bepalen en verkennen van de voorste lijn des vijands zal slechts door contact en dus door mobiele organen op de aarde kunnen geschieden. Deze alleen kunnen door het maken van gevangenen, het inwinnen van inlichtingen bij de bewoners, het in beslag nemen van couranten, brieven, e.d., gegevens verschaffen welke in verband met de gegevens der vliegtuigverkenning van den inlichtingendienst en de bekende vijand. legerorganisatie, dikwijls tot zeer belangrijke conclusiën aanleiding kunnen geven.

In zeer vele gevallen zal ook een *directe samenwerking* van *escadrilles verkenningsvliegtuigen* met *grootte W. verbanden* belangrijke voordeelen afwerpen, *indien de W. den vijand door contact tot ontwikkeling* brengen en daardoor de vliegtuigverkenner in de gelegenheid stellen nauwkeuriger te verkennen.

Bovendien vallen deze vliegtuigen nadat ze ontdekt zijn, niet zoo spoedig ten prooi aan een eventueel overmchtig vijandelijk luchtwapen, indien ze hun landingsterrein en een verplaatsbare basis in de nabijheid van en gedekt door het gros der wielrijders hebben. Ze behoeven dan immers niet over groote afstanden terug te vliegen, hegeen bovendien tot een groote besparing van toestellen en bedrijfsstoffen leidt.

Welke zijn nu de mobiele organen die voor de strategische verkenning op de aarde gebruikt zijn in den wereldoorlog? Ik meen deze vraag aldus te moeten beantwoorden: *de cavalerie, de wielrijders en de pantserauto's.*

Deze laatste, *de pantserauto's*, zijn vrijwel aan de harde of goede wegen gebonden en zijn zeer kwetsbaar tegenover vijand. artillerie, terwijl wegversperringen hun gebruik zeer kunnen beperken. Hoewel zij dan ook somtijds geheel zelfstandig voor verkenningen zijn aangewend, zijn ze echter naar mijn meening meer te beschouwen als een hulpwapen van de verkenningsdetachementen van cav. en W. Ze kunnen daarin een zeer belangrijke rol vervullen bij het verkennen van zeer gevaarlijke punten als dorpsranden en bedekte terreinen waarin ze gedekt door hun pantser kunnen doordringen en onder bescherming van hun mitrailleurs e.g.

licht geschut de aanwezigheid van een eventueelen vijand tijdig kunnen vaststellen, waardoor de verkennende W. of cav. waarbij ze zijn ingedeeld, tijdig gewaarschuwd en voor verliezen gespaard worden.

In gevallen dat de verk. detachementen moeten vechten geven ze bovendien een zeer grooten moreelen en effectieven steun, aangezien ze de opstellingsplaats vormen, van steeds tot vuren gereed zijnde mitrs. e.q. licht geschut. De ritmeester MATHON heeft in enkele artikelen in de Mil. Spect. den nadruk gelegd op de waarde van pantserauto's voor de cav. Interessante beschouwingen omtrent het gebruik van deze auto's in oorlogstijd gaf ook de Belgische kapitein VAN DER DONCKT in de „Bulletin Belge des sciences militaires". Ik kan hieromtrent dus kort zijn en nog opmerken dat ze in de legers van vrijwel alle Europeesche rijken die aan den oorlog deelnamen met groot succes zijn gebruikt. Daar de pantserauto als regel de harde wegen volgen moet, zullen W. haar altijd kunnen volgen. Bovendien is de snelheid der W., meer dan die der cav., nabij de minimum snelheid der pantserauto's zoodat het wel geen betoog behoeft dat deze bij uitstek geschikt zijn om aan W. afd. te worden toegevoegd.

Waar men nu in *Nederland* in oorlogstijd op groote schaal van W. afd. gebruik zal kunnen maken, waar het *wegennet* in de meeste gedeelten van het land *zeer dicht* is en aangezien pantserauto's, met het oog op de mogelijkheid om de wegen te versperren, in 't algemeen voor een strat. verdediger van meer waarde zijn dan voor een strat. aanvaller, komt het mij voor dat in een land als *Nederland* het toevoegen van een afdeeling pantserauto's aan de lichte brigade van het veldleger noodzakelijk is.

Ik wil me na deze kleine uitweiding weder bepalen tot de detachementen die de strat. verk. uitvoeren. In 't algemeen schijnt men, mede in het licht der ervaringen van den wereldoorlog, teruggekomen te zijn van het idée om de opheldering te doen uitvoeren door kleine officierspatrouilles die geheel onafhankelijk en over zeer groote afstanden zoo mogelijk in het vijandelijk gebied vooruit worden gezonden. Zooals ik reeds betoogde, bij de behandeling van de taak

der W. in het strat. verk. detachement denkt men zich in het *buitenland* dat deze verkenning op grooten afstand door *sterke* detachementen zal moeten geschieden, om de gedachten te bepalen ter sterkte van *een of enkele esk. cav. of comp. W.*, al dan niet gecombineerd, z.m. versterkt met pantserauto's en enkele kanonnen.

Aan deze wenschelijkheid W. en cav. te combineeren, zal nu echter bij de *strategische* verkenning *niet* altijd kunnen worden voldaan. Hierbij toch zal het verk. detachement zich dikwijls over groote afstanden moeten verplaatsen en kan de factor *tijd* een zoodanig gewicht in de schaal leggen, dat de commandant die het detachement uitzendt liever de meest wenschelijke samenstelling opoffert dan den kostbaren tijd dien hij winnen kan door het strat. verk. detachement alleen uit W. te laten bestaan c.q. versterkt met pantserauto's en enkele kanonnen.

Hoe meer het terrein van actie het gebruik van W. toelaat, — in een land als *Nederland* is dit in zeer sterke mate het geval — *des te eerder zal hij tot deze oplossing moeten besluiten.*

Bovendien zijn W. verk. detachementen en haar patrouilles veel onafhankelijker van verplegingsomstandigheden aangezien ze geen paarden te verzorgen hebben. Ook zijn ze door hun *geruischlooze verplaatsing* en het feit dat ze alleen uit menschen en machines bestaan *bij uitstek geschikt om 's nachts te marcheeren* en *'s nachts te verkennen*, hetgeen een groot gewicht in de schaal legt, indien de vijand met het oog op vliegerwaarneming 's nachts zijn verplaatsingen uitvoert.

Ik meen dan ook dat op grond van hetgeen ik hier gezegd heb, mijn conclusie gewettigd is, *dat in een landstreek die zich voor het gebruik van wielrijders leent, de strategische verkenningsdetachementen alleen uit wielrijders, c.q. versterkt door pantserauto's en geschut, moeten worden samengesteld*, zoodra de factor *tijd* gewicht in de schaal legt.

Mijne Heeren, wat volgt alleen al uit deze conclusie indien men bedenkt wat de taak is van het gros der lichte troepen? Dit gros dient toch allereerst om de strat. verk. detache-

menten te leveren en in de tweede plaats om eventueel te *vechten* teneinde, hetzij een doortocht voor de verk. detachementen te banen, hetzij door het gevecht gegevens te verkrijgen.

Indien de verk. detachementen uit W. afd. bestaan, moet dus het gros noodzakelijkerwijze grootere W. afd. bevatten. Bovendien zijn deze voor het 2e gedeelte der taak n.l. om te *vechten* meer geschikt dan de cav., zoodat *alleen met het oog op de behoeften voor de strategische verkenning, het mobiele orgaan van een leger dat in een landstreek opereert, die zich eigent voor het gebruik van wielrijders, uit wielrijders kan bestaan, versterkt met pantserauto's, art., verkennings- en artillerievliegtuigen.*

De taak der groote wielrijdersverbanden c. q. infanterie op rijwielen bij de strategische dekking in de periode van de mobilisatie en concentratie.

Ik neem als uitgangspunt aan dat in geen enkel land met uitgestrekte landsgrenzen een effectieve strat. dekking van mobilisatie en concentratie verkregen kan worden langs het geheele bedreigde frontgedeelte, indien daarvoor alléén de cav. en W. van het veldleger werden gebruikt.

In groote landen als b.v. Frankrijk werden daartoe sterke „détachements de couverture” bestemd, bestaande uit de troepen der grensgarnizoenen die door bijzondere maatregelen op groote sterkte werden gehouden en waarvan ook een groot aantal der C. Dn. deel uitmaakten. In een klein land, zooals b.v. *Nederland*, zal men zich niet kunnen veroorloven deze methode te volgen en kan de strat. dekking slechts op de volgende wijze verkregen worden:

1°. door de mobilisatie-centra van de grensgarnizoenen op zoo groot mogelijken afstand van de grens te vestigen. Dit punt moet ik in deze voordracht buiten bespreking laten.

2°. door de grenswachtdetachementen van rijwielen te voorzien en waar mogelijk in comp. verbanden samen te vatten. De kans dat deze detachementen verloren zullen gaan bij een vijandelijken inval op een bepaald gedeelte der grens, wordt daardoor verminderd omdat zij zich dan sneller

kunnen verplaatsen, terwijl de eventueel in deze grensstrook vooruitgeworpen mobiele strat. dekkingskorpsen, de dan mobiele grenswachtdetachementen in hun verband kunnen opnemen, en daardoor versterkt worden.

3°. door nadat de algemeene politieke en strategische toestand zich heeft geteekend, *met de grootst mogelijke snelheid strat. dekkingskorpsen vooruit te werpen* in de richtingen van die rayons, waaruit men aanneemt belangrijke bewegingen des vijands te kunnen verwachten;

4°. door *gelijktijdig met de strat. dekkingskorpsen*, de reeds genoemde *strat. verk. korpsen zoo mogelijk tot in het vijandelijk gebied vooruit te zenden*, waar, door de geweldadige actie der verk. detachementen e.q. gesteund door de grossen, het tempo van een eventueelen opmarsch van den vijand vertraagd kan worden, terwijl door het uitzenden van *W. detachementen met vernielingsopdrachten* ten aanzien van bruggen, stationsemplacemeten, spoorlijnen e.d. getracht kan worden stoornis teweeg te brengen in de mobilisatie e.q. concentratievervoeren van den vijand.

Mijne heeren, ik wil thans een oogenblik stilstaan bij de taak der hier door mij bedoelde *strat. dekkingskorpsen*. (ad 3°).

Zij zullen — zoo mogelijk tot in het vijandelijke gebied — snel *vooruit* gebracht worden *tot gunstige weerstandslijnen* waarin de belangrijke opmarschwegen voor de vijandelijke colonnes afgesloten kunnen worden. In deze lijnen wordt de vijand eventueel tot gevechtsontwikkeling gebracht. Tegenover overmacht wordt op een tweede lijn teruggeweken waar op gelijke wijze wordt gehandeld, zoodat de opmarsch dier colonnes vertraagd wordt. De grenswachtdetachementen der betrokken grensstrook versterken in deze periode e.q. het strat. dekkingskorps.

Het is nu naar mijn meening van het hoogste belang dat deze strat. dekkingskorpsen *snel verplaatsbaar* zijn. In de allereerste plaats winnen ze daardoor tijd bij hun opmarsch naar de bedreigde grensstrook, doch ook nadat ze de beoogde weerstandslijn hebben bereikt treedt de *waarde der mobiliteit* in het licht.

Laat ik het geval stellen dat in de weerstandslijn voor het strat. dekkingskorps 3 punten van belang zijn b.v. 3 bruggen over een kanaal met vrij groote tusschenruimte, dan zal een mobiel korps drie strat. dekkingsdetachementen van de noodige sterkte bij die punten kunnen plaatsen en een gros daarachter gereed houden, om op het punt waar een vijand. colonne tracht door te dringen met des te meer kracht die colonne tot gevechtsontwikkeling te brengen. Is de troep niet snel verplaatsbaar dan zou het gros als regel in een geval als dit te laat in kunnen grijpen en zal men daarom van huis uit het korps over de drie punten verdeelen en overal zwak zijn. Ook zal een snel verplaatsbare troep beter in staat zijn zich los te maken na afbreken van het gevecht om zich naar de 2e weerstandslijn te verplaatsen, dan wel indien deze ontbreekt, den vijand door kleine verrassende aanvallen op te houden.

Tenslotte zullen vanuit de ingenomen opstelling voor en na een eventueel contact met den vijand door middel van zich snel verplaatsende patrouilles, dikwijls betere gegevens omtrent den vijand te verkrijgen zijn.

Beschouwt men nu de *mogelijke oorlogsgevallen* voor ons land dan blijkt dat men steeds in meerdere richtingen dergelijke strat. dekkingskorpsen c.q. detachementen zou moeten uitzenden. Zelfs indien de factor snelheid niet onmiddellijk gewicht in de schaal legt, zou men in ons land *nooit over voldoende cav. kunnen beschikken* om aan al deze opdrachten te kunnen voldoen.

Ik meen dat het dus logisch is, dat men de strat. dekkingskorpsen c.q. detachementen zal doen bestaan uit *snel verplaatsbare infanterie*.

De ideale oplossing zou zeker wezen om *eenige W. korpsen voor deze taken beschikbaar te hebben* boven de W. macht der lichte brigade. Ook in de latere perioden der landsverdediging zouden deze ontwijfelbaar van groot nut zijn.

Een andere oplossing die misschien meer direct voor verwezenlijking vatbaar geacht kan worden is, om een of enkele der res. reg. die voor de territoriale verdediging zijn bestemd, nabij de meest bedreigde grensgedeelten reeds

enkele dagen voor de mobilisatie op te roepen en van rijwielen te voorzien. Het is dan echter weder noodzakelijk dat deze infanterie in vreedestijd geoefend is, om per rijwiel in colonne te rijden.

Nog wil ik er hier op wijzen hoezeer elk middel om het moreel van deze troepen te verhoogen beproefd moet worden en lijkt me de toevoeging van enkele actieve W. compagnieën om de spits af te bijten, van groote beteekenis. Ook pantser-auto's, zoo noodig geïmproviseerde, zijn in deze periode van zeer veel waarde.

In het begin van den wereldoorlog waren de groote W. afd. nog slechts schaars te vinden, zoodat het gebruik van groote W. korpsen voor de strat. verk. zooals ik hier juist bepleitte niet plaats heeft kunnen vinden.

Toch hebben de Fransche „groupes cyclistes” in het verband der C. Dn. ook gedurende de strat. dekking en verk. belangrijke diensten bewezen. Zoo vindt men een eenigszins populaire beschrijving van de uitvoering dezer taak in de „Histoire du deuxième cycliste”, welke „groupe” deel uitmaakte van de 2e C. D. die voor de strat. dekking was aangewezen in een „sous secteur” van de beneden Meurthe.

Het medewerken der groote wielrijdersverbanden in de periode van het strategisch defensief tot het verkennen van de groote troepenafdeelingen die de vijand naar het slagveld verplaatst en het vertragen van den opmarsch dier afdeelingen.

In den wereldoorlog is deze taak door de groote cav. korpsen verricht, ondersteund door W. en inf.

Ik zal daarom de opdracht aan het 1e Fransche cav. korps, die den 5en Augustus aan den generaal SORDET verstrekt werd, als onderdeel van de „ordre no. 23 du Grand Quartier général”, als uitgangspunt voor enkele beschouwingen kiezen.

a. De opdracht voor de strat. verkenning was in de volgende zinsnede aangegeven „préciser le contour apparent de l'ennemi sur la frontière orientale de la Belgique (de lijn Attert—Martelagne—Bastogne—Houffalize—Laroche werd

aanvankelijk aangegeven); voir l'étendue et l'importance des intervalles entre les diverses fractions." De overige opdrachten luiden:

b. „Retarder la marche des colonnes ennemies, 's il y a des mouvements”.

c. „Déblayer la région de la cavalerie adverse.”

d. „Répandre le bruit que toute l'armée française suit.”

Het korps bestond uit de 1e, 3e en 5e C.D., elk à 3 brigaden van 2 regimenten, à ± 540 sabels en 1 sectie mitrs., terwijl aan elke divisie 1 groep rijd. art. à batterijen en 1 „groupe cyclistes” à 400 geweren was toegevoegd.

De geheele organisatie was gebaseerd op den bewegingsoorlog en het gevecht te paard.

Eerst in Maart 1914 werd voorzien in een sterkere ondersteuning door inf., door op papier een brigade inf. in te deelen. In de practijk heeft SORDET echter niet onmiddellijk en niet steeds over een inf. brigade kunnen beschikken.

Het korps ontving de opdracht op 5 Aug.; 6 Aug. werd de Belgische grens overschreden en werden verschillende verkenningsdetachementen uitgezonden. Behalve op 8 Aug., de dag van den raid naar Luik, die zeer weinig succes opleverde, is het gros van het korps tot den 15en nabij de Lesse gebleven, ten zuiden waarvan het 's avonds steeds terugtrok. De verkenningen leverden in 't algemeen ook geen goede resultaten op.

Toen het korps zich den 10en Aug. ten Zuiden van Rochefort achter de Lesse bevond was gemiddeld door verschillende regimenten 250 K.M. afgelegd in 5 dagen. De toestand der paarden was toen reeds slecht, verpleging en hoefbeslag leverden groote moeilijkheden op.

Mijne heeren, ik zeg dit niet om het cav. korps SORDET of de cav. in het algemeen afbreuk te willen doen, doch meen hiermede o.a. te mogen aantonen dat de cav. den steun van W. afd. in deze periode van den oorlog noodig heeft.

Indien SORDET had kunnen beschikken over een W. brigade in plaats van de inf. brigade, welke telkens per spoor, tram of autocolonne vervoerd werd, was het mogelijk geweest om op 6 Aug. reeds W. verk. detachementen te

hebben gehad op de voornaamste toegangen in de opgegeven lijn Attert—Martelagne—Bastogne—Houffalize—Laroche. De afstand van Sedan tot het meest N. gelegen punt Laroche is b.v. \pm 75 K.M. (een dagmarsch voor wielrijders). Ook had SORDET dan het grootste gedeelte der W. brigade kunnen gebruiken voor den raid op Luik en om het verband met de Belgen op te nemen. Wat den afstand betreft (Sedan—Luik is \pm 130 K.M.) had deze W. brigade reeds op 7 Aug nabij Luik kunnen zijn. Indien men bedenkt dat het gros der 2e en 4e Duitsche C. D. op 6 en 7 Aug. nog beoosten de Maas legerde, terwijl de eigenlijke opmarsch dezer cav. eerst op 8 Aug. aanving, en de 9e Duitsche C. D. eerst den 13e Aug. de Maas tussehen Luik en Huy overschreed, was dus voor de snel verplaatsbare B. W. met behulp van de inlichtingen der Belgen, de kans groot geweest om den opmarsch van het Duitsche cav. korps VON DER MARWITZ vast te stellen. Indien het daarbij noodzakelijk geweest was, dat de W. afd. in de eerste 5 dagen 250 K.M. hadden moeten afleggen, dan zal het duidelijk zijn, dat dit voor W. zelfs in moeilijk terrein, geen overdreven prestatie zou zijn geweest. Hierdoor zouden voor het cav. korps SORDET vele onnoodige marschen uitgespaard zijn en had het frisch ingezet kunnen worden, hetzij tot het vaststellen van den Duitschen rechtervleugel, hetzij tot den aanval op de Duitsche cav., indien het de ideeën van dien tijd had willen volgen.

De verk. detachementen der W. hadden zeer spoedig versterkt en aangevuld kunnen worden door de later aankomende verkenningseskadrons, waardoor de kans op betere berichten misschien grooter geweest zou zijn.

Voor Nederland stel ik mij den overgang van de strat. naar de groot-taktische verkenning op analoge wijze voor. In de periode van het strat. defensief zullen de strat. wielrijders verk. korpsen en de mobiele strat. dekkingsdetachementen hun taak blijven vervullen en wellicht teruggedrongen worden. Inmiddels bereiken de cav. afd. de W. korpsen en vullen zij elkaar aan zoowel voor de taak der verk. als bij het vertragen van den opmarsch der vijand. colonnes.

Dat de oorlog leerde, dat gedurende de uitvoering der

verkenning W. of inf. op auto's noodig zijn, blijkt wel ten duidelijkste uit een nota die de generaal SORDET den 25 Aug. aan zijn D. Cn. uitgaf, nadat zijn cav., bij de verkenningen te paard tegenover de bij de Duitsche cav. ingedeelde jagerbat., zeer groote verliezen leed.

„Il resulte de l'expérience de cette guerre que la tactique de la cavalerie allemande est d'attirer son adversaire sous les fusils de l'infanterie qui l'accompagne ou de ses mitrailleuses.

Il y a donc lieu d'éviter de poursuivre directement, mais plutôt de gagner du terrain du côté opposé à celui où se trouvent les obstacles (bois, villages etc.) qui peuvent dissimuler des tirailleurs ennemis *auxquels il faut opposer de l'artillerie et des cyclistes*'' (cursiveering van mij S.).

Deze ervaring wilde ik als uitgangspunt gebruiken voor enkele beschouwingen omtrent het gebruik van grootere W. verbanden gedurende *het beletten der vijand. verk. en het vertragen van den opmarsch der vijandelijke colonnes.*

Gegeven dat het terrein voor het gebruik van W. geschikt is en dat daarop vele bedekte randen van dorpen, bosschen, enz. voorkomen, dan is het, gelet op de tegenwoordige uitrusting met lichte en zware mitrailleurs en de drachten dezer wapens, mogelijk, dat in gunstig gekozen lijnen door een grootere W. afdeeling over een breed front, een scherm in het terrein wordt gelegd, dat het doordringen van vijand. verk. esk. te paard vrijwel onmogelijk maakt. Indien deze, ondersteund door groote cav. en W. afd., trachten door te stooten, door een groot gedeelte van haar vuurkracht op een bepaald vak van het scherm in te zetten, moet dus achter het breede scherm een sterke mobiele reserve gereed staan, om op het punt waar de vijandelijke hoofdstoot toegebracht wordt, door aanvallend of verdedigend optreden den voortgang des vijands te stuiten. Als regel zal een *aanvallend* optreden dezer reserve, z.m. ook in flank en rug ingezet en op het moment dat de vijandelijke aanval door mitrailleurs en geweervuur reeds in verwarring is gebracht, de beste methode zijn. Minder sterke mobiele afd. zullen zich er wel dikwijls toe moeten beperken om in de hoofdrichtingen

waaruit de vijand verwacht wordt, „*stookkussens*” van beperkte breedte in het terrein te vormen en daarachter op gelijke wijze als ik hiervoor ontwikkelde met de reserve te handelen. Alsdan zullen o.a. kleine vijandelijke cav. afd. echter door de opening kunnen doordringen en blijkt de wenschelijkheid om in de reserve ook eenige cav. ter beschikking te hebben, om e.q. door het gevecht te paard op kleine schaal, met de doorgedrongen cavalerie afd. te kunnen afrekenen.

Is het terrein van dien aard dat men de mobiele reserve snel in alle richtingen ook zijwaarts per rijwiel kan verplaatsen, dan zijn W. daarvoor aangewezen. Heeft men echter de keuze van de ligging van het W. scherm niet zoodanig kunnen bepalen, dat aan dien eisch wordt voldaan, dan heeft men dus geen *mobiele* reserve. In dit geval zou dan ook, in een voor cav. begaanbaar terrein, een mobiele reserve door de cav. te leveren, de eenige oplossing zijn. Indien dus de mobiele troepen van een leger, de kans hebben te moeten vechten in een terreingedeelte waar deze laatste omstandigheid zich kan voordoen, dan volgt hieruit dat een samenwerking van cav. met de grootere W. verbanden noodzakelijk kan zijn. Is de geheele landstreek waar de lichte troepen van een leger opereeren van dien aard — hetgeen in het *buitenland dikwijls* kan voorkomen — dan volgt hiernit dat het zwaartepunt van de organisatie der lichte troepen van een *buitenlandsch* leger veelal bij de cav. moet liggen.

Zijn de vijand. lichte troepen niet zeer overmachtig, dan zal zeer dikwijls het *initiatief tot den aanval* genomen moeten worden, om daardoor de vijand. verk. zoo veel mogelijk te beletten en ook om de vijand. lichte troepen terug te werpen in zoodanige richting, dat de eigen groote cav. en W. verbanden, welke de opdracht hebben den opmarch der vijand. gemengde colonnes te vertragen, daartoe de gelegenheid krijgen.

Hoe zullen de grootere cav. en W. afd. deze colonnes kunnen ophouden?

In de meeste gevallen is het niet geoorloofd dat ze in een

bepaalde lijn stand houden tot ze geslagen worden. Immers, zoodra ze uit elkaar geslagen of vernietigd zijn, zouden de vijandelijke colonnes vrijwel onbelemmerd den afstand die haar van het zich strat. verdedigende leger scheidt kunnen doorloopen. De grootere W. afd. dienen dan hoofdzakelijk om ondersteund door haar art., pantserauto's, motormitr. en e.q. op de flanken beveiligd door cav. afd. met toegevoegde wapens, de vijandelijke colonnes tot gevechtsontwikkeling te brengen. Zoodra deze echter ernstig tot den aanval dreigen over te gaan, moet het gevecht worden afgebroken op de wijze als ik in de algemeene beschouwingen reeds aangaf, om in achterwaarts gelegen lijnen hetzelfde te herhalen.

Ook tegenover sterke colonnes uit inf. en art. bestaande, zal echter zeer dikwijls de beste vertraging van den vijandelijken opmarsch worden verkregen indien de W. afd. gebruikmakend van hun mobiliteit voortdurend verrassende aanvallen verrichten z.m. in front, flank en rug, die telkens afgebroken worden indien de vijand zich daar tegenover ontwikkeld heeft.

De leiding der lichte troepen bij deze methode van aanvallen met grootere verbanden is echter veel moeilijker dan het standhouden in bepaalde lijnen tot het gevecht afgebroken moet worden.

Zij vereischt dan ook naar mijn meening zeer goed geoefende troepen en lagere aanvoerders.

Een vereischte voor beide wijzen van handelen is, dat er een voldoende afstand bestaat tusschen de opmarcheerende vijand. colonnes en het eigen leger. Is de afstand zeer klein en de groepeerings van de eigen strijdkrachten nog niet gereed dan zijn er natuurlijk gevallen denkbaar dat de groote W. verbanden zich opofferen om den noodigen tijd te verschaffen.

Gebruik van wielrijders bij de kustverdediging.

Bij de kustverdediging kunnen W. afd. zeer nuttig worden gebruikt indien de kuststrook en het achterland voldoende voor W. berijdbare wegen telt. Hun snelheidseigenschap

maakt hen immers zeer geschikt om als mobiele reserve op te treden achter de troepen die de kust direct verdedigen. Dit lijkt mij dan ook hun voornaamste taak bij de kustverdediging.

Ook zal men W. afd.' ook zeer goed kunnen gebruiken om sectoren der kust te *bewaken*. In principe stellen zij dan langs de kustlijn observatieposten of kustwachten uit. Het aantal van deze in voorste lijn staande afd. moet zoodanig gekozen zijn dat elke vijand. onderneming klein of groot op de kust van den beginne af kan worden bestreden en dat eventueel samengewerkt kan worden met kustwachtposten der marine en e.q. met deelen der vloot; overigens dient hun aantal en sterkte zooveel mogelijk te worden beperkt om een sterke reserve in handen van den vaket. e.q. sectoret. te kunnen behouden.

Is b.v. aan een B. W. van 4 comp. (ik denk hierbij aan 'een bat. inf. op rijwielen) de bewaking van een vak der kuststrook opgedragen, dan kan naar mijn meening een goede oplossing zijn, dat het bat. vak in 2 comp. vakken verdeeld wordt, waarin iedere comp. de noodige kustwachten levert, terwijl 2 comp. mobiel in reserve blijven, om snel naar elk gewild punt in het bataljonsvak te kunnen oprukken. Laat het wegensysteem ter plaatse het gebruik der reserve uit een centraal punt niet toe, dan kan zij worden verdeeld over meerdere punten.

Van het grootste belang is een nauwkeurige *verkenning van het terrein en de wegen* en e.q. *het aanvullen van het rijwielpadennet*, alsmede een goede snelwerkende verbindingsdienst. Alleen dan, kan een snelle opmarsch naar het bedreigde punt verzekerd zijn en het mag toch als een axioma vooropgesteld worden, dat de uitwerking van de karabijnen en mitrailleurs van dergelijke bataljonsreserves op het moment dat de vijand tracht te landen, grooter is, dan van een veel grooter aantal indien hij eenmaal is geland.

Overdag zal patrouillegang als regel niet noodig zijn, doch 's nachts zullen op alle mogelijke landingsplaatsen doorlopend patrouilles gereden moeten worden, omdat het niet uitgesloten is dat de vijand trachten zal gedurende den nacht

op verschillende gedeelten van de kust afdeelingen aan land te werpen, hetzij om kleine ondernemingen uit te voeren, hetzij om de hoofdlanding bij het aanbreeken van den dag op een dezer punten te doen plaats vinden.

Indien het den vijand gelukt een gedeelte zijner troepen aan land te brengen, zal hij trachten een stelling in te nemen, die het landen van meerdere troepen mogelijk maakt. Al deze stellingen moeten dus bekend zijn, met hun sterke en zwakke punten, zoodat onmiddellijk getracht kan worden den vijand de gunstige opstellingen te betwisten.

Is de gelande vijand in de meerderheid, dan moet getracht worden diens opmarsch te vertragen door van lijn op lijn telkens stand te houden of door onophoudelijke verrassende aanvallen, teneinde de eigen aanrukkende reserves de gelegenheid te geven een voldoende uitbreiding van de gelande troepen te beletten.

Hoe meer mobiel deze reserves zijn, des te grooter is de kans dat de uitbreiding van den vijand belet wordt. W. met motormitr., inf. op auto's, motorart., rijd. art., en cav., komen hiervoor dus in de eerste plaats in aanmerking.

Indien het wegennet goed is, en voldoende uitgebreid, lijken mij W. afdeelingen met motormitr. en art. de reserves die het snelst en meest zeker hulp kunnen bieden. Voor inf. op auto's zijn n.l. allereerst betere wegen noodig en ook is het uitbreiden van het aantal dezer wegen zeer veel moeilijker dan het improviseeren van voor W. berijdbare paden in een eventucele korte periode van voorbereiding. Bovendien staat het autoverkeer stil, indien de weg plaatselijk stukgeschoten is door vijand. art. of door de bommen van vijand. vliegtuigen, terwijl W. in dat geval deze hindernis met het rijwiel in de hand of dragende passeeren om daarna weer per rijwiel door te gaan.

Cav. is vooral in duinterrein van groote waarde als mobiele reserve. Als regel zal men echter voor deze taken geen groote cav. afd. beschikbaar kunnen stellen.

Bij de eigenlijke *kustverdediging* in grooten stijl, zooals de Duitschers b.v. aan de Vlaamsche kust hadden georganiseerd, waarbij art. van het zwaarste kaliber tot en met het

veldgeschut en inf. en mitr. steunpunten in grooten getale de zee en de kuststrook direct beheerschten, vind ik voor de *wielrijders* alleen plaats als *snel verplaatsbare reserves* in grootere verbanden b.v. *wielrijdersbrigaden* dan wel *infanterieregimenten op rijwielen*, die het rijwiel zuiver als transportmiddel gebruiken om snel ter plaatse van de landing als infanterieonderdeelen te kunnen optreden.

Tusschen de eerstgenoemde kustbewaking en de kustverdediging in optima forma liggen natuurlijk nog vele schakeeringen, waarin een eventueel gebruik van W. eenheden geen principieele verschillen zal te zien geven.

In Engeland werden gedurende den wereldoorlog een groot aantal territoriale W. bataljons voor de kustbewaking en -verdediging bestemd en het Engelsche W. voorschrift „Cyclist training 1917” kent dan ook een apart hoofdstuk betreffende het gebruik der W. bij de kustverdediging.

Ik wil thans nog enkele woorden wijden aan de toepassing op de Nederlandsche toestanden.

Indien de kustwachtdetachementen uit goeie W. konden bestaan, alsook de reserve reg. die aanvankelijk met de kustverdediging worden belast, zouden deze geheel in den geest kunnen optreden zooals ik hiervoor in 't algemeen aangaf.

De vraag is nu, of het noodzakelijk is, dat deze troepen afgerichte W. zijn en dan meen ik dat men hier weder kan volstaan met *infanterie, die in vreedstijd in colonne heeft leeren rijden*.

Zoodra de kustverdediging in grooteren stijl aanvangt zullen naar mijn meening talrijke reg. inf. met rijwielen uitgerust, waaraan veldart. of motorart. is toegevoegd, als mobiele reserves achter de duinen verdeeld opgesteld, een zeker middel vormen om snel ter plaatse van de landing te kunnen optreden. Het transport per auto en per trein zal zeer zeker onder de oogen gezien moeten worden voor de grootste afstanden. Dit transport levert voor kleinere afstanden echter wat de tijd betreft dikwijls geen voordeelen op, terwijl de kans dat spoorlijnen en kunstwegen plaatselijk vernield worden, groot is. hetgeen voor afd. op rijwielen

slechts eenig tijdverlies doch geen hinderpaal oplevert.

Dat dus in het systeem onzer kustverdediging *het transport per rijwiel een belangrijke plaats* zal kunnen innemen lijdt m.i. geen twijfel. Dit is echter slechts zonder groote bezwaren mogelijk te achten, *indien deze troepen tevoren gedurende eenigen tijd geoefend zijn in het rijden in groote colonnes*. Het spreekt ook van zelf dat zoodra dit gebruik van infanterie op rijwielen bij de kustverdediging op den voorgrond gesteld zou worden, bij het uitwerken der plannen in vredetijd, waar noodig, het snel *uitbreiden van het rijwielpadennet door de duinen* moet zijn voorbereid.

Het dekken van den niet aangeleunden vleugel van een leger.

Mijne heeren, zoodra het vijand. leger op 1 à 2 dagmarchen van het eigen leger is genaderd en de lichte troepen der divisiegroepen of legerkorpsen met elkaar in contact komen, zijn de groote cav.- en W. verbanden van het leger naar den niet aangeleunden vleugel van het leger uitgeweken om dezen vleugel te dekken.

Een der meest bekende voorbeelden van een dergelijke vleugeldekking is het gevecht bij Haelen op 12 Aug. 1914, waar de Duitsche ruitery hoofdzakelijk te paard optredend een gevoelig echee leed tegenover de afgezeten cav. en W. der Belgische C. D. De buitenlandsche literatuur heeft dit gevecht reeds vele malen beschreven en ook hier te lande is dit geschied in de voordracht van kapitein LAMBOOX op 31 Maart 1921 in deze vereeniging te Breda gehouden, terwijl ik het zelf ook reeds ter sprake bracht in een artikel in de Mil. Spectator 1920. Ik zal de beschrijving dus achterwege laten. De Duitsche cav. generaal VON POSECK zegt omtrent dezen slag: „Anderseits lehrte dieser Tag das derartige Stellungen nicht zu Pferde angegriffen werden können, und dasz nur der Feuerkampf in solchen Fällen zum Ziel führen kann.” Een aanduiding temeer dus dat de cav. als regel te voet zal moeten *vechten*.

Aangezien de W. en inf. daartoe in zeer vele omstandigheden beter geschikt zijn, *drong zich vooral bij de uitvoering*

van de dekkende taken der cav. de noodzakelijkheid op, om hiervoor wielrijders en sterke afd. inf., op auto's vervoerd, te benutten.

Het navolgende voorbeeld moge deze redeneering steunen. (Zie schets no. 2).

10 Aug. 1914 is het cav. korps SORDET aangewezen tot het dekken van den vleugel van het Ve Fransche leger.

„Le corps de cavalerie couvre la gauche de l'armée et les débarquements anglais dans la région Gosselies-Fontaine l'Évêque.”

Het wijkt westwaarts uit naar het kanaal van Charleroi naar Brussel en marcheert in 3 colonnes, elk gevormd door een C. D., welke alle gedekt worden door een sterke achterhoede, gevormd uit een gedeelte der cav., de „groupe cycliste” en een groot gedeelte der art. De achterhoede der 1e divisie (middencolonne) marcheerde over Fleurus—Gosselies—Courcelles, door Duitsche inf. en cav. vervolgd.

Om 11.30 staan de C. D. achter het kanaal met de opdracht ieder in haar strook de bruggen te versperren en te behouden.

De noordelijke C. D. (de 3e) ontvangt de opdracht een gemengd detachement bestaande uit een peloton der „groupe cycliste” en een eskadron cav. naar Liberehies te zenden om in de richting van Nivelles te beveiligen.

De 1e C. D. in het centrum heeft haar geheele „groupe cycliste” met een peloton cav. te Gosselies gelaten om de richtingen van Fleurus en Mellet af te sluiten.

De 5e (zuidelijke) C. D. zou de verbinding tot stand brengen met de linkerafdeeling van het III Fransche legerkorps ten Z.O. van Charleroi.

Den volgenden dag 21 Aug. 1914 tegen 10 uur in den ochtend worden de voorste afdeelingen der 1e en 3e divisie tot achter het kanaal teruggeworpen, beide divisieën worden door vijand. inf. met art. aangevallen en het front der 3e divisie wordt bij Pont à Celles ingedrukt en wijkt terug op Carnières.

De et. Ve leger geeft nu als steun aan het cav. korps de 2e brigade inf., die op auto's naar Fontaine l'Évêque ver-

voerd wordt en daar om 9.39 's avonds aanwezig zal zijn. Deze inf. brigade (I.B.) wordt door generaal SORDET gebruikt om den vijand op te houden en om zijn cav. terug te nemen, achter de Sambre. Een reg. der 2e I. B. wordt nog gedurende den nacht vooruitgeschoven naar de lijn Motte—Souvret—Bascoup, terwijl de brigade de lijn Leernes—Viviers—Anderluc bezet.

Een Engelsche cav. brigade bevond zich te Binches. Het cavaleriekorps gaat achter de infanterie terug tot Merbes, Ste. Marie—Merbes le Château.

Den volgenden ochtend om 10 uur moet de Engelsche cav. *Binches* ontruimen voor een aanval van Duitsche cav. en W., terwijl ter zelfder tijd de 2e I. B. door Duitsche inf. met art. uit de richting Piéton aangevallen wordt.

De 5e C. D. ondersteunt daarop de 2e I. B. die voet voor voet terugwijkt achter de Sambre; de 3e div., ondersteund door een bat. 18e legercorps, wijkt ten westen hiervan achter de Sambre terug voor den aanval der Duitsche lichte troepen uit Binches. Gedurende deze teruggaande beweging bezet de 1e C. D. de bruggen over de Sambre in den rug der 5e en 3e C. D. van Fontaine—Valmont tot Jeumont, terwijl de „sapeurs cyclistes” van de 3e en 5e C. D. de vernieling dezer bruggen over de Sambre voorbereiden.

Tegen 4 uur namiddag zijn inf. en cav. achter de Sambre teruggetrokken.

Gedurende den nacht verzamelen de 3e en 5e C. D. \pm 3 K.M. achter de Sambre te Bersillies—l'Abbaye en Bousignies terwijl de overgangen over de Sambre vastgehouden worden door de 2e I. B. versterkt met de art. groep van de 5e C. D. en de 1e C. D. met haar „groupe cycliste”, versterkt door een bat. inf. en de art. groep van de 3e C. D. In de bruggen zijn ladingen aangebracht zoodat ze op elk gewenscht oogenblik vernield kunnen worden.

Mijne heeren, uit dit voorbeeld blijkt wel allereerst het mobiele karakter van een vleugeldekking door lichte troepen, n.l. de weerstand in een gunstig gekozen lijn op zoodanigen afstand van het te dekken punt aanvangen, dat de vijand tijdig tot ontwikkeling gebracht wordt, om daarna zoo

noodig terug te wijken naar volgende lijnen en in de laatste e.g. hardnekkig stand te houden.

Ook bleek dat zelfs een geheel cav. korps den steun van inf. noodig had. Het is niet twijfelachtig, dat een W. korps van gelijke sterkte als de I. B., aan het cav. korps toegevoegd, reeds achter het kanaal zijn invloed in het gevecht van het korps had kunnen doen gelden en in voorgaande en volgende gevechten de taak der cav. belangrijk had kunnen verlichten. De I. B. werd thans laat per auto aangevoerd en moest daarna nog een korten marsch te voet afleggen alvorens te kunnen ingrijpen.

Achter de Sambre dreigde reeds gebrek aan munitie, vooral bij de inf., hetgeen er op wijst dat een dergelijken geïmproviseerden steun van inf. aan lichte troepen onvoldoende is zonder eenige regeling der munitieaanvulling.

Het tegengaan van eene doorbreking gedurende den slag.

Indien beide legers of legergroepen in gevecht zijn en beide aangeleund, zullen de lichte troepen als mobiele reserves achter het verdedigde leger verzameld zijn. Het volgende voorbeeld moge toelichten dat B. W. daarvoor gebruikt kunnen worden en soms tot zeer dicht achter het front kunnen oprukken.

23 Aug. 1914 bevindt zich het leger van Prins RUPRECHT VAN BEIEREN tegenover den „trouée de Charmes" aldus den toegang bedreigend tussehen de forten van Epinal en „le grand Couronné de Nancy". In den avond van dien dag staat het 1e Fransche leger (Dubail) front noord en biedt coôte que coôte weerstand aan de Duitsche aanvallen in de richting van de „trouée de Charmes". Het IIe leger (de Castelnau) staat front oost ongeveer loodrecht op het 1e leger gereed om een tegenoffensief te ontketenen tegen de rechterflank der Duitsche troepen.

Beide legers sluiten aan in de streek Borville, Rozelieures, Essey-la-Côte, welk front gehouden wordt door het 8e legerkorps waaraan de 6e C. D. toegevoegd wordt. (Schets 3.)

Den 25en ontspint zich het gevecht van Rozelieures, waar

de Beieren trachten door te stooten, hetgeen tot elken prijs voorkomen moet worden.

In den loop van dit gevecht ontvangt de 6e C. D. de opdracht het 15 R. I. te steunen. De divisie gaat voorwaarts tot aan het bosch van Lalau, zit af voor het gevecht te voet en dringt het bosch binnen op het moment dat Fransche inf. onderdeelen terugwijken. Van de „groupe cycliste” worden 2 pelotons achter elkaar opgesteld à cheval van den voornaamsten weg, van Rozelieures komend, het andere peloton verdedigt den toegang tot het bosch à cheval van den weg van St. Boingt komend. Afgezeten cav. afd. der 6e C. D. verdedigen eveneens den boschrand. Een hevig vuurgevecht ontwikkelt zich. Het 1e peloton der „groupe cycliste” schouder aan schouder vechtend met het 1e halfregiment van het „2e dragons” ondergaat hevige aanvallen der Beieren die verschillende malen in het bosch doordringen.

„C'est avec une énergie farouche et au prix des plus lourds sacrifices que dragons et chasseurs cyclistes défendent la lisière du bois de Lalau. On se fusille à 30, à 10 mètres.

Sur la route de Rozelieures le 1er peloton du groupe cycliste réduit à une poignée d'hommes, est renforcée par le 2e peloton en réserve derrière lui. Dans une poussée héroïque les chasseurs cyclistes rejettent les Allemands hors du bois...” (La 6e Div. de cav. en Lorraine).

De Duitschers hebben hoogte 296 bezet en bereiden zich op een nieuwen aanval voor.

Ondertusschen was de 2e „groupe cycliste” aanvankelijk opgesteld in de Z. W. punt van het Voivre bosch verplaatst naar Soison en juist op het oogenblik dat deze W. — die zeer vermoeid waren, aangezien ze den geheelen nacht in actie geweest waren — het eten in de gamellen gereed hadden, kwam de order ± 12.40 nam.:

„l'Infanterie, écrasée sous le nombre a abandonné le bois de Lalau. Une brèche s'est ouverte. Le 2e bataillon est exténué. Il faut à tout prix boucher le trou. C'est au 2e groupe cycliste que revient la mission sacrifice”. (Historique du 2e groupe cycliste).

Onmiddellijk wordt afgemarcheerd. Vanaf Saint Remy

aux Bois wordt de gevechtsformatie aangenomen in linie met escouades met eenen.

In het bosch van Lalau worden de rijwielen achtergelaten. Aldaar hergroepeeren zich o.a. deelen der 6e „groupe cycliste” met het 2e bataljon jagers, dat ook ter versterking op dit punt was ingezet, voor den tegenaanval. De aankomende 2e „groupe cycliste” ontwikkelt zich met 2 pelotons in voorste lijn en een achter den rechtervleugel en zal den aanval richten op hoogte 296 en daarna op de brug van Rozelieures.

De tegenaanval, onder de tonen van de „marseillaise” van de muziek van het 2e bataljon jagers om 1.15 nam. ingezet, sleept terugvloeiende Fransche inf. mede ten aanval. De brug over de Eron en Rozelieures worden genomen. Op een gevaarlijk punt is de toestand gered.

De afstand Soison—Bois de Lalau is ± 7 K.M. Vanaf het moment dat de 2e groupe cycliste te Soison gealarmeerd werd (12.40) tot het moment van den aanval (1.15) verliet slechts ruim $\frac{1}{2}$ uur, hetgeen duidelijk de snelheid van handelen van een B. W. typeert.

Het dekken van den terugtocht van een leger op een achterwaarts gelegen stelling.

De W. korpsen zullen hiertoe kunnen bijdragen al dan niet in samenwerking met de achterhoeden der gemengde wapens. Zoolang de afstand tusschen het terugtrekkende en het aanvallende leger nog niet zoo groot is, dat de W. de ruimte hebben om van hun groote mobiliteit gebruik te maken, door telkens na den vijand tot gevechtsontwikkeling te hebben gedwongen van lijn op lijn terug te gaan, zullen zij met de inf. achterhoeden tot het uiterste moeten standhouden. Met name kunnen zij als mobiele reserve dezer achterhoeden goede diensten bewijzen.

Gedurende den terugtocht der Duitsche legers op de HINDENBURG-lijn in 1918 heeft de 2e Duitsche W. brigade zich o.a. zeer onderscheiden.

Ook kunnen de W. korpsen met andere lichte troepen

gebruikt worden om ingezet te worden en zich op te offeren waar de inf. in wanorde terugwijkt. Deze taak vervulden o.a. de Italiaansche cav. en bersaglieri W. onder den graaf van TURIJN, welke door CADORNA gebruikt werden om den terugtocht van het geslagen Italiaansche leger van de Tagliamento naar de Piave mogelijk te helpen maken.

Het verzekeren der verbinding tusschen twee legers.

Ik wil de uitvoering van deze taak toelichten door een episode uit den terugtocht van het Fransch-Engelsche leger naar de Marne (1914) te beschrijven. (Zie schets 4.)

Den 29 Aug. 1914 achtte de generaal SORDET zijn cav. korps in zoodanig slechten toestand, dat hij meende dat een rust noodzakelijk was om het korps te reorganiseeren. Tencinde toch te kunnen voldoen aan het verzoek van den generaal MAUNOURY om den rechtervleugel van het VIe leger te dekken en de verbinding te verzekeren met het Engelsche leger, besloot SORDET een „division provisoire” te formeeren uit de beste elementen van zijn korps.

Per reg. cav. werd een esk. gegeven, per „groupe” art. een batterij, terwijl de „3 groupes cyclistes” der divisiën eveneens werden toegevoegd.

Mijne heeren, ik wil er de aandacht op vestigen dat hier *onder den drang der oorlogsomstandigheden* feitelijk een „lichte divisie” werd gevormd, bestaande uit 6 zwakke reg. huzaren, 3 *bataljons wielrijders* en een afd. rijd. art. Tevens blijkt dat de 3 „groupes cyclistes” der C. D. die werkelijk in de voorafgaande marschen en gevechten niet gespaard werden, alle drie nog op 29 Aug. tot de beste deelen van het cav. korps SORDET behoorden, terwijl de cav. daarentegen in zeer hooge mate geleden had.

Het VIe Fransche leger staat den 29 Aug. 's avonds achter de Avre. 30 Aug. zet dit leger den terugtocht voort terwijl het Engelsche leger op de lijn Compiègne—Soissons terugtrekt. De opdracht die de „division provisoire” te vervullen heeft luidt:

„La division provisoire couvrira le flanc droit de la VIe armée et assurera la liaison avec l'armée anglaise.”

De divisie zendt verk. detachementen uit om de voeling met den vijand op te nemen en het gros trekt gedurende den nacht terug tot Estrées Snt Denis, voorwaarts van den vleugel van het VIe leger. In den avond van 30 Aug. worden verkenningen gelast in de richtingen Noyon, Roye, Montdidier. Den 31 Aug. wordt tegen 5 uur de order uitgegeven dat het VIe Fransche leger stand zal houden in de lijn Mont César—Fitz James—Sacy le Grand en ontvangt de „division provisoire” de opdracht het doordringen van vijand. afd. naar den rechtervleugel van het leger te beletten.

Dezen dag wordt de divisie nog versterkt door drie jager bat. onder den overste SERRET welke in de gevechten bij Peronne sterk geleden hadden en thans elk gemiddeld \pm 800 man sterk zijn. Deze lichte divisie had op dit oogenblik een sterkte van hoogstens 3000 ruiters, (vermoedelijk belangrijk minder aangezien de cav. reg. in 't algemeen zeer sterk beneden hun voorgeschreven effectief daalden). *1200 jager-wielrijders, 2400 jagers te voet* en een afd. art. en kou dus moeilijk meer een C. D. genoemd worden.

Hoe veel zou het niet waard geweest zijn indien de jagerbat. te voet als W.verbanden toegevoegd geworden waren aan de „division provisoire”.

De eerste Septembertagen moest het VIe leger echter steeds meer teruggaan in verband met het Engelsche.

De „division provisoire” vertraagt den vijand. opmarsch over de Oise in hevige gevechten tusschen Pont Ste Maxence en Verberie, wordt teruggeworpen op Senlis en dekt aldaar den rechtervleugel van de 56e res. divisie van het VIe leger, die de opdracht heeft tusschen Senlis en Creil stand te houden. Bovendien houdt de divisie tevens naar rechts verband met het Engelsche leger. Den 2en September worden de 3 groupes Cyclistes van de D. P. weder teruggezonden naar het corps SORDET dat zich dien dag nabij Aronville, Harevillers, Neuilly bevindt.

De strategische verkenning en beveiliging in de periode van het strategisch offensief.

Mijne heeren, het is reeds overbekend dat de Duitse „Heereskavallerie” in 1914 door talrijke jagerbat. versterkt werd. Oorspronkelijk was één der comp. dezer bat. een C. W. Later telden zij 2 C. W. De rest van het bat. werd op auto's vervoerd.

Het Heeres Kav. Korps (FHR. VON RICHTHOFEN) bestond o.a. uit 2 cav. divisien (garde en 5e) en 5 bataljons (garde, 11e, 12e en 13e Jäger en Garde Schützen) en had de opdracht „Auf Dinant vorgehen und gegen die Maasstrecke Namur-Mezières aufklären (Vormarschgebiet 3e Armee)”.

Den 13 Aug. 1914 bevonden zich de grossen van dit korps in de streek Marche-Rochefort-Forrières, waar een rustdag gehouden werd om de paarden rust te geven en het hoefbeslag in orde te brengen en ook om de verkenningsdetachementen een voorsprong te geven.

Verk. patrouilles werden in alle richtingen uitgezonden o.a. werden sterke vijand. cav. massa's gemeld (cav. korps SORDET) Z. van Cirgnon, terwijl ook geconstateerd werd dat Assesse en Dinant sterk bezet waren. (Zie schets 5).

Omdat besioten was met het cav. korps op 15 Aug. bij Dinant door te stooten, begon de gereedstelling voor de gewelddadige verkenningen op 14 Aug. De Garde cavalerie divisie bereikte dien dag Ciney en zond een *gemengd* detachement bestaande uit 2 eskadrons, 1 C. W. en 2 kanonnen naar Assesse waaruit de vijand verdreven werd.

De 5e C. D. dekte zijn linkerflank door een *gemengde* brigade tot Conneux vooruit te schuiven. Zelf bereikte zij dien dag Achène.

De gewelddadige verkenning van Dinant en Maasvak Houx-Dinant-les Rivages op 15 Aug. geschiedde niet door de cav. doch hoofdzakelijk door de jagerbat. ondersteund door de rijd. art. Deze bat. gingen tot de lijn Le Buc-Gemechenne voorwaarts, terwijl de grossen der C. D. achter de vleugels geëchelonneerd opgesteld werden bij Awange en Foy notre Dame. De rechterflank der jagers werd gedekt door het 2e esk. garde Uhlanen met 1 sectie mitr.

De „Garde Jäger” en „Garde Schützen” vielen Dinant van 't Noorden aan, terwijl de bat. 11, 12 en 13 Dinant bestormden. Zij drongen Dinant binnen doch toen vastgesteld was dat de overzijde der Maas sterk bezet bleek door Fransche inf. met art., ontvingen zij de opdracht naar de hoogten bij le Buc en Gemechenne terug te keeren, in welke lijn ze het cav. korps beveiligden, dat ging rusten in de streek Sovet-Lisogne-Foy notre Dame-Achène.

Enkele gevangenen en het dagboek van een gesneuveld cav. officier leverden gegevens op omtrent de nummers van Fr. inf. reg. in de nabijheid en de toestand van uitputting van het korps **SORDET**.

Van 16 Aug. tot en met 19 Aug. werd voortgegaan met de verkenning van het Maasvak. Voor zoover de cav. daaraan deelnam geschiedden deze verkenningen *te voet*.

Voor al 17 Aug. was een interessante dag. Er werden toen n.l. gemengde detachementen gevormd die *te voet* tegenover het geheele Maasvak ter verkenning voorwaarts gingen.

Op Houx 1 cav. reg., jagerbat., art.

Van Le Due naar het Oosten 1 reg. garde Uhlanen, garde jagerbat., 1 batterij.

Op Purnode 1 reg. garde kurassiers, enkele C. W. compagnieën, 2 batterijen (dekten rechtervleugel).

Hoewel nog talrijke detailgegevens verzameld werden, heeft toch het geheele cav. korps gewacht tot het 3e leger aankwam, alvorens om den weerstand heen uit te buigen.

Het optreden van dit leger is door de gegevens van de verkenningen en het bezet houden der hoogten ten Oosten van Dinant veel gemakkelijker gemaakt, doch omgekeerd blijkt uit deze episode, hoe inf. e.g. grootere W. afd. achter een gunstige terreinatscheiding opgesteld, (hier Fransche inf. achter de Maas) dikwijls in staat zullen zijn groote cav. afd. tegen te houden, indien niet getracht wordt om de vleugels van den weerstand heen de verkenning voort te zetten. Indien niet één of twee, doch alle comp. der jagerbat. per rijwiel snel verplaatsbaar geweest waren, hadden enkele B. W. met toegevoegde troepen dit zeker kunnen beproeven. Voor de gewelddadige verkenningen waren de jagerbat. hier

evenzeer geschikt als W. afd. Zij werden hiervoor dan ook hoofdzakelijk gebruikt.

Grootere wielrijdersverbanden als onderdeelen van een landingskorps.

De wereldoorlog gaf ook van dit gebruik een voorbeeld in de verovering van de eilanden in de golf van Riga.

Nadat in begin September 1917 het 8e leger onder von HUTIER *de Duna* geforceerd had en Riga genomen was, besloot LUDENDORFF ook te trachten deze eilanden te veroveren, waardoor de noordvleugel van het Duitse oostfront gedekt werd, en Riga gebruikt zou kunnen worden als Duitse aanvoerhaven.

Hij bestemde tot het volvoeren van deze onderneming deelen der „Hochseeflotte”, en een landingskorps bestaande uit de 42ste inf. divisie en de „2e Radfahrer Brigade” met artillerie en toegevoegde troepen en treinen.

De *wielrijdersbrigade* werd per spoor uit Vlaanderen naar Libau verplaatst en van uit Libau werd het landingskorps na de noodige voorbereidingen en het mijnenvegen der marine door een transportvloot van stoomschepen, onder dekking der Duitse marine overgebracht naar de eilanden in de golf van Riga, waarvan de belangrijkste zijn Oesel, Dagoe en Moon. Het voornaamste gedeelte der onderneming was gericht tegen het eiland Oesel, dat \pm 90 K.M. lang is en door een steenen dam met Moon verbonden is.

De landing geschiedde verrassend bij het aanbreken van den ochtend in de Taggabaai. De voornaamste aanvalsrichtingen waren aangewezen, n.l. die welke ten doel hadden de bezetting van het schiereiland Sworbe af te snijden en de hoofdstad Arensburg te bezetten en die welke beoogde het bruggenhoofd van Orrisar te nemen om zodoende de geheele bezetting van Oesel af te snijden van den terugtochtsweg over den dam naar Moon en tevens het oprukken van een eventueele versterking der Russen vanaf Moon of van het vasteland over Moon naar Oesel te beletten.

Van de 2e W. brigade werden onmiddellijk bat. en comp. gebruikt tot het volvoeren van opdrachten waarbij snelheid

vooral noodzakelijk was. Ik zal er hiervan enkele in hoofdtrekken nagaan. (Zie schets 7.)

Terwijl de hoofdmacht in de Taggabaai landde werd een B. W. met een stormafdeeling op 12 October geland op het Pamerortschiereiland, vervoerd in 2 stoombooten en begeleid door torpedobooten, welke afd. de opdracht had de steenen dam die Oesel met Moon verbindt zoo snel mogelijk te bereiken. De Ct. stootte met het grootste gedeelte van zijn detachement langs de kust voorwaarts en zond een detachement over Thomel naar Orrisar. In Ligolasma werd het eerst gevochten en daarna werd de bezetting van het bruggenhoofd Orrisar die in groepen van 60 tot 80 man verspreid lag in de boerderijen verrassend gevangen genomen. Om 9 uur 's avonds begon het B. W. reeds de vruchten van zijn snelle actie te plukken. Auto's met Russische officieren, staatskassen, voertuigenkolonnes werden gedurende den nacht en in den morgen van den 13en tegengehouden. Tegen den namiddag kwamen echter Russische inf. afdn. aan en in de daarop volgende gevechten vermeerde het getal der Russen steeds en werden ook mitrs. ingezet. Om 11½ uur 's nachts was de munitie van de Duitse W. tot 10 patronen per man geslonken, waarna het B. W. compagniesgewijze terugtrok in de richting van Orrisar. De dam werd nog steeds met mitrs. in Orrisar opgesteld bestreken. Mijne Heeren, hiermede is tevens een voorbeeld naar voren gebracht, waaruit blijkt dat geïsoleerde W. afdn. een groote hoeveelheid munitie bij zich moeten hebben.

In den morgen van 14 October staat het detachement in de lijn Thomel voor Saltak (Zuid van gr. straatweg) en voor Orrisar. De toestand is kritiek. Doch om 8.34 voorm. nog juist bijtijds komt een tweede B. W. der 2e „Radfahrerbrigade" aan, dat onmiddellijk over Saltak ten aanval overgaat.

Dit B. W. was de eerste troep van de hoofdmacht die aan de Taggabaai landde, welke op dit zoo gewichtige punt kon ingrijpen. Van 8.34 tot 4 nam. vechten nu beide B. W. met de stormcompagnie om den vijand op te houden, in den rug bestookt door een vijand. pantserauto op den dam

van Moon, terwijl in front, behalve Russische inf., ook veldart. aan het gevecht begint deel te nemen. Op dit hachelijke oogenblik komt om 4 uur in de avondschemering het eerste Duitsche inf. bat. met een batterij veldart. aan, dat met lichte bepakking aan de inf. brigade van de hoofdmacht vooruitgezonden was en 55 K.M. in een geforceerden marsch aflegde. (3 uur voorm. tot 4 uur nam.).

Indien men de tijden vergelijkt waarop het 2e B. W. en het inf. bat. aankwamen, welke beide in den nacht van 13 op 14 uit de hoofdmacht waren uitgezonden over een afstand van \pm 55 K.M., blijkt dat het W. B. \pm 7½ uur eerder aankwam, waardoor het den toestand bij het 1e B. W. redde tot de inf. aankwam om de afsluiting te voltooien. Het inf. bat. legde dus \pm 4 K.M. per uur af gedurende 5½ uur.

Door den inzet van het inf. bat. werd het bosch bij Orrisar genomen en bleven de Duitsche troepen meester van den toestand tot den volgenden dag, den 15 October, toen de hoofdmacht der infanterie arriveerde, waardoor de insluiting van alle staven, troepen en treinen op Oesel voltooid werd.

Voor de verovering van Dagö werd het grootste gedeelte van het B. W. der 2e W. brigade aangewezen, dat op 18 October van Oesel op torpedobooten naar Dagö werd overgebracht, waarna gedurende den nacht de inf. volgde, terwijl ook bij de verovering van Moon de W. in de voorhoede belangrijke successen verkregen.

De strategische vervolging.

Mijne Heeren, ik wil de taak der grootere W. verbanden gedurende de strat. vervolging weder trachten te illustreeren door een episode uit den wereldoorlog, n.l. de vervolging na den slag bij Vittorio Veneto weer te geven. (Schets 6).

Voor den slag lagen beide legers tegenover elkaar van de Adriatische zee tot aan de Zwitsersche grens. Het Italiaansche leger was georganiseerd in 9 legers en een cav. korps, het Oostenrijksche leger bestond uit 4 legers en de Bellunogroep.

De hoofdaanval der Italianen werd toegebracht met 5 legers in voorste lijn, waarachter een leger en het cav. korps in reserve. De organisatie van het cav. korps gaf ik reeds in de inleiding.

24 October begon de aanval, den 29 werd te Piave gepasseerd en de overwinning beslissend bevochten en 30 October waken de Oostenrijksch-Hongaarsche legers bijna overal in wanorde terug.

Op 29 October werd het geheele cav. korps onder commando van den graaf van TURIJN voor de vervolging ingezet. Ik wil echter thans slechts de 1e C. D. volgen, welke op den 31en door een snellen aanval van cav. en W. de brug bij Fiaschetti over de Iivenza ongeschonden vermeersterde en daarna op 2 November de opdracht ontving door de uitloopers van de Carnische Alpen langs de Tagliamento vooruit te dringen tot aan de lijn Statione per la Carnia-Tolmezzo, om zoodoende de terugtochtlijnen van de Oostenrijksche troepen in de Alpen af te snijden.

Daartoe werden 2 colonnes zoo snel mogelijk vooruitgeworpen. 1e. *De colonne Ambrosi*, bestaande uit een bataljon bersaglieri W., versterkt door de comp. motormitrs. en het 8e esk. pantserautomitrs.

2e. *De colonne Castaldi*, bestaande uit 2 esk. van het reg. Genua met een mitr. eskadron.

De 1e cav. brigade volgde achter de 1e colonne en werd naar Aviano gedirigeerd, om den volgenden dag richting Statione per la Carnia op te rukken. De 2e brigade vermindert met de colonne *Castaldi* was divisie reserve.

Ik zal nu in hoofdzaak de W. colonne *Ambrosi* volgen. Zij drong onmiddellijk door tot Meduno, na in Maniago een geringen weerstand te hebben opgeruimd. Verk. detachementen bereikten gedurende den nacht Travesio en drongen daarna zelfs door tot Statione per la Carnia en Tarvis.

Op 3 Nov. moest de colonne *Ambrosi* zich over Pinzano en vandaar naar het W. verplaatsen als gevolg van hindernissen, veroorzaakt door de Cosa waterval. De colonne stuitte daarna op sterken vijand, die mitrs. op de hoogte hadden opgesteld bij Flagogna.

Een batterij rijd. art. met een deel der cav. werd ter versterking gezonden en de nacht afgewacht, terwijl de cav. der divisie opmarcheerde.

Gedurende den nacht werd een bersaglieri B. W. uit het gros der divisie over Clanzetto richting Tolmezzo vooruitgezonden om van daaruit Stazione per la Carnia te bereiken. Een cav. regt. der 1e brigade werd aangewezen dit bat. langs denzelfden weg te volgen.

De colonne *Ambrosi* versterkt door de rijd. batterij en het andere regiment der 1e brigade zou vooruit gaan langs den westelijken oever der Tagliamento naar het Cavazzo meer, na den weerstand bij Flagonia te hebben gebroken.

Het gelukte aan de colonne *Ambrosi* op 4 Nov. door te dringen, na den vijand uit sterke positiën bij Flagonia en Forgoria te hebben teruggeworpen, waarna Stazione per la Carnia om 2 u. nam. werd bereikt.

Het succes dat de 1e C. D. door het optreden der W. colonnes bereikte, was zeer belangrijk, aangezien talrijke troepen, voertuigen, treinen, een spoorwegtrein, 90 kanonnen, de staf van een legerkorps en van een divisie, enz., enz. gevangen genomen e.q. buitgemaakt werden, o.a. werden de 41e, 51e en 12e Oostenrijksche C. D. afgesneden. Sinds 29 October waren door de 1e C. D. meer dan 10.000 gevangenen gemaakt.

Mijne heeren, ik meen in dit voorbeeld der werkelijkheid een aanwijzing te mogen zien, dat de B. W. gedurende de vervolging door het snel en tijdig bezetten van belangrijke punten in den rug van den vijand bijzonder groote diensten kunnen bewijzen; zelfs deden de Italiaansche wielrijders dit in het *bergterrein*.

Voorts merk ik op dat ze hoewel in het verband van de cav. divisie werkend, vrijwel steeds *los van de cav.*, gebruik makend van hun snelheid, *vooruit werden gezonden*. Tenslotte bleek in dit speciale geval dat de *Ambrosi* W. colonne toen zij op ernstigen weerstand stuitte op ondersteuning door rijd. en art. en cav. moest wachten. B. W. en motorart. hadden dit zeker sneller kunnen doen.

In het bergterrein, dat met het polderland gemeen heeft,

dat snelle verplaatsingen buiten de wegen in 't algemeen niet mogelijk zijn en dat dus het afsluiten van knooppunten van samenkomst der accessen van bijzonder groot belang doet zijn, is in den grooten oorlog niet alleen in Italië met succes van W. afd. gebruik gemaakt. Ook Fransche „groupes cyclistes” der C. D. werden in het bergterrein van Oost en N.O. Frankrijk aangewend. De Duitsche B. W. zijn eveneens talrijke malen in bergterrein met succes opgetreden. Zoo trad de 2e Duitsche W. brigade voor het eerst op in September 1916 in den Karpathenslag en sindsdien, hetzij deze brigade als geheel, hetzij enkele B. W., in talrijke berggevechten, (o.a. in Rumenië), afgewisseld met een gebruik in de Walachische laagvlakte in Vlaanderen, de eilanden in de golf van Riga en in Estland.

Mijne heeren, ik kan echter thans nog slechts één optreden der Duitsche W. brigade meer in detail bespreken, welke met een vervolging van gedemoraliseerde troepen is te vergelijken, doch waarin bovendien naar voren zal treden hoe grootere W. afd. in vrij vlak terrein, doch bij grooten vorst en sneeuwval toch nog gebruikt konden worden.

Ik zal daartoe kiezen de z.g. bevrijding van West-Estland door het Duitsche „Nordkorps”.

Den 11en Februari 1918 werden de vredesonderhandelingen te Brest Litowsk afgebroken en den 18en Februari 12 uur middag eindigde dientengevolge automatisch de wapenstilstand die tusschen Rusland en Deutschland gesloten was.

De voortzetting der operatiën zoowel in Lijfland als in Estland waren inmiddels door de Duitsche legerleiding voorbereid.

Den 19 Februari 1918 begon de opmarsch van het 8e Duitsche leger in Lijfland, dat dit land van de roode legerafdeelingen zuiverde, welke daar vooral tegenover de bezittende klasse op gruwelijke wijze waren opgetreden. In aansluiting hiermede zou een „Nordkorps” gevormd uit de bezetting van de eilanden in de golf van Riga, Estland binnenrukken en van roode gardisten zuiveren.

Aangezien de discipline dezer Russische troepen door de

communistiche ideeën zeer ondermijnd was, was het gehalte der troepen belangrijk minder dan dat der Duitsche.

Den 3en Februari had de Duitsche gouverneur van Oesel reeds bericht ontvangen dat in geval van een hervatting der vijandelikheden de bezettingen der Baltische eilanden z.m. over het ijs naar het vaste land van Estland zouden marcheeren. 12 Februari werden de directe voorbereidingen gelast, 20 Februari vingen de operatiën aan. (Zie schets 7.)

De opmarsch over het ijs geschiedde in 3 groepen. De linkergroep gevormd uit de bezetting van Dagö had als marschdoel Hapsal en bestond uit: 3 *wielrijdersbataljons* (2e, 4e en 6e) der 2e W. brigade, 1 esk. huzaren, 1 scherpschuttersafd., 1 afd. veldart., 1 batterij vestingart. en 1 pioniercomp. De middelste en rechtergroep, gevormd uit de bezettingen van Oesel en Moon hadden beide als marschdoel Leal en bestonden uit: 2 inf. reg., 2 *wielrijdersbataljons* (1e en 5e) der 2e brigade, 1/2 esk. huzaren, 1 scherpschuttersafd., 3 mitr. comp., 2 afd. veldart., 1 batterij vestingart., 2 pioniercomp.

Voor alle groepen was een lichte munitiecolonne en een geneesk. afd. ingedeeld.

De rechter en midden colonnes bereikten om 9 uur voorm. na 3 uur over het ijs gemarcheerd te hebben het vaste land en stelden vast dat de streck tot Leal door den vijand verlaten was.

De linker colonne van Dagö komend had zich gesplitst in een hoofd- en 2 zijcolonnes en was in den nacht van 20 op 21 Februari overgestoken waarna deze colonne zonder tegenstand Hapsal bezette om 6 u. voorm. van 21 Februari; integendeel voegde zich een bat. Esten aan de Duitsche colonne toe.

Nadere inlichtingen wezen er op dat de Russische troepen reeds overal van de kuststreek teruggetrokken waren.

22 Februari werd de marsch van het „Nordkorps” in 3 colonnes voortgezet in de richting van Reval, waarbij de voorhoede van elke colonne uit een B. W. bestond.

Slechts het voorhoede B. W. no. 5 der middencolonne stuitte dien dag 10 K.M. ten zuiden van station Risti op roode gardisten die na een kort gevecht teruggeworpen

werden. Dit bat. zond in den avond een C. W. voor beveiliging tot Nissi vooruit (\pm 53 K.M. vanaf Leal), om eventueelen afvoer per spoor naar Reval te beletten. Deze comp. leverde bij station Riesenberg een gevecht met roode gardisten en matrozen die in een gevecht met de bajonet 25 dooden en 1 officier en 46 man aan gevangenen verloren.

Aangezien dikke sneeuw de wegen in het binnenland van Estland bedekte kon de inf. niet snel genoeg vorderen en daar snelheid op den voorgrond stond werd een mobiele afdeeling gevormd bestaande uit 5 *wielrijdersbataljons* der 2e W. brigade, de 61e scherpshuttersafd., het 3e esc. 2e reg. Leibhusaren en de IIe afd. 8e reg. veldart. De Ct. van het „Nordkorps” nam zelf het commando over deze mobiele colonne en liet het gros der inf., art. en treinen in twee colonnes volgen richting Reval.

23 Februari rukte deze W. brigade met toegevoegde troepen in 2 colonnes in de richting van Reval op, weder met B. W. als voorhoede. Het B. W. dat de voorhoede der linkercolonne vormde, stootte in den nam. bij Kegel op den vijand die het station sterk bezet hield en bovendien een met mitrs. bewapenden trein ter beschikking had. *Onmiddellijk werd tot een omvattenden aanval overgegaan* en het dorp Kegel genomen. In de rechtercolonne marcheerde het 1e B. W. als voorhoede, dat een 18 man sterke patrouille rechts van zich had uitgezonden over Hagers en Kappakoil; deze hield bij laatstgenoemd station een uit Reval komenden trein aan en nam de inzittende 2 officieren en \pm 360 man gevangen, terwijl veel materieel waaronder 2 \times 21 cM. kanonnen veroverd werden. Vliegerverkenning, aangevuld door verk. der W. deden vermoeden dat Reval niet ernstig verdedigd zou worden. Den 24 Februari werden beide W. colonnes niet verder vooruit gebracht dan Paskuëll en Huer, waarbij vrijwel geen tegenstand ontmoet werd, terwijl 3 W. C. de opdracht ontvingen, de spoorlijn en den straatweg van Reval naar Narwa af te sluiten om te beletten dat het vijandelijk detachement uit Reval zou ontsnappen.

Den 25 Februari rukten beide W.-colonnes de stad Reval binnen en braken den tegenstand des vijands die zich met

eenige mitr. in de stad verdedigde. De buit aan geschut en ander materiaal was enorm groot. Aan de Russische vloot was de haven Reval ontnomen.

Het gros van het Nordkorps bereikte den 28 Februari Reval, dus 3 dagen na de W. brigade.

In dit voorbeeld spreekt dat de W. brigade niet in één colonne is gebruikt. Er was n.l. een colonne waarbij 3 bat. en 1 colonne waarbij 2 bat. In beide colonnes was een B. W. voorhoede, zoodat de brigade tenslotte in verschillende bat. colonnes verdeeld marcheerde, waaronder één colonne van 2 wielrijdersbat. Op deze slechte besneeuwde wegen waren de colonnes zeer uitgerekt, zoodat de Ct. der mobiele brigade den 24sten gebruikte om alle onderdeelen te laten opsluiten, te laten rusten, verkenningen te doen uitvoeren en den terugtochtsweg voor den vijand af te sluiten, om zeker te zijn den aanval op Reval onder zoo gunstig mogelijke omstandigheden te leiden, voor het geval ernstige weerstand mocht worden geboden.

Ook blijkt uit de gegeven beschrijving dat de W. afdn. in staat waren op 23 Februari ondanks de strenge vorst en de met een dikke sneeuwlaag bedekte wegen een afstand van ± 30 K.M. af te leggen, waarbij nog kleine gevechten geleverd werden, terwijl de inf. colonnes sinds 23 Februari slechts gemiddeld ± 12 K.M. per dag aflegden als gevolg van den slechten toestand der wegen. Ook gedurende den verderen opmarsch in Estland tot aan de Narowa speelden enkele der W. afd. nog een belangrijke rol.

Mijne heeren, ik heb vele voorbeelden genoemd waaruit blijkt dat in terreinen en onder weersomstandigheden moeilijker dan die in ons land voorkomen, grootere W. verbanden al of niet in samenwerking met andere zich snel verplaatende troepen in den oorlog zelve met succes zijn gebruikt. „Ik meen dat dit voldoende aantoont dat in ons land zeker ook van grootere W. verbanden in oorlogstijd veel nut verwacht kan worden. Het voor W. berijdbare wegennet in Nederland is zoo groot dat in verreweg het grootste gedeelte van ons land elk punt in het terrein door W. afd. snel tot

op korten afstand bereikt kan worden, waarna het laatste gedeelte door het terrein in gevechtsformatie te voet kan worden afgelegd. Wel is waar kan het voorkomen dat gedeelten van den weg of van het terrein met het rijwiel aan de hand doorschreden moeten worden, doch de snelheid waarmede het grootste gedeelte van den marsch wordt afgelegd, compenseert het zoo juist genoemde bezwaar vrijwel steeds, temeer naarmate de af te leggen afstand groot is.

Toch zal het altijd waar blijven, dat W. afdn. *gedurende den marsch* vrijwel steeds aan harde wegen en landwegen gebonden zijn. *Dit bezwaar is des te geringer, naarmate het berijdbare wegennet dichter is.* Er komen echter in Nederland nog enkele terreingedeelten voor, welke een belangrijke rol kunnen spelen, waar de afstand tusschen de wegen zoo groot is, dat het moeilijk zal zijn voor W. afdn. om gedurende den marsch het tusschenterrein te verkennen of zich als mobiele reserve even snel als de cav. naar elk gewenscht punt in het terrein te kunnen verplaatsen. Deze leemte kan zich dus reeds doen gevoelen, zoodra de strat. verk. en beveiliging op grooten afstand overgaat in die op korteren afstand en nog duidelijker treedt ze in het licht bij de *tactische* verk. en beveiliging.

Vooralsnog kan slechts de cav. deze leemte aanvullen, zoodat *de beschikbare cav.* in ons land naar mijn meening *allereerst in samenwerking met W. verbanden voor de tactische beveiliging en verkenning* aangewend dient te worden. Toch stel ik me op grond van mijn betoog ook op het standpunt, dat het groote W. verband voor het *Nederlandse* veldleger in verscheidene gevallen op nuttige wijze met een of meerdere regn. cav. zal kunnen samenwerken.

Zoo moge dan uit mijn voordracht gebleken zijn, dat ik mij ook voor Nederland het groote mobiele orgaan van het leger denk als een eenheid, samengesteld uit verschillende zich snel verplaatsende troepeneenheden van verschillende wapens. Hoe ik me in 't algemeen de samenstelling van dit orgaan voorstel, gaf ik reeds in de Militaire Spectator 1920 aan. Ik pleitte toen voor 4 afdn. (bat.) wielrijders, 2 afd.

(zwakke reg.) huzaren versterkt door pantserauto's en motorartillerie. Indien de geruchten juist zijn, dat het autobataljon onzer lichte brigade vervangen wordt door een B. W., schijnt mijn minimum wensch, wat betreft de sterkte der cav. en W. in dit orgaan vrijwel in vervulling te zullen gaan. 1) Ook de instelling van het regimentscommando der W. acht ik een groote vooruitgang. Indien dit reg. toch in de toekomst versterkt zou worden met de noodzakelijke groep pantserauto's en eene afd. motorart., die ook eenigermate buiten de harde wegen beweegbaar is, dan zal deze W. brigade de noodige kracht in zich vereenigen om onmiddellijk na het uitbreken van een eventueelen oorlog, zelfstandig voor de strat. verkenning uitgezonden te kunnen worden.

Toch is het dan nog zeer wel denkbaar, dat deze brigade tegenover overmachtige lichte troepen van den vijand zal moeten optreden en zelfs kan dit het geval zijn, indien de cav. brigade, bestaande uit de 2 regimenten huzaren en het korps rijdende artillerie, de W. brigade heeft bereikt en daarmede samenwerkt. Dan zullen inf. afd. getransporteerd per rijwiel een belangrijken steun kunnen geven, vooral in die taken, waarbij de mobiliteit op den achtergrond treedt. Hiertoe zouden in sommige gevallen de inf. reg. per rijwiel voor de door mij gedachte strat. dekkingskorpsen bestemd kunnen worden.

Doch ik ga verder en sta de meening voor, dat in de toekomst elk reg. inf. moet kunnen worden aangewezen om *getransporteerd per rijwiel* aan het mobiele orgaan van het veldleger te worden toegevoegd.

Dit is echter slechts mogelijk te achten, indien de inf. in vreedestijd, behalve in het marcheeren te voet, ook geoefend wordt in het rijden per rijwiel in grootere colonnes.

Mijne heeren, welk een groote voordeelen zou dit niet zoowel in vreedestijd als in oorlogstijd kunnen afwerpen! In *vreedestijd* toch zou men een middel in de hand hebben om de opleiding van de oefeningscenheden aangenamer en meer

1) De cav. sterkte komt daar zelfs boven. Moge het in de toekomst mogelijk blijken, de wielr. org. nog met 2 bataljons uit te breiden, zoodat we 2 regimenten zouden kunnen formeeren.

vruchtdragend te maken. Het oefeningsterrein zou immers aanmerkelijk uitgebreid worden, doordat talrijke terreingedeelten die thans buiten het bereik van de infanterie vallen indien ze te voet marcheert, per rijwiel bereikt zouden kunnen worden. *De tijd die aan de eigenlijke oefening besteed wordt, zou in vele gevallen grooter kunnen zijn*, indien de voetmarsch naar het oefeningsterrein vervangen werd door een marsch per rijwiel. Voor officieren en kader zouden de oefeningen niet alleen aangename kunnen zijn, doordat ze niet steeds op dezelfde terreinen plaats hebben, ze zouden bovendien in de wijze van marcheeren en het gebruik van W. afdeelingen inzicht verkrijgen, zoodat de aanvulling van officieren en kader der B. W. in oorlogstijd meer verzekerd zou zijn. Vooral ook lijkt het me van groot gewicht dat officieren en kader der inf. allen vertrouwd zullen raken met de organisatie, het onderhoud en herstel van materieel van W. afd. (b.v. aantal benodigde rijwielherstellers per sectie en per comp., benodigde reserve onderdeelen en werktuigen, reserve aan banden, enz. enz.). Indien dit bekend en vastgelegd is in vreedestijd, zal het bereden maken van een comp. of bat. door het vorderen van rijwielen in oorlogstijd in ons land ten alle tijde in zeer korten tijd mogelijk zijn. De noodzakelijkheid zou dan gevoeld worden, dat er bij eene dergelijke vordering naar gestreefd moet worden, althans per comp. eenzelfde soort rijwielen in te deelen met een kleine materieelreserve.

Een ander voordeel van het gebruik van rijwielen bij de oefeningseenheden in vreedestijd is ook, dat vele kleine vervoeren per trein uitgespaard kunnen worden. b.v. voor het houden van schietoefeningen of veraf gelegen schietterreinen (Harskamp e.d.) voor het concentreren van troepen bij manoeuvres enz. Ook het tezamen oefenen van de verschillende garnizoenen zou op eenvoudige wijze en zonder kosten mogelijk zijn. Zoo nu en dan zouden grootere W. eenheden geformeerd kunnen worden b.v. onder leiding van den commandant van het R. W., zoodat ervaring zou kunnen worden opgedaan in het marcheeren met groote colonnes per rijwiel.

Hoe zouden echter in vredetijd al deze voordeelen verkregen kunnen worden?

Een goede oplossing van het vraagstuk lijkt mij verzekerd, indien het aantal rijwielen waarover een reg. inf. in oorlogstijd direct moet beschikken, in vredetijd aanwezig zou zijn. Dit aantal is volgens de laatste organisatie 207 rijwielen. Indien dit aantal over de schoolcomp. en de opleidingscomp. verdeeld wordt, zouden deze comp. allereerst bij de oefeningen in kleiner verband sectiesgewijze in het marcheeren en oefenen per rijwiel getraind kunnen worden.

Voorts zouden door een regeling van den regimentscommandant, wielrijdersafdeelingen ter sterkte van een comp. geformeerd kunnen worden, waaraan beurtelings alle sectiën zouden kunnen deelnemen.

Ten slotte zou per brigade enkele malen een bataljon à 3 compagnieën per rijwiel geformeerd kunnen worden. Rekent men dat bij een zuinig beheer een rijwiel f 50 per jaar kost, dan zou de oorlogsbegroting met $24 \times 207 \times 50 = f$ 248.400 per jaar vermeerderd worden, waarvan afgetrokken moet worden wat aan treinvervoer uitgespaard wordt.

Men koopt hiervoor niet alleen in *vredetijd* de groote voordeelen die ik zoo juist opnoemde, doch geeft op den duur aan de geheele Nederlandsche infanterie een eigenschap, die in *oorlogstijd* in verschillende omstandigheden onschatbaar groot nut zal kunnen afwerpen. Enkele der voornaamste gevallen waarin deze eigenschap tot haar recht kan komen wil ik thans nog noemen of recapituleeren.

1. In de deelen van ons land waar het allereerst noodig is dat de groot-verlofgangers der inf. in compagniedistricten ingedeeld zijn en hun wapens bij zich hebben, zouden deze comp. waar noodig rijwielen kunnen vorderen — zoo mogelijk in vredetijd voorbereid — teneinde te trachten hun mobilisatiecentra in ieder geval tijdig te bereiken; ik denk hierbij aan uithoeken van ons land, waar de *opkomende verlofgangers* gedurende de mobilisatie zouden kunnen worden afgesneden, indien niet met de grootste snelheid wordt gehandeld.

2. *Grenswachten en dekkingsdetachementen* van rijwielen voorzien, zullen bij een vijandelijken inval meer kans hebben aan den greep des vijands te ontsnappen en in het verband van de strat. dekkingskorpsen per rijwiel voor de landsverdediging behouden blijven.

3. Er zou in oorlogstijd voorzien kunnen worden in de behoefte aan *strat. dekkingskorpsen per rijwiel*.

4. Talrijke *verplaatsingen van inf. bat. of reg. gedurende de periode van de concentratie* — b.v. indien het spoorwegvervoer gestremd is — waarvoor anders vervoer per auto noodzakelijk zou zijn, zouden per rijwiel kunnen geschieden.

5. *Elk willekeurig inf. reg.* zou na van rijwielen te zijn voorzien, *toegevoegd kunnen worden aan het gemengde mobiele orgaan van het veldleger* en e.q. indien dit belangrijke verliezen lijdt, deze zoo goed en zoo kwaad als het gaat, kunnen aanvullen.

6. Gedurende een eventueele *kustverdediging* zou het mogelijk zijn op alle punten waar dit noodig of gewenscht is, de inf. bat. of reg. van rijwielen te voorzien.

7. In de divisiegroepen zou men zeer spoedig een *snel verplaatsbare D. G. reserve* kunnen verkrijgen, door of wel een of enkele actieve bat. van rijwielen te voorzien, dan wel een res. reg. per rijwiel in te deelen.

8. Gedurende het gevecht van het veldleger in de buitenprovinciën zullen de autotreinen als regel geheel in beslag genomen worden voor het vervoer van munitie, materieel, levensmiddelen en gewonden.

Voor het *snel verplaatsen van de infanterie der legerreserve* op kritieke oogenblikken, zal dan ook als regel niet op het beschikbaar hebben van groote autocolonnes gerekend kunnen worden. Van welk een groote waarde zou het dan niet in vele omstandigheden kunnen zijn, indien in de legerreserve over een of enkele reg. werd beschikt, welke per rijwiel met 2 à 3 maal grootere snelheid dan marcheerende inf. kunnen worden ingezet.

Ook zoodra het geheele leger zich in een onzer sterke stellingen handhaaft, zullen mobiele reserves van het leger per rijwiel van groot nut kunnen zijn.

Gedurende *een terugtocht in het polderland* waar op alle wegen de W. der D. G. en der lichte brigade in de achterhoeden over breede fronten zullen moeten optreden en wellicht snel in aantal zullen verminderen en bovendien den steun der cav. missen, zouden inf. afd. op rijwielen waar noodig de W. kunnen aanvullen dan wel als mobiele reserves der achterhoeden kunnen optreden.

En ten slotte, indien ons leger vroeg of laat den aanval zal hebben ingezet en het vijandelijk verdedigingssysteem aan het wankelen gebracht is, zal *de lichte brigade zoo noodig versterkt kunnen worden met afd. inf. op rijwielen* en „artillerie portée”, teneinde ingezet te worden om den ondergang van het vijandelijke leger te voltooien.

Ik ben mij er ten volle van bewust, dat bezwaren tegen deze voorstellen kunnen worden ingebracht. Allereerst dit, of de treinen deze inf. op rijwielen wel zullen kunnen volgen. Nu meen ik dat deze treinen in de meeste gevallen geen verandering behoeven en na kunnen komen. In bijzondere gevallen kan zoo noodig tijdelijk voor elk bat. inf. op rijwielen een auto voor munitieaanvoer en gewondenafvoer worden bestemd, voor den dienst tussehen den gevechtstrein en het bat., terwijl op het rijwiel zooveel mogelijk munitie medegevoerd kan worden. Ook moet gedacht worden aan het medevoeren der zware mitr. en e.g. het inf. geschut, hetgeen over niet te groote afstanden en bij een oordeelkundige verdeling der lasten, per rijwiel mogelijk geacht kan worden.

In gevallen dat bat. inf. op rijwielen over zeer groote afstanden vooruitgaan b.v. in het verband eener wielrijdersbrigade lijkt mij de improvisatie van een automobielrein noodzakelijk en zullen ook de zware inf. wapenen op motoren of per auto vervoerd moeten worden.

Mijne heeren, Nederland is een land waar een zóó groot aantal rijwielen in omloop is, als naar verhouding in geen enkel ander land ter wereld. Het lijdt dan ook geen twijfel of men kan in oorlogstijd in elke landstreek van Nederland de noodige rijwielen vorderen om een aantal bat. en reg. infanterie van rijwielen te voorzien, vooral indien deze aan-

gelegenheid in vreedstijd, voor zoover dit mogelijk is, is voorbereid.

Waarom zouden wij dan niet in oorlogstijd partij trekken van het meest nationale, moderne en individucele vervoermiddel, om de mobiliteit onzer infanterie waar noodig of gewenscht te vergrooten?

Het groote militaire genie NAPOLEON beschouwde de *beenen* van zijn soldaten als een der voornaamste factoren welke hem de overwinning moesten verzekeren.

Welnu, indien in een land als het onze, in oorlogstijd, waar noodig en mogelijk, de moderne beenen van den Nederlander — het rijwiel — gebruikt zouden worden om de mobiliteit van *bepaalde* infanterieafdeelingen te verhoogen, dan meen ik dat wij daarmede toonen nog te gelooven, dat niet slechts het doode materieel, doch de genialiteit van den aanvoerder, die de mobiliteit van zijn troepen op het juiste oogenblik weet uit te buiten, van beheerschenden invloed is op den uitslag van elk gevecht.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb gezegd.

De heer GROOTHOFF: Mijnheer de Voorzitter. Mijne Heeren! Met bijzonder veel genoegen vernam ik, dat in dit seizoen door onze Vereeniging een avond zou worden gewijd aan de behandeling van het gebruik van grootere wielrijdersverbanden, een onderwerp, dat wel zeer actueel geworden is door de oprichting op 1 Maart van het Regiment-Wielrijders. Waar de heer ZEGERS, die reeds in verschillende tijdschriften over dit onderwerp geschreven had op een wijze, waarmee ik mij in vele opzichten volkomen kon vereenigen, de behandeling hiervan op zich genomen had, vertrouwde ik, dat dit in goede handen was. Ik moet beginnen met den geachten spreker mijn groote waardeering te betuigen voor de zeer uitgebreide studie, die hij van het onderwerp gemaakt heeft en voor de volledige wijze, waarop hij dit behandeld heeft, toegelicht door vele voorbeelden van het gebruik van groote W. verbanden uit den laatsten oorlog.

Zooals het gewoonlijk met nieuwere ideeën gaat, vinden we ook voor het gebruik van W. afd. felle voorstanders, die

hen voor alle mogelijke doeleinden willen gebruiken en niet alleen door hen de geheele cav. willen laten vervangen maar hun ook nog daarenboven een gedeelte van de taak der inf. willen laten overnemen, waartegenover weer staan even felle tegenstanders, die hen wel willen gebruiken voor allerlei bijbaantjes toegevoegd aan de cav. als kantonnementsbewaking, vasthouden van punten in flank en rug, begeleiding van transporten, e.d., maar verder met geringschatting op de door hen genaamde „fietsclub” neerzien en hen niet in staat achten ook maar een gedeelte van de taak der cav. over te nemen. De geachte spreker heeft wat het laatste betreft voldoende aangetoond, dat de wielrijders met succes voor belangrijker doeleinden gebruikt kunnen worden, maar ik kan ook onmogelijk mede gaan met degenen, die de geheele cav. zouden willen vervangen door W., ook in ons land niet. Zoowel de strat. als de tactische verkenning moet m.i. voor een groot deel in handen blijven van de cav., die niet aan wegen gebonden is en kan uitkijken, zonder de aandacht te veel op den weg te moeten gevestigd houden. Langs de hoofdwegen de wielrijders vooruit, de voeling met den vijand opnemen, hem vasthouden of terug drijven en de cav. gelegenheid geven om op de flanken en in den rug te verkennen, dit zal m.i. de normale gang van zaken zijn, zoowel bij de strat. als bij de tactische verkenning, in polderterrein uitgezonderd, waarbij het gebruik van cav. vrijwel uitgeschakeld kan worden. Ik ben het dan ook volkomen eens met den spreker, waar hij zegt, dat de beste resultaten van een verkenningsdetachment verkregen kunnen worden uit een combinatie van cav. en W., liefst met toevoeging van pantserauto's. Ook voor de strat. verkenning, zooals spreker in punt 6 behandeld heeft, zou ik aan een verkenningskorps cav. wenschen toegevoegd zien en al gaan de wielrijders dan met grootere snelheid vooruit, zoodra contact met vijandelijke afd. is verkregen, zal waar de W. aan de wegen gebonden zijn, vrij veel tijd noodig zijn om eenigen weerstand te breken, welken tijd de cav. kan benutten om den verloren afstand te hernemen en zoo noodig den weerstand op de flanken of in den rug te helpen breken of daar te verkennen.

Vooral in ons land, waarop de afstanden, waarop die verenningskorpsen en detachementen worden uitgezonden, wel niet zoo groot zullen zijn, lijkt het mij wenschelijk zooveel mogelijk aan deze combinatie vast te houden.

Met sprekers beschouwingen over het gebruik van W. verb. hun samenstelling en hun taktiek kan ik mij over het algemeen volkomen vereenigen, tenminste voor zoover het betreft de georganiseerde W. afd. Enkele kleine opmerkingen zijn, dat de diepte der colonnes zoo gering mogelijk moeten gemaakt worden; bij ons zijn de afstanden tusschen de sectiën, comp. en bat. respectievelijk 10, 25 en 50 M.

Het vervoer van inf.-geschut op motorrijwielen lijkt mij ongewenscht; deze motorrijwielen moeten hiervoor speciaal ingericht zijn, geven veel onderhoud en kunnen betrekkelijk weinig vervoeren; beter lijkt mij hiervoor kleine auto's, bij voorkeur gepantserd, te bestemmen, die tevens bediening en munitie kunnen vervoeren en ook aan verk. det. kunnen worden toegevoegd.

Hoe voor het aanvoeren van de rijwielen 4 aan elkaar gekoppeld kunnen worden en dan door één man worden voortgeduwd, is mij niet duidelijk.

Bij het afbreken van een gevecht van een bat. W., de comp. langs verschillende wegen doen teruggaan, zal alleen mogelijk zijn bij een uitgestrekte opstelling achter terreinvoorwerpen als rivieren, kanalen, boschranden, e.d.

Bij het afbreken van het gevecht van een achterhoede lijkt het mij gewenscht, dat de comp. in 2e linie het eerst terug gaat en een nieuwe achterwaartsche stelling gaat innemen en dat daarna pas de comp. in 1e linie zich trachten los te maken, zoo noodig met opoffering van een gedeelte van haar sterkte.

Spreker heeft ons hedenavond laten hooren, welke taken hij voor wielrijders geschikt acht en heeft ons met voorbeelden uit den laatsten oorlog ook aangetoond, dat zij daarvoor met succes zijn gebruikt of hadden kunnen gebruikt worden. Ik ben het ook volkomen eens, dat hun taak zeer omvattend kan zijn, maar daarvoor zijn noodig afzonderlijke W. brig., die waarschijnlijk ieder C.V. of D. G. C.

aan zijn troepen gaarne zou toegevoegd zien, zooals hij waarschijnlijk nog wel meer wenschen zal hebben, maar welke voorloopig, tenminste bij ons, wel tot de vrome wenschen zullen blijven behooren. Dit heeft spreker vermoedelijk dan ook wel ingezien en heeft ons daarom een surrogaat aan de hand gedaan, waarmede ik mij niet kan vereenigen. Inf. is geoefend, bewapend en uitgerust voor verplaatsing te voet; willen we haar snel verplaatsen dan moet dit m.i. geschieden òf per trein, òf per auto, òf op andere voertuigen; rijwielen zijn hier m.i. niet geschikt voor. De geachte spreker, die zelf verschillende jaren bij de W. gediend heeft, weet zeker wel, welk een oefening er noodig is om een grootere afdeling wielrijders in colonne te laten rijden, hoe moeilijk het is voor de officieren om dezen troep voortdurend in de hand te houden, de tucht te bewaren, de afstanden te onderhouden, de achterblijvers (rijwieldefecten) te verzamelen, enz.; hoeveel moeilijker zal dit nog zijn bij afdeelingen, die voorzien worden van gerequireerde rijwielen van allerlei merken, waarvan de toestand gewoonlijk veel te wenschen zal over laten, die niet gewend zijn per rijwiel in groote colonnes te rijden, en die er niet op gekleed, bewapend en uitgerust zijn. Vooral als deze verplaatsingen gedurende de duisternis zullen moeten plaats hebben, geloof ik, dat hier weinig van terecht zal komen.

Nu heeft spreker hier ook weer een middel op gevonden en wil hij de infanteristen in den 5½-maandschen oefeningstijd ook nog leeren het rijden in colonne op rijwielen, maar het programma voor de infanterie-opleiding is zoo overladen, dat voor dergelijke oefeningen wel geen voldoende tijd meer beschikbaar zal zijn. Daarenboven is een bedrag van jaarlijks 2½ ton door spreker hiervoor berekend behalve nog de kosten voor de aanschaffing der rijwielen, die wel tot de oorlogsorganisatie van de regimenten infanterie behooren, maar anders eerst bij mobilisatie zouden worden aangeschaft, zoo hoog, terwijl het leger nog zooveel andere zaken ontbeert, die zooveel noodiger zijn, dat alleen hierom reeds van een dergelijke proef zou moeten worden afgezien.

Is een snelle verplaatsing van inf. noodig dan zullen

hiervoor veel beter gebruikt kunnen worden de enorm vele vrachtauto's en autobussen, die thans over het geheele land verspreid zijn en die vermoedelijk even snel gevorderd kunnen worden als het groote aantal rijwielen, dat voor een verplaatsing van een eenigszins sterke afdeeling inf. noodig is.

De heer WIRIX: Mijnheer de Voorzitter! Gaarne zal ik van de gelegenheid tot debat gebruik maken om enkele opmerkingen in het midden te brengen naar aanleiding van de voordracht van den 1e luit. ZEGERS. Mijn dank aan inleider voor de welwillendheid om mij te voren zijn voordracht ter inzage toe te zenden.

Mijn eerste opmerking betreft de indeeling van de lichte troepen toegewezen aan een divisiegroep. Inleider oordeelt het oordeelkundig om die troepen voor zooveel mogelijk in handen van den D. G. C. te geven, opdat deze naar wensch aan de beide divisieën kan toewijzen.

In zijn voordracht doet de spreker evenwel voorstellen, die niet daarmee in overeenstemming zijn en stelt hij zich een vrij groote versnippering dier troepen voor b.v.: „In den bewegingsoorlog zullen echter de lichte troepen als regel ten behoeve van de divisieën en gedeeltelijk van de div. groep aangewend worden...”

Tegen een dergelijke toewijzing en versnippering van krachten zou ik met klem willen opkomen.

De D. G. C. moet vóór zijn divisiegroep in zijn marschstrook over een element kunnen beschikken, dat in de beveiliging op grooten afstand voorziet. Die beveiliging op grooten afstand is thans noodzakelijk geworden, gezien de vuurverrassingen, waartoe de vijandelijke moderne art. in staat is. De beveiliging op grooten afstand kan niet ten volle verzekerd worden door de Lt. B., omdat:

1°. het legerfront te breed is:

2°. de Lt. B. op een gegeven oogenblik het front moet verlaten.

Die beveiliging kan in het geheel niet gegeven worden door de troepen belast met den normalen veiligheidsdienst, omdat hun werkingssfeer te gering is.

De noodzakelijkheid om dus aan troepen, onafhankelijk van de veiligheidstroepen bescherming tegen bedoelde vuurverrassingen te vragen, heeft de divisiegroeps-cav. in het leven geroepen.

Die div.gr.cav. moet op 10 à 15 K.M. vóór het front:

1°. in de beveiliging op grooten afstand voorzien, om den D. G. C. te waarschuwen, wanneer andere naderingsvormen moeten worden aangenomen;

2°. de verkenning in front overnemen, zoodra de Lt. B. het front verlaat.

Daartoe is noodzakelijk dat de D. G. C. een groote kracht, het grootste gedeelte der cav. en W. in handen heeft, die onder éénhoofdige leiding in de beveiliging en verkenning voorzien.

Dan zal die div.gr.cav. haar taak op dien afstand kunnen volvoeren en kunnen stand houden tegenover vijandelijke lichte troepen, die wel een overeenkomstige opdracht zullen ontvangen hebben.

Waar spreker dus in zijn voorstellen en eigenlijk niet in overeenstemming met zijn stelling, het grootste gedeelte der kracht in handen van de D. C. geeft, komt het mij als een *conditio sine qua non* voor, om het grootste gedeelte der lichte troepen in handen van den D. G. C. te geven, die verantwoordelijk is voor de groepeerings van zijn krachten en alleen in staat is om verband te leggen tusschen de opdracht gegeven eenerzijds aan cav. en W., anderzijds aan de Ver. V. A.

Gegeven de tegenwoordig ingedeelde lichte troepen komt het mij wenschelijk voor om: 2 esk. cav. en 1 comp. W. in handen te geven van den D. G. C., 1 esk. W. *voorloopig* in handen van den D. C., terwijl de D. G. C. naar behoefte $\frac{1}{2}$ tot 1 pel. cav. kan indeelen voor een voorspits per divisie, en, één of beide esk. W. soms tijdelijk moet kunnen aantrekken.

Mijn tweede opmerking geldt de samenstelling van de verk. det.

Inleider overschat m.i. de waarde der W., en... in niet geringe mate.

De verkenningen zullen in het algemeen bestaan in :

het bepalen van den vooruitgang van de vijandelijke manoeuvre en in het bijzonder in

het bepalen van de *lijnen* tot waar de voorste vijandelijke afd. zijn gekomen, dan wel het bepalen van de voorste weerstand*lijn*.

Méer dan die lijnen kunnen wij niet aangeven; hetgeen daarachter geschiedt, behoort tot het domein der vliegtuigverkenning.

Het verkennen van die *lijnen* loodrecht op de aanmarsrichtingen, dwingt nu de verkenningsclementen om van de kunstwegen af te wijken en de verkenning in het tusschen-terrein te verrichten, in het terrein, dat de cav. beheerscht.

Nu kan een wielrijder wel afstijgen en eenige kilometers te voet verkennen, maar daarmee gaat tijd verloren, niet ten voordeele der bevelvoering, afgezien nog van de mogelijkheid om zijn rijwiel terug te krijgen. Een cavalerist blijft zoolang mogelijk te paard, stijgt pas af, wanneer hij op iets stuit of kans heeft op iets te stuiten, verliest weinig tijd en heeft zijn vervoermiddel dicht bij zich.

Mijn conclusie is dan ook, dat cav. voor een moderne verkenning onontbeerlijk is en dus het hoofdbestanddeel van een verk. det. behoort te vormen.

Ik wil daarmee niet zeggen, dat toevoeging van W. niet wenschelijk is. Integendeel!

Wielrijders zijn met voordeel te gebruiken :

1°. voor snelle verkenningen van punten aan kunstwegen gelegen ;

2°. tot beveiliging van de cav. na elken sprong teneinde haar gelegenheid en tijd te geven, patrouilles uit te zenden ;

3°. voor een gevecht ;

4°. voor ordonnansenposten.

Spreeker heeft ook nog aangegeven om verk. det. uitsluitend uit wielrijders te doen bestaan voor het doen van verkenningen op groote afstanden en in landstreken, geschikt voor wielrijdersverbanden.

Dit heeft iets aanlokkelijks, omdat de vijand op die groote afstanden nog op de groote wegen marcheert.

Maar het contact zoeken bestaat niet in het voeling nemen met de voorste kleinere vijandelijke verkenning- en veiligheidstroepen, maar met de grootere afdeelingen, die den vooruitgang van het verk. det. beletten.

Doch in dien toestand is het terugzenden van een ordonnans-wielrijder zoo bezwaarlijk, zoo niet onmogelijk geworden, dat ook hier m.i. niet aan een verk. det. uitsluitend uit wielrijders bestaande, kan worden gedacht.

Wanneer wij gedwongen zullen worden om verk.det. van W. uit te zenden, dan geschiedt zulks puur uit gebrek aan cav.!

Mijn betoog beoogt in hoofdzaak een waarschuwing voor degenen, die in den wielrijder een remplaçant voor den cavaleerist zien en ook om bij de samenstelling der Lt. B. rekening te houden met het hoofdwapen daarvan, de bron van de ware verkenningselementen op de aarde, met de cavalerie.

De heer FABUS. Mijnheer de Voorzitter, Mijne heeren! Deze voordracht kan men uit tweeërlei oogpunt beschouwen. In de eerste plaats als een gesproken woord te midden van u mijne heeren. Al is men het niet eens, na lang praten zou men toch een heel eind tot elkaar komen. Daartegenover staat de gedrukte voordracht, waarin talrijke gevolgtrekkingen voorkomen, die naar mijn meening niet juist zijn en die door onbevoegden gretig gebruikt worden om een oordeel uit te spreken.

Het is dan ook om die reden, dat ik mij voor het debat heb opgegeven.

Met groote belangstelling heb ik deze voordracht tegemoet gezien.

Met blijde verwachting, omdat ik ook een groot voorstander ben van een ruim gebruik van wielrijders, doch ook met vreeze, omdat het gevaar van eenzijdige belichting ten nadeele komt van de waardeering van het ruiterswapen.

In de vergadering van 7 October 1921 erkende mijn geachte tegenstander, de heer LAMBOUY, de militaire wetenschappelijke zijde mijner voordracht en vroeg: „waarom

heeft men van cavaleristische zijde niet reeds veel eerder in de verschillende vergaderingen, waar opzettelijk het leger-vraagstuk aan de orde werd gesteld, op de bres gestaan voor het behoud van het gemoderniseerde ruiterswapen?

Ja waarom? Ik zal de vraag niet dadelijk beantwoorden. Maar als niet op meer dwingende wijze aan volksvertegenwoordiging en leger geleerd wordt, wat de cav. presteeren kan en moet, dan wordt de tactiek der verbonden wapens in verkeerden zin geleid, tengevolge van bezuiniging en particularisme van de wapens afzonderlijk.

Het is zeer zeker gewenscht, dat de opvattingen over het gebruik van lichte troepen in Nederlandsche banen worden geleid. Strategisch volgt men in 't algemeen te veel de leerstellingen der groote legers, tactisch wordt echter geen voldoende rekening gehouden met de ervaringen uit den wereldoorlog.

De taak, die aan het Ned. veldleger wordt opgedragen, moge hoofdzakelijk als neutraliteitshandhaving worden beschouwd, het eerste schot beteekent practisch oorlog. De theorie houdt dan op, dat de neutraliteitshandhaving niet als een oorlogshandeling behoeft te worden beschouwd.

Door het markeeren van de grenzen dwingt men geen overmachtig leger om zich de kansen van een overwinning te laten ontglippen, evenmin zal een groot leger, dat in de knel zit en in uitbreiding van het oorlogstooneel eigen redding ziet, uit internationale beleefdheid, neutraal gebied ontzien.

De groote oorlog had ook anders kunnen verlopen, wanneer de weerkracht van het Duitsche leger in den rug niet ware ondermijnd. Het leger op zich zelf was toch nog niet verslagen.

Van Namen tot de Nederlandsche grens stonden einde September 1918 minstens 40 Duitsche div.; de Duitschers trokken terug met voorwaarts gebogen centrum, omdat een doorbreking in het midden de noodlottigste gevolgen kon hebben. Wat zou niet hebben kunnen gebeuren als die 40 div. overhaast op Luik hadden moeten terugtrekken.

De publieke opinie beseftte den omvang van het gevaar
1923/24. V.

niet, doch nu het gevaar geheel geweken is, meent zij te kunnen oordeelen.

M. d. V. geweld kan alleen door geweld worden gekeerd, voor neutraliteitsmarkeering heeft men geen leger noodig.

Het leger moet preventief werken voor de handhaving der neutraliteit, doch wanneer het onverhoopt gebruikt moet worden, moet het voor den strijd zijn georganiseerd.

Uit dien hooftde ben ik een voorstander van een mobiel en marschvaardig veldleger, waarbij in de allereerste plaats de aandacht gevestigd dient te blijven op die deelen van de krijgsmacht, die de eerste klap moeten uitdeelen of opvangen.

De groote ruimte, waarin ons veldleger zal moeten optreden, verbiedt naar mijn meening ten eenenmale om ons uitsluitend heil te zoeken in de beoefening van de aaneengesloten slagordes uit den stellingoorlog. De eerste phase van den strijd zal de beweging zijn, dikwijls in breed front.

Vergeten we niet, dat de doorsnede van Noord-Brabant van Bergen op Zoom tot de Peel hemelsbreed meer dan 100 K.M. is, de afstand Eysden—Nijmegen 120 K.M., de breedte van de graafschap Zutphen ter hoogte van Doetinchem alleen reeds 50 K.M.

Kunnen we na 14 dagen hier en daar onze uitrusting verbeteren uit het groot geheel der bondgenooten, bij onze aanvankelijke neutraliteitsverdediging kunnen we daarop zeker nog niet rekenen.

Van alle beschikbare middelen moet gebruik worden gemaakt om op een bepaalde plaats snel troepen te kunnen concentreeren. Het rijwiel kan daarbij wellicht zeer goede diensten bewijzen.

De beweeglijke oorlogvoering moet m.i. het hoofddoel van onze oefeningen vormen. De beste organisatie en aanvalstactiek belooft echter geen succes, als een overvleugeling met overmachtige lichte troepen de bewegingen aan banden legt.

Een naar verhouding sterke luchtmacht en sterke goed uitgeruste lichte troepen kunnen in den aanvang een beslissenden invloed hebben op het geheele verloop van den

veldtocht. „Tijd gewonnen veel gewonnen” zegt het spreekwoord.

De nevenoperatiën van LUDENDORFF geschiedden steeds met den inzet van een overmacht.

Zoolang er ruimte is, is beweging mogelijk, mits de vleugels niet worden omvat.

Mijnheer de Voorzitter. In dezen gedachtengang heb ik de beschouwingen van den luitenant ZEGERS in zijn verdienstelijke voordracht met groote belangstelling gevolgd.

Toch heeft het geheel mij, zooals ik u in den aanvang zeide, ook met vreeze vervuld, omdat de weinigen, die de organisatie en de tactiek van moderne cav. in woord en geschrift publiceerden, blijkbaar nog de bekoring missen om de groote schare te doen volgen.

De tactiek van lichte troepen gaat h.t.l. naar mijn meening niet de goede richting uit. Volgden we voor den oorlog de verkenningstheorieën, zooals die in Duitschland en Oostenrijk werden verkondigd, na den oorlog werd ons steeds het geconcentreerde gevecht te voet der Fransche cav. voor oogen gehouden.

Ook in den vreemde had men geen gevechtsvoorschriften voor lichte troepen: ons C. R. II was nog het beste van alle. En nu wordt het korps SORDER zoo dikwijls als voorbeeld aangehaald. Ongelukkiger voorbeeld kan men niet nemen. SORDER heeft in 1914 de cav. misbruikt en het is zeer goed mogelijk, dat het overwinningsleger van 1918 niet onmiddellijk na den oorlog de hoogste chefs en de cav.-aanvoerders van 1914 in nieuwe reglementen heeft willen verloochenen. Op de Ecole Supérieure de Guerre en te Saumur werd het moderne gevecht van cav. wel geleerd, doch het duurde tot 1924, alvorens een modern gevechtsvoorschrift uitkwam.

Te verwonderen was het dus niet, dat, gezien de neiging om uit den vreemde na te bootsen, persoonlijke inzichten hoogtij vierden. Men staat immers sterk, niet waar, daar in de tactiek geen absolute waarheden bestaan. Deze Napoleonische uitspraak geeft ons echter niet het recht een tactiek te ontwikkelen, die den toets der practijk niet heeft doorstaan.

Ik ben een groot voorstander van het gebruik van strate-

gische voorhoeden en flankdekkingen om voor de operatiën van het veldleger de noodige vrijheid van beweging te behouden, we kunnen daarbij veel voordeel hebben van infanterie op rijwielen, maar wij mogen niet uit het oog verliezen, dat verplaatsen voor den strijd nog maar een preludium is van hetgeen volgt. Men vergete niet, dat na de taktiek van dien eersten marschdag, eigenlijk *ééndags-tactiek*, een serie gevechtsdagen volgt, waarbij de snelle marschen in 's vijands richting ophouden. De gevechtstactiek blijve het hoofddoel van onze opleiding.

Wil men het gebruik van grootere W. verbanden beproeven, het zal ieders instemming hebben; in den oorlog is het practisch bruikbare echter niet gebleken. De Fransche groupe cycliste is in den oorlog op 1000 man gebracht, doch later weder tot de oorspronkelijke sterkte van \pm 400 terug gebracht. Men stare zich dus niet blind op manoeuvre ervaringen, neme de oorlogservaring als grondslag, gewijzigd naar eigen terreinomstandigheden.

Onvoldoende appreciatie van hetgeen de oorlog ons geleerd heeft, zal tot groote desillusies aanleiding geven. Literatuur op wielrijdersgebied is zelfs nu nog schaarsch — overal in het buitenland beschouwt men de wielrijders (hetzelfde zeide ik in 1921) als steun der cavalerie — vervangen kunnen zij de cavalerie niet.

Nu heeft men bij ons de cavalerie grootendeels afgeschafft en wat daarvoor in oorlogstijd in de plaats zal treden, kan niet zoo heel veel meer te beteekenen hebben. De wielrijders zullen dus niet alleen het gemis aan voldoende eav. moeten goedmaken, ze zullen gedeeltelijk als pseudo cavalerie moeten optreden.

Nu zegt men in 't buitenland: „dat kunnen ze niet.”

En h. t. l. zegt men: „dat kunnen ze wel”, ofschoon het niet is aangetoond. Oefeningen met mobiele troepen komen in vreedestijd nimmer voldoende tot haar recht, omdat de vrije ruimte niet kan worden beschikbaar gesteld. In kleine verbanden is de omtrekking met de daaraan verbonden manoeuvreverrassing een gemakkelijk te behalen succes. Oefeningen met lichte troepen eindigen als regel als zij

zouden moeten aanvangen. Ook in Frankrijk klaagt men er over, dat terreinen voor groote cavalerieoefeningen feitelijk niet beschikbaar zijn.¹⁾

Het is te begrijpen, dat men zonder gevechtsvoorschriften vrijelijk fantaseert, doch men gaat te ver als men de leer der tactiek, wat betreft het gebruik der verbonden lichte wapens in het gevecht, eenvoudig omdraait. Ik geloof dus — dat wij goed zullen doen — alvorens een oordeel te vellen over de bruikbaarheid van grootere wielrijdersverbanden, het gebruik zoowel theoretisch als practisch te toetsen tegenover een tegenpartij, die cav. en wielrijders gebruikt volgens de algemeen als meest gunstig geoordeelde verhouding. De troepen moeten dan echter de vrije beschikking hebben over de terreinen. Vóórdien overdrijve men niet en hechte geen overdreven waarde aan een verschil in marschsnelheid. Dit is toch nimmer de oorzaak geweest, dat infanterie en veldartillerie niet samen konden marcheeren.

Het zou mij te ver voeren om te veel in bijzonderheden te treden, ik erken het groote nut van wielrijders voor onze landsverdediging, doch ik geloof, dat men door overschatting hunner waarde, uithoofde van geringere kosten en grootere marschsnelheid langs de wegen, in oorlogstijd voor bittere teleurstellingen zal komen te staan.

Men is toch aan grenzen gebonden; evenmin als men de infanterie maar kan uitdijen, kan men in 't onbepaalde wielrijders formatiën oprichten. Een regiment wielrijders is als mobiele troep uit de marschformatie reeds zeer moeilijk in het gevecht te voeren. De colonnalengte is in de gunstigste omstandigheden minstens 5 K.M.: er zijn uren mede gemeoid om de achterste afdeelingen, van de harde wegen, waar men als regel het eerst op den vijand stuit, in voorste lijn te brengen en „*passer de la manoeuvre rapide au combat par le feu et réciproquement du feu à la manoeuvre*“, zooals het nieuwe Fransche voorschrift zegt, is toch voor wielrijders onuitvoerbaar.

Mijne Heeren, worden dit dan geen ijdele klanken? Een-

¹⁾ Zie artikel generaal LACROIX over de Rhône manoeuvres in de Temps van 26-11-23.

maal in aanraking op de hoofdwegen, zijn de bewegingen en verplaatsingen door het terrein niet sneller dan infanterie, alleen moeilijker en minder overzichtelijk. Logisch volgt m.i. hieruit, dat aan grootere wielrijdersverbanden door de geringe gevechtsevenwichtigheid gewone infanterie kan worden toegevoegd, zoodat een organisatie op te groote schaal het doel voorbijstreeft.

Men kan een logische organisatie van strategische veiligheidsafdeelingen aan infanterie, cavalerie, wielrijders en artillerie niet ongestraft geweld aandoen.

Zelfs een groot wielrijder enthousiast in Frankrijk erkent in het meest recente artikel in de R. I. van Oct./Dec. 1923, dat de wielrijders zich zelf niet voldoende kunnen beveiligen en dit dien hoofde ook niet gebruikt kunnen worden om andere troepen te beveiligen.

In de Etoile Belge van 20-1-24 wordt de voorgenomen opheffing van de 2 bat. wielrijders zeer betreurd. Schrijver zegt: La troupe cycliste se juxtapose à la troupe à cheval. Hij stelt voor gevechtseenheden van $\frac{2}{3}$ cav. en $\frac{1}{3}$ wielr. en eindigt aldus: La victoire dans la guerre de demain sera acquise à celui des deux adversaires qui possèdera la plus forte proportion de troupes légères et dans celles-ci la plus forte proportion de cav.

Meerderheid aan cavalerie is voorloopig niet te bereiken — we moeten dus in het cavalerieverband de wielrijders tot een *bruikbaar maximum* opvoeren.

We moeten voorstellen verdedigen op stelligen grondslag, waarbij de bevelvoering en de samenwerking van cav. en wielrijders in het mobiele gevecht beter gewaarborgd zijn, dan thans.

Het is mogelijk, zonder de consolidatie van het leger opnieuw te verstoren en zonder eenige achteruitstelling van andere wapens, voor het ruiterswapen, nieuwe perspectieven te openen.

De vorming van lichte gemengde regimenten is niet alleen uit een oogpunt van bevelvoering, opleiding en oefening, doch ook uit een economisch oogpunt aan te bevelen. Het regiment huzaren zou in vreedestijd kunnen bestaan uit 2

veldesk., 1 reserve tevens W. esk. en 1 C. W. In oorlogstijd zouden hieruit 2 veldesk., 1 mitr. peloton (beter eskadron), 2 res. esk. en 2 bat. W. kunnen worden gevormd.

De cav., waarin ook zoo vele goede krachten schuilen, zou, wat de bevelvoering betreft, weer met de andere wapens worden gelijkgesteld.

Ik zal hier niet verder ingaan op het groote verschil in encadreering ten opzichte van de andere wapens. Wij komen er veel aan te kort!

Toen ik de verschillende stellingen achtereenvolgens toetste aan hetgeen ik boven mededeelde, kwam ik tot de volgende contrastellingen, die ik den hnt. ZEGERS toezond:

1°. Het nut van W. afd. zal niemand betwisten. De stelling echter, dat grootere W. verbanden in enkele gevallen met succes zijn aangewend, moet meer aan bijzondere omstandigheden worden geweten. Het begrip succes dus op te vatten in betrekkelijken zin.

De bruikbaarheid van een organisatie houdt nauw verband met hetgeen de vijand er tegenover stelt.

2°. Het belang van groote marschen van 80 K.M. en meer gedurende meerdere dagen moge een punt van overweging uitmaken bij de vorming van strategische reserves, voor marschen in 's vijands richting blijven zij hooge uitzondering.

3°. De taak voor de lichte troepen der divisiegroepen is door de vele open vleugels van zoo overwegend belang, dat gemeenschappelijke organisatie en oefening en eenheid van bevelvoering reeds in vreedestijd moet zijn voorbereid.

Mitsdien komt het mij gewenscht voor, zoo spoedig mogelijk over te gaan tot de vorming van lichte regimenten, samengesteld uit cav. en W.

4°. Deze stelling berust meer op vreedestaktiek met kleine verbanden. De literatuur is anders en alle inlichtingen, die ik indertijd uit verschillende legers heb ingewonnen, zijn nog niet tegengesproken. Deze winter heeft mij in mijn opinie versterkt. Men heeft ondervonden, hoe moeilijk het was voor wielrijders, ja somtijds hoe onmogelijk, om de wegen te verlaten.

5°. Samenwerking van cav. en W. buiten het polderterrein is *altijd* gewenscht. Cav. verhoogt de veiligheid van wietrijders, over en weer verhoogden zij elkaars aanvallend en verdedigend vermogen in het mobiele gevecht. Het verschil in marschsnelheid mag alleen in bijzondere omstandigheden van invloed zijn op het geven van afzonderlijke gevechtsoopdrachten.

Bij kleinere verbanden, waar de Ct. in het mobiele gevecht zijn persoonlijke invloed moet laten gelden bij de onderdeelen, zooals bij een verkennings-det. of een omvattende groep, is het noodig, dat de Ct. en zijn personeel bereden zijn.

6°. Bij strategische verkenningen, waarbij de factor tijd van zoo overwegend belang zou worden, kan als regel het groote nadeel van snelle marschen in 's vijands richting worden ondervangen, door vroeger af te marcheeren of door een aanvankelijk betere dislocatie. Het uitzenden van strategische verkenningen, zonder voldoende ruggesteun en verband, wordt bovendien in 't algemeen als onjuist beschouwd.

7°. Deze stelling keert de praktische ervaring uit den oorlog eenvoudig om.

Het komt mij zeer gewaagd voor de rangorde der wapens op zuiver hypothetischen grondslag te verwisselen.

De stelling geeft mij den indruk, dat de moeilijkheden bij de bevelvoering, de leiding bij de beweeglijke gevechtsgroepen, de groepeerling en hergroepeerling der onderdeelen, zoowel vóór- als achterwaarts, de marschindeling op en naast de wegen, het verband in den strijd, niet voldoende onder de oogen zijn gezien.

Op tactische oefeningen geschiedt hetzelfde; het gebruik van lichte troepen wordt zelfs dikwijls in verband met het vele andere belangrijke, dat nog behandeld moet worden, „en bagatelle” beschouwd.

Men denkt het te weten — om raad wordt niet gevraagd.

Ik vraag mij af — *van waar die kennis?* Uit onze gevechtshandleiding niet — wat daar geschreven staat, is een mis-

kenning van het wapen. In buitenlandse voorschriften was voor kort niets te vinden. Wel stond in het Fransche regl. van 1920, dat de cavalerie als regel niet als infanterie vocht, doch alle bladzijden over het gevecht te voet waren aan het infanteriegevecht gewijd — en hoe men vocht *als regel* — werd niet aangegeven.¹⁾

Is alles dan zelfstudie? Heeft men geen raadslieden noodig voor de studie van een gevechtstactiek, die door haar breede fronten, snel verloop en wisselende vormen feitelijk moeilijker is dan van eenig ander wapen — althans buitengewoon hooge eischen stelt aan de bevelvoering?

Ons wapen is klein — er zijn misschien niet zoo heel veel raadslieden, doch ze zijn er wel. Wanneer ge dan in uwe buitenlandse bronnen geen voldoende steun kunt vinden voor uwe wenschen, wendt u dan tot hen, die h. t. l. in woord en geschrift uwe voorlichters willen zijn. Waarom stond men in 1920/21 niet op de bres voor het behoud van een gemoderniseerd ruiterswapen? Mijn wedervraag luidt: Waarom heeft men niet geluisterd naar hetgeen de pioniers der cavalerie reeds hadden geleverd. In 1917 verscheen van de hand van den ritmeester MATHON, die zoowel de praetijk van de cavalerie als van de wielrijders kende, een eerste klasse brochure over moderne cavalerie en wielrijders, kort, doch helderder van betoog, dan de meeste lijvige artikelen van buitenlandse schrijvers.

Wij komen samen op voor het gemeenschappelijk gebruik van cavalerie en wielrijders; de wijsheid hebben we niet in pacht, er zal hier of daar wel iets aan ontbreken, doch het gaat enkel om de groote lijnen. Ik roep u op mijne heeren om in deze tot klaarheid te komen. Alleen door oefening en studie zult ge het mobiele gevecht leeren kennen. Dan alleen is harmonische samenwerking mogelijk.

Geen wielrijders zonder cavalerie in eerste linie.

Geen eendagstactiek,

Geen Arabische fantasia's,

doch intensieve beoefening van het mobiele gevecht.

Ik heb gezegd M. d. V.

¹⁾ W. J. 20/21 bl. 65.

De heer KALFF. Mijnheer de Voorzitter. Mijne Heeren. Ik wil gaarne eenige opmerkingen maken, waartoe enkele kantteekeningen door mij gesteld bij de lezing van de ons te voren uitgereikte stellingen mij aanleiding geven.

Ad. 3. Ten aanzien van het gestelde sub 3, waar Inleider de wielrijdersecompagnieën en cavalerieeskadrons der divisieën in een verband van hooger orde bij de D. G. wenscht in te deelen, wil ik steun verleen en aan den ritmeester WIRIX, die zich daartegen gekant heeft. Heb ik dezen goed begrepen, dan zijn diens bezwaren intusschen op andere motieven gegrond dan de mijne. Hoewel ik erken dat er, in *uitzonde-ringsgevallen*, zich omstandigheden van tactischen aard of ontleend aan verscheidenheid van terrein kunnen voordoen, waarbij de eene divisie aanmerkelijk meer beveiligingstroepen behoeft dan de andere, zoo ben ik van oordeel dat als norm het de voorkeur verdient het bedoelde hooger verband voor de D. G. niet te vormen om de divisieën niet te berooven van de organiek daarbij ingedeelde lichte troepen. Mijn ervaring leert dat niets onaangenamer is voor een commandant dan zich de te zijner beschikking staande onderdeelen te zien ontnomen. Het beginsel moet zijn: een ieder het zijne.

Ik kan het niet eens zijn met den inleider waar deze van oordeel is dat het door hem gewenschte orgaan als regel in den stellingoorlog als *snel verplaatsbare vuurreserve* ten behoeve der D. G. aanwending zal kunnen vinden. Spreker schept zich te dien opzichte illusies, in zoo verre dat van het optreden van een zoo geringe vuurkracht immers niet veel effect kan worden verwacht; naar mijn oordeel moet bij een aanval van een D. G. immer, maar zeker in den stellingoorlog, de D.G.Ct. zijn krachten zoodanig groepeeren dat hij voor zijn reserve een hoofdonderdeel van de D. G. aanwijst.

Ad 5 en 6. De tegenstelling omtrent de samenwerking van cavalerie en wielrijdersverbanden door den inleider gelegd tusschen de *tactische* en *strategische* verkenning, kan m.i. alleen gelden voor speciaal Nederlandsche toestanden. Deze vloeit voort uit de omstandigheid dat wij nu eenmaal ongeveer geen cavalerie bezitten om voor den strategischen

verkenningdienst te worden gebezigd. Daar waar zulks wel het geval is, in landen waar men over cavaleriedivisiën beschikt, denkt men er niet over de strategische verkenning-korpsen en detachementen *alleen* uit wielrijdersverbanden, pantser auto's en motorartillerie samen te stellen.

Aan al de door den spreker behandelde voorbeelden uit de krijgsgeschiedenis kan dan ook geen bewijskracht voor zijn stelling worden ontleend, immers als hij wilde bewijzen, dat wielrijdersverbanden op zich zelf voor de strategische verkenning noodig en voldoende zijn, dan is het niet voldoende episodes aan te halen, waarbij een meerendeels zeer geringe wielrijdersafdeeling deel uitmaakte van groote cavaleriekorpsen. Niemand twijfelt aan het nut van die toevoeging, het gaat er om in hoeverre de wielrijdersverbanden *in zich zelf* voldoende kracht en bruikbaarheid hebben, en dan moet ik er op wijzen, dat in de landen met oorlogservaring, en ik noem speciaal Frankrijk, ook al bezuinigt men ook daar op de cavalerie, de organisatie van de cavalerie divisie steeds gehandhaafd wordt, a. v. :

„La division se compose essentiellement (nouvelle formation) :

- de 3 brigades à 2 régiments,
- d'un groupe cycliste,
- de 3 escadrons d'auto-mitrailleuses.
- d'une artillerie divisionnaire,
- d'une escadrille, sans parler des groupes de commandement, des transmissions et des services.

Ten aanzien van door dergelijke korpsen af te leggen marschen gaf de Fransehe Lt. colonel AUDIBERT, professeur à l'école supérieure de guerre in den door mij bijgewoonden cursus aan : Quant à la mobilité, l'expérience de la dernière guerre nous a permis de la définir très exactement. Les *raids* de 1918, pour courir aux brèches du front défensif en mars, avril et mai, ont montré qu'une grande unité de cavalerie (division ou corps) bien entraînée et sagement conduite, a un *rayon d'action* moyen de :

100 kilomètres en 1 jour ;

150 kilomètres en 2 jours.

Et la vitesse est, nous le savons, pour une manoeuvre rapide dans une étape normale de 8 Kilomètres à l'heure.

Intusschen Mijne Heeren, zelfs al had spreker op grond van theoretische beschouwingen over het onderwerpelijke vraagstuk, ons de doelmatigheid van groote wielrijdersverbanden aangetoond, zoo moet ik toch meer waarde hechten aan in de praetijk gebleken ervaringen.

En dan moet ik erkennen eenigszins teleurgesteld te zijn, dat hij, juist Nederlandsche nu eenmaal bestaande toestanden voor oogen nemend, aan het gebruik van onze Lichte Brigade, waaruit dan toch voor de aanwending van mobiele lichte troepen leering ware te putten, zoo weinig aandacht heeft geschonken.

Immers, hoe men zich het gebruik der grootere wielrijdersverbanden voorstelt, daarover tast men vrijwel in den mist.

Ik ontmoet hier den ritmeester FABRUS waar deze er op wees dat men alleen door studie en vooral *oefening* het gebruik van lichte troepen zal leeren kennen. Daaraan wordt veel te weinig aandacht gewijd. Of spreekt het geen boekdeelen dat toen ik in den afgeloopen zomer een divisiekaderoefening in het terrein hield en daarbij de Lichte Brigade, eerst vóór het front van het leger en later op den vleugel van een aanvallende D. G. ten tooncele voerde de Ct. der cavalerie te Brèda mij zijn voldoening te kennen gaf die oefening te kunnen bijwonen, omdat het de eerste maal was dat hij deelnam aan een oefening waarbij het gebruik der I. A. B. met al haar onderdeelen ter sprake werd gebracht! En dit was toch iemand dicht staande bij het commando over die brigade te voeren.

Waar hedenavond het gebruik van grootere wielrijdersverbanden behandeld werd, stel ik de vraag: Worden er wel oefeningen met die verbanden gehouden, *a.* op de kaart, *b.* in het terrein? Immers, met alle waardeering voor de oefeningen door den commandant van het tot nu toe bestaande B. W. tot dusver gehouden, met een of 2 comp. tegen afdeelingen uit naburige garnizoenen, moeten die oefeningen m. i. meer als op zich zelf staande handelingen uit den kleinen oorlog worden beschouwd, dan dat ze houvast geven voor strategisch optreden.

Wordt de gelegenheid wel aangegrepen om leering op te doen en beginselen ingang te doen vinden? Ik vraag dit omdat ik me herinner hoe kort voor mijn aftreden als D. C. een paar officieren van de H. K. S. mij hun teleurstelling te kennen gaven, dat uit de door hen bijgewoonde oefeningen nabij Amersfoort omtrent het optreden der Lt. B. zoo weinig leering viel te trekken. Het commando over die brigade werd opgedragen aan een hoofdofficier waarvan moeilijk verwacht kon worden dat hij daarvoor berekend was, en te meer niet omdat deze daarbij den steun ontbeerde van een staf waarmede hij gewend was te werken. Waarom hierbij geen partij getrokken van de goede militaire kundigheden en ervaring van den stafofficier, dien ik hier voor me zie?

Mijne Heeren. De ritmeester FABUS merkte zoo even in ander verband op: „Men stare zich niet blind op manoeuvre-ervaringen” en ik onderschrijf alleszins zijn opvatting, maar die manoeuvres zijn dan toch nog het minst slechte surrogaat om aanvoordersbekwaamheden te kweeken.

Het is een algemeene fout, die onze oefeningen aankleeft dat de commandanten hun onderdeel niet persoonlijk aanvoeren.

Ik zeg dit maar niet zoo losweg. Toen ik in '16 chef van den staf der C. B. was en die brigade een oefening moest houden, die door den O. I. Z. zou worden bijgewoond, kreeg de Br. Ct. van den C. V. opdracht een oefening in elkaar te zetten en daarbij als *leider* op te treden. Derhalve, in stede van door den chef in een bepaalden tactischen toestand te worden geplaatst, en zelf met zijn brigade te ageeren, leidde de commandant de oefening.

Toen ik na afloop der oefening aan den toenmaligen chef v. d. staf v. 't veldleger de onjuistheid van die opvatting te kennen gaf, kreeg ik ten antwoord dat de C. V. eerst optrad als het geheele veldleger in werking kwam! Dit standpunt lijkt mij ten eenenmale verwerpelijk.

Zien wij welke zienswijze over de grenzen gehuldigd wordt, dan vind ik in de Instruction provisoire sur l'emploi tactique des grandes unités:

„En règle générale le chef de l'unité qui manoeuvre

exerce le commandement de son unité; le chef de l'unité supérieure dirige l'exercice.

Niet omdat men in Frankrijk die opvatting huldigt is ze zuiver, maar omdat ze de eenig juiste is.

Ik erken Mijne Heeren dat het voor mij, die niet meer tot het leger behoor, gemakkelijker is deze critische beschouwingen te houden dan voor velen uwer, maar dit mag mij niet weerhouden waar groote belangen onzer weermacht er mee gemoeid zijn, den vinger op de wonde plek te leggen.

In een artikel in de Nieuwe Rotterdammer Courant over de Oorlogsbegrooting van dit jaar beantwoordt de kundige opsteller een door hem gestelde vraag:

„Of er middelen zijn om de oorlogsbegrooting bij behoud van mankracht en organisatie en bij voldoende uitrusting beneden de 61 millioen te brengen?, o.m. als volgt:

„Wij moeten daartoe het leger leeren beschouwen als een „noodzakelijk deel van ons zelf“, en verder:

„Wij moeten militaire kennis en wetenschap leeren „cultiveeren, om ons te bekwamen voor de aanvoerderstaak. „Kortom wij moeten allen onze liefde, onze belangstelling en „onze toewijding aan de weermacht geven.”

Welnu, Mijne Heeren, ik stem van harte met die woorden in en 't is mij een behoefte als oud-chef een cere-saluut te brengen aan hen die, n'en déplaise de algemeene ontmoediging, zich blijven voorbereiden voor de rechtige vervulling van hun zoo moeilijke aanvoerderstaak.

Ik heb gezegd.

De heer H. MATHON. Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren! Gaarne maak ik gebruik van de gelegenheid tot debat over het onderwerp, dat de heer ZEGERS op zoo hoiende wijze heeft ingeleid, omdat ik mij voor dit onderwerp reeds lang bijzonder interesseer, en ik, voelende hoezeer onze cavalerie ondersteuning behoefde, mij sedert 1916 reeds heb bezig gehouden met het vraagstuk op welke wijze in deze behoefte zou kunnen worden voorzien.

Ik stel voorop, dat ook volgens mijn meening wellicht geen terreinen ter wereld zich beter leenen voor het gebruik van

W. dan de terreinen, waar in geval van oorlog ons leger zal moeten agceren en dat daarom, alsook om financieele redenen het streven moet bestaan om dat gebruik tot de uiterste mogelijkheid te benutten.

Eén groot gevaar is er.

Dit gevaar is het gevolg van de gelukkige omstandigheid, óat ons land is gespaard gebleven voor den oorlog en dat daardoor, terwijl andere staten hun legerorganisatie baseeren op hetgeen hun de bloedige ervaring geleerd heeft, wij gedwongen zijn, theoretisch na te gaan, hoe in onze terreinen en onze omstandigheden, verschillende hulpmiddelen het best uitgebuit kunnen worden in den modernen oorlog, en dat op die *theoriën* onze legerorganisatie gebaseerd moet worden.

Welke schromelijke gevolgen het heeft, wanneer bij het uitbreken van een oorlog blijkt dat de practijk geheel anders is dan de theorie geleerd heeft, behoef ik U, die allen de gebeurtenissen van 1914 met levendige belangstelling gevolgd en bestudeerd hebt, niet te zeggen.

Waar hier te lande reeds in zoo sterke mate de theorie ingang vindt, dat in onze terreinen de wielrijders feitelijk zoowat steeds de cav. kunnen *vervangen*, en waar in dit opzicht de inleider van hedenavond zelfs verder gaat dan nog ooit (althans in ernstige studies) werd verkondigd, acht ik het noodzakelijk met den meesten nadruk tegen deze theorie op te komen.

Wij moeten niet vergeten, dat in tijden van gevaar alles beter uit den grond gestampt kan worden dan juist cav. en dat, waar wij in een toekomstigen oorlog vermoedelijk nimmer alleen zullen staan, wij van onze bondgenooten alles beter zullen kunnen krijgen wat ons leger te kort komt dan levende strijdkrachten. Geen enkel bondgenootschappelijk legerbestuur zal er ooit over denken om een C. D. ter beschikking van onzen C. V. of een reg. cav. ter beschikking van een onzer D. G. C. te stellen. Blijkt derhalve in den aanvang van een toekomstigen oorlog, dat onze wielrijders niet in staat zijn de cav. te vervangen, dan zal het onherroepelijk te laat zijn om de fout te herstellen.

In alle na-oorlogsche buitenlandsche voorschriften en tactiekboeken wordt de waarde van W. afd. erkend, maar nergens anders dan toegevoegd aan cav. en in nauwe samenwerking met dat wapen. Hetgeen inleider heeft meegedeeld omtrent buitenlandsche organisaties bewijst duidelijk, dat in alle legers de cav. het hoofdbestanddeel vormt van de lichte troepen en dat de W. beschouwd worden als een onmisbare ondersteuning voor dat wapen. Enkele voorbeelden heeft inleider ons beschreven, waarbij in den wereldoorlog W. afzonderlijk aageerden .

Ik merk daaromtrent op:

1°. dat de landing op de eilanden Oesel, Dago en Moon plaats had teneinde de batterijen op die eilanden, welke de toegang tot Riga beheerschten, buiten werking te stellen en het een actie betrof tegen enkele garnizoenen zonder beweeglijke troepen en waarvan de geest bovendien sterk ondermijnd was door het bolsjewisme. (Zie LUDENDORFF'S *Kriegserrinerungen*.)

2°. dat de strategische vervolging na den slag bij Vittorio Veneto in November 1918, waarbij W. afd. zich soms vóór de cav. uit bevonden, plaats greep in bergterrein, dat zooals inleider opmerkt met polderland gemeen heeft, dat snelle verplaatsing buiten de wegen niet mogelijk is, en dus de W. niet te vreezen hadden voor vijandelijke cav., wier kenmerkende eigenschap is „de porter rapidement et à travers tous pays des moyens de feu puissants”, terwijl bovendien het Oostenrijksche leger in November 1918 totaal gedemoraliseerd was en vermoedelijk de paarden der cav., wier rantsoen haver reeds in Aug. '18 tot 1½ K.G. beperkt was, heelemaal niets meer kregen en dus de Oostenrijksche cav. uitgeschakeld was op alle manieren.

3°. Dat de actie in Februari 1918 in Lijfland na afbreken van de onderhandelingen met TROZKY over den wapenstilstand, plaats had tegenover Russische troepen, die hun officieren vermoord hadden en wier Regeering bij monde van Trotzky had verklaard, niet meer te zullen vechten, ook al zetten de Duitschers hun opmarsch voort. LUDENDORFF schrijft dan ook:

„Der Vormarsch hatte die deutschen Truppen, grösstenteils Landwehr, in überraschend kurzer Zeit bis Narwa u.s.w. gebracht. Der Russe hatte keinen Widerstand geleistet. Die Beute an Kriegsgerät war auszerordentlich.“

Wanneer wij dus in aanmerking nemen, onder welke omstandigheden het in den wereldoorlog mogelijk bleek om w. r. afdeelingen zelfstandig of vóór de cav uit te gebruiken, dan kan het zeer zeker nuttig zijn met die mogelijkheid rekening te houden, doch moeten wij vooropstellen, dat dit vermoedelijk niet de omstandigheden zullen zijn, waaronder het Nederlandsche leger den oorlog zal moeten aanvangen, en dat integendeel, gezien de legerorganisaties der ons omringende staten, onze wielrijders te doen zullen hebben met goed georganiseerde en bewapende cav., welke „à travers tous pays“ haar weg zoekt. Alleen gedurende den terugtocht der Duitschers op de Hindenburglinie in 1918 schijnt de 2e W. brigade (de 1e heeft nooit bestaan) tegenover een volwaardigen vijand zelfstandig gebruikt te zijn.

Merkwaardig is evenwel, dat BALCK, ROHRBECK en T'SCHISCHWITZ omtrent dit optreden allen dezelfde woorden gebruiken „dat de brigade goede diensten heeft bewezen“ zonder eenige bijzonderheid te vermelden. Ook inleider volstaat met te zeggen, dat de brigade zich bij die gelegenheid zeer onderscheiden heeft.

Ik wil hier even opmerken dat v. TCHISCHWITZ chef van den staf was van het landingskorps, hetwelk de Oostzeeilanden veroverde en hij dus in Duitschland als wielrijders-expert beschouwd wordt.

De conclusie waartoe hij komt in zijn artikelen in het Mil. Wochenblatt 1919 of '20, is, de wenschelijkheid om in elk der I. R. 1 comp. als W. comp. te organiseren. Dit advies is in 1921 opgevolgd. Ik zou den inleider willen vragen, of zijn mededeeling, dat deze comp. later vermoedelijk op aandringen der Franschen zijn afgeschafte, een bloote hypothese is, dan wel of dit vermoeden ergens op gebaseerd is. Want mij lijkt het vreemd, dat de Franschen, die nergens blijk geven de waarde van W. afd. zóó hoog aan te slaan, juist voor Duitse *wielrijders* zoo'n grooten angst zouden hebben.

Toen in Maart 1918 na de doorbraak bij Mondidier het lot der Geallieerden aan een zijden draad hing, is wèl van Franse zijde meermalen openlijk gezegd, hetgeen ook DOUGLAS HAIG in zijn Final Despatch verklaart, dat wanneer op dat moment LUDENDORFF over enkele cav. div. had kunnen beschikken, de breuk niet meer te herstellen ware geweest, doch op het gevaar, hetwelk onder die omstandigheden wielrijdersbrigades zouden hebben opgeleverd, heeft nooit iemand gewezen.

Ook na de doorbraak bij Caporetto is van Duitse zijde herhaaldelijk de meening verkondigd, dat wanneer toen de Duitschers cavalerie hadden gehad voor de vervolging, het Italiaanse leger waarschijnlijk niet erin geslaagd zou zijn om aan de Piave opnieuw stand te houden, doch nimmer heb ik vernomen dat er aan Duitse zijde sprake van is geweest om daar een W. brigade in te zetten. Het verdient onze aandacht, dat de terreinen in de Povlakte uit tactisch oogpunt beschouwd, zeer veel overeenkomst vertoonen met de onze buiten het polderland en dat dicht bij de zee het terrein zelfs op ons polderland veel gelijk.

Wanneer wij zien op welke wijze thans na den oorlog in de verschillende legers van Europa de W. overal zijn toegevoegd aan de cav., dan is zulks gemakkelijk te verklaren uit de gunstige resultaten, die verkregen zijn, bij een nauw verband en een onafgebroken samenwerking tusschen de beide wapens. We moeten een oogenblik de allereerste oorlogsweken voorbij zien, omdat toen de cavalerie van alle legers heeft moeten leeren, dat de vredetheorie, waarop haar organisatie, haar bewapening, haar voorschriften en haar geoefendheid was gebaseerd, en waarvan de geest van haar aanvoerders was doordrongen, de theorie n.l. volgens welke de taak van de cavalerie zou zijn om in het gevecht te paard met haar tegenstanders af te rekenen, fout was, en dat ook in dit opzicht de eischen van de oorlogspractijk geheel anders waren dan waarop men, óók op grond van ernstige studie, was voorbereid.

Reeds den 23en Augustus bij den slag vóór de trouée de

Charmes toonde de 6e Fransche C. D. zooals inleider ons heeft verteld, welke resultaten te bereiken waren bij een goede samenwerking in het vuurgevecht tusschen W. en afgezeten cavalerie.

Op schitterende wijze maskeert het IIe Duitsche cav. korps den 6en Sept. den terugmarsch van het IIe en IVe Armeekorps van v. KLUCK door zelf aanvallend vooruit te gaan tot de lijn Lunigny—Rozay, terwijl daarna het Ie en IIe cav. korps, geheel zonder steun van andere troepen, dank zij het nauw verband en de onafgebroken samenwerking tusschen de cavalerie en jägerbataljons, erin slagen om op den 7en, 8en en 9en Sept. het geheele Engelsche en een deel van het 5e Fransche leger tegen te houden, achtereenvolgens aan den Grand Morin, den Petit Morin en de Marne.

Dezelfde onafgebroken samenwerking zien we èn aan Fransche èn aan Duitsche zijde in October en November '14 toen aan beide zijden, *alle* bewegingen, welke ten doel hadden elkanders W. flank te omvatten, door de C. D. werden ingeleid.

't Is zoowel op 't West- als op 't Oostfront, dat bewezen is de groote waarde der toevoeging van W. aan cav., zoowel bij den veldtocht in Roemenië, waar het cav. korps van v. SCHMETTOW volgens SCHWARTE, dank zij deze organisatie, onverwelkbare lauweren heeft geogst, als reeds vroeger, n.l. in Sept. 1916 tegen het Russische Njemen-leger. Vermoedelijk was het bij de voorbereiding voor laatstgenoemde operatie, dat in Aug. '16 de 7 W. B. werden getformeerd, teneinde aan elk der C. D. één bat. te kunnen toevoegen.

De onderneming leidde dank zij doortastend optreden der C. D. tot de strategische doorbraak tusschen Dunaburg en Wilna, waarvan LUDENDORFF zegt: „Wir haben im Osten und Westen während des ganzen Krieges kleinen strategischen Durchbruch in allen seinen Folgen zu Ende führen können. Der zwischen Wilna und Dünaburg ist der weitest vorgeschrittene.” Nadat den 19en Sept. de Ie C. D. door de Russische cavalerie gedwongen was Smorgon te ontruimen kwamen de operaties hier tot stilstand. *De samenvoeging van de W. bat. 1 t/m 5 tot één W. B., (2 Inf. Radf. Brigade)*

volgens inleider op 23 Sept. 1916, geschiedde dus op het oogenblik, waarop de bewegingsoorlog weer tijdelijk in den positicoorlog overging.

Steeds heeft in den bewegingsoorlog de cavalerie het hoofddeel gevormd der C. D. en toevoeging van meer dan 1 B. W. per cav. div. was hooge uitzondering. Inleider vermeldt de Division Provisoire, waarbij van 29 Aug.—2 Sept. 1914 drie gronpes cyclistes waren ingedeeld en beschouwt deze Div. Prov. als prototype van de lichte divisie. Ik constateer, dat in het Fransche Cavalerie Reglement van 1924 de naam Division Légère gegeven wordt aan de tegenwoordige Fransche C. D. bestaande uit 24 esk. cav. en 1 groupe cyclistes, en betreffende de Division Provisoire moge ter aanvulling van het door inleider medegedeelde dienen, dat toen zij haar beroemden raid op 7, 8 en 9 September over een afstand van 160 K.M. in den rug van het le Duitsche leger ondernomen heeft, waarbij von KLÜCK volgens zijn eigen beschrijving gedwongen werd zich met zijn staf in tirailleurlinie te ontwikkelen tegenover een esk. cav., dat toen deze divisie bestond uit o.a. 20 esk. cav. en slechts één groupe cycliste.

Inleider meent, dat indien het cav. korps SORDET op den 5en Augustus 1914 over meer W. afd. had beschikt, SORDET in 't algemeen gesproken die afd. op een paar dagmarschen zelfstandig vóór zich uit had kunnen zenden. Ik ben overtuigd, dat SORDET zulks nimmer zou hebben gedaan, en dat wanneer een ander Fransch generaal morgen in dezelfde omstandigheden kwam te verkeerem, hij nog veel minder zoo zou handelen. Immers volgens de Fransche tactische begrippen, (welke in dit opzicht volkomen gelijk zijn aan de Duitsche) is juist het groote voordeel van de organisatie der C. D. voor den modernen bewegingsoorlog, *dat de Division Légère in staat is met al haar onderdeelen gelijktijdig op het gevechtsveld te verschijnen.* Om dit voordeel te behouden is het noodzakelijk, dat de snellere afdeelingen zich regelen naar de minder snelle, en dus laatstgenoemden het tempo bepalen, opdat niet, zooals het Duitsche voorschrift F. U. G. zegt, eerstgenoemden „allein und vorzeitig ins Gefecht

treten". Op den voorgrond moet ten allen tijde staan de noodzakelijkheid van: „la liaison intime et la coöperation constante des différentes armes.”

Inleider's streven is erop gericht om zooveel mogelijk de marschsnelheid uit te buiten.

Juist de verkeerde begrippen bij het uitbreken van den oorlog in 1914 omtrent de snelheid, waardoor de marschformatics zoodanig waren, dat de snelheid den voorrang had boven de zekerheid onmiddellijk alle krachten voor het gevecht gerceed te hebben, leidden tot zulke schromelijke gevolgen. Ik verwijs hiervoor naar de artikelen van colonel BROSSÉ in de Rev. Mil. Fr. van Nov. en Dec. 1923 getiteld: „Notre théorie de 1914 sur la conduite des opérations et les leçons de la Guerre”.

Ter illustratie vermeld ik de marschdagen van v. RICHTHOFEN, waaruit blijkt hoe gering de snelheid in den oorlog is:

10 Augustus Donkholz—Bastogne 12 K.M.

11 Augustus Bastogne—Laroche 27 K.M.

12—13 Augustus Laroche—Marche 13 K.M.

14 Augustus Marche—Ciney 24.5 K.M.

15 Augustus Ciney—Dinant 15 K.M.

22 Augustus Huy—Petit Leez 35 K.M.

23 Augustus Petit Leez—Haine St. Pierre 40 K.M., zware marschdag van 's morgens 4.00 uur tot 's avonds 7.00 uur.

24 Augustus Verschillende gevechten en terug naar Binche, afgelegd 20 K.M.

25 Augustus Binche—Estinne 1.5 K.M.

26 Augustus Estinne—bivak bij Fr.-B. grens, 12 uur gemareheerd over 37 K.M. enz., enz.

Nu is het duidelijk, dat wanneer het cav. korps 12 uur noodig heeft om 37 K.M. af te leggen, zulks bewijst, dat vrijwel uitsluitend stapvoets gereden kan worden, afgewisseld door langdurige haltes. Het is door de noodzakelijke verkenningen, het wachten op berichten, enz., dat niet sneller kan worden gemareheerd, en niet omdat de troepen zelf zich niet veel sneller zouden kunnen bewegen.

Wichijderscolomnes zullen dus, vóór andere troepen uit

zijnde, evenmin van hun marschsnelheid van 12 K.M. per uur kunnen gebruik maken.

En in nog grootere mate geldt dit voor verkenningsdetachementen. Wanneer men den vijand op moet zoeken, doet men dit niet door zoo snel mogelijk naar den vijand toe te rijden. Dit is tactiek van vredesmanoeuvres en van oefeningen op de kaart. In den werkelijken oorlog gaat men behoedzaam, sprongsgewijze van het eene punt naar het andere en wacht op de berichten der patrouilles, die altijd langer wegblijven dan men berekend had. Wanneer men voldoende reden heeft aan te nemen, dat vijand in den rug van het detachement de berichten zou onderscheppen, gaat men niet verder alvorens met dien vijand te hebben afge-rekend, want „elke verkenning is waardeloos” zegt het V. V. „indien hetgeen aan den verkenners is bekend geworden, niet tijdig en te juister plaatse gemeld wordt.”

Om dus voor de strategische verkenning op grooteren afstand detachementen uit te zenden uitsluitend uit W. bestaande, teneinde die detachementen zoo snel mogelijk te kunnen doen marcheeren, is in strijd met de eischen, die de werkelijke oorlog stelt. Doch er is meer.

Zoowel voor de eigenlijke verkenning, als voor de beveiliging van het detachement zelf, moeten voortdurend patrouilles worden uitgezonden. Deze patrouilles moeten altijd erop rekenen onverwacht op vijand te stooten en maken, zoolang de omstandigheden zulks toelaten, gebruik van de bestaande wegen, (zooals ook ons V. V. zegt), maar *moeten daarna ook buiten de wegen de verkenning kunnen voortzetten.*

Voor al dit laatste wordt in ons leger, dank zij de bijna 100-jarige vredesperiode en tengevolge van de omstandigheid, dat bijna overal het terrein buiten de wegen verboden is, maar al te vaak vergeten! Nergens zoo zeer als bij ons, viert de „tactique de chaussée” hoogtij!

‘Twee specifieke eigenschappen, waaraan de ruiterspatrouille haar bijzondere waarde en zelfvertrouwen ontleent, en die zoowel bij de verkenning als bij de beveiliging in den regel *onmisbaar* zijn, *missen* de wielrijders.

Die eigenschappen zijn :

1°. de mogelijkheid om bij plotseling stooten op den vijand zich met de sabel in de vuist een weg te banen;

2°. de capaciteit om na het verlaten van den weg, zonder de snelheid in te boeten, de verkenning en beveiliging voort te zetten.

Alleen wanneer die eigenschappen voor de patrouille *niet* noodzakelijk zijn, zooals b.v. in het polderland, kunnen wielrijders gebruikt worden. Ik voeg hier onmiddellijk aan toe, dat bij duisternis, wanneer ook de cavalerie den weg niet kan verlaten, wielrijderspatrouilles vaak de voorkeur zullen verdienen.

Zeer zeker zijn, vooral bij onze verhoudingen, W. bij het verk. det. onontbeerlijk, maar de patrouilledienst zal in de allereerste plaats voor rekening van de cavalerie komen.

Zelfs toevoeging van pantserauto's kan daar niets aan veranderen. Waarom kunnen pantserauto's zich zelfstandig niet ver vooruit begeven? Voor hun beveiliging *op* den weg hebben zij geen wielrijders noodig, daar kunnen zij zelf veel beter den weerstand breken. Het gevaar, dat hen bedreigt is: afgesneden te worden door vijandelijke troepen, die zich in het zijterrein bevinden, en dáár is het, dat juist de cavalerie ze moet beveiligen.

Ook bij het gebruik van pantserauto's blijft de eisch voor innig verband en onafgebroken samenwerking tusschen de verschillende wapens onverminderd van kracht. ¹⁾

Bij de manoeuvres in Frankrijk in 1923 is op ruime schaal van pantserauto's en auto's chenilles gebruik gemaakt, en steeds was het de cavalerie, die uitgezonden werd, nimmer de W., om over heg en steg de verkenning voort te zetten, nadat de auto's gebruikt waren „pour ouvrir la porte”.

Op de groote moeilijkheid voor W. afd. om zich uit het gevecht los te maken, wijst ook het Fransche reglement van 1924 en zegt dan, dat om deze reden de Ct. der lichte divisie moet vermijden zijn groupe cycliste in de vuurlinie te

1) Alleen bij gebruik van auto's-chenilles, die ook buiten de wegen kunnen manoeuvreeren, is het mogelijk, volgens de nieuwste Fransche opvattingen, deze ver voor de cavalerie uit te zenden.

houden tot het oogenblik, waarop het gevecht wordt afgebroken; zoodra zijn besluit genomen is om op een nieuwe stelling terug te trekken is aan te bevelen eerst de W. daarop te dirigeren; hij laat daar de groupe cycliste weer aflossen door cav. eenheden en plaatst de W. opnieuw in reserve.

De oorlogservaring heeft blijkbaar den Franschen beginselen geleerd omtrent bruikbaarheid van cav. en W. in 't vuurgevecht, die zeer sterk afwijken van de meening, welke inleider daaromtrent heeft.

Zichzelf beveiligen gedurende den marsch kunnen de wielrijders niet, zonder hulp der cavalerie, tenzij in polderland, of wanneer de vijand niet over snel verplaatsbare troepen beschikt. Reeds de kapitein DUDOK VAN HEEL, heeft hierop gewezen, en zijn beschouwingen zijn nog steeds van onverminderde waarde. De boogsgewijze uitzending van patrouilles, waarmede Inleider wil volstaan, is niet voldoende. Nog daargelaten, dat het volgen van binnenwegen (ook in het polderland) in periodes van veel neerslag en na langdurige droogte, per rijwiel vaak hoogst bezwaarlijk is, moeten, indien men zich los wil maken van de „tactique de chaussée”, beveiligende afdeelingen in staat zijn zich te verplaatsen, ook door het terrein.

Een der andere grondbeginselen door den kapitein DUDOK VAN HEEL in 't licht gesteld en eveneens van beslissenden aard bij het gebruik van W. is, dat wielrijderscolonnes van meer dan 500 man niet door één commandant beheerscht kunnen worden en niet snel genoeg in gevecht zijn te ontwikkelen.

Inleider wil zelfs, indien aanraking met den vijand te verwachten is, een afdeeling ter sterkte van één bataljon zoo mogelijk in meerdere colonnes laten marcheeren. Inderdaad wordt zodoende de colonnelengte en de tijd benoodigd voor de ontwikkeling tot het gevecht wel aanmerkelijk verminderd, maar het beheerschen van het bataljon door zijn commandant, wordt nog veel meer bezwaarlijk, om niet te zeggen geheel onmogelijk, terwijl dit toch, juist bij het ontmoetingsgevecht met de vijandelijke lichte troepen, een onafwijsbare eisch is.

Ook is er geen terrein denkbaar, waar de nagenoeg evenwijdig loopende wegen zóó dicht bij elkaar zijn, dat de verschillende afdeelingen van het op bovengenoemde wijze marcheerende bataljon, het tusschenterrein door vuur kunnen bestrijken en heeft dus de vijandelijke cavalerie van huis uit vrij spel om „à travers pays”, het gevechtsfront van het bataljon te doorbreken.

Volgens mijn meening zullen de bataljons moeten marcheerden, elk in één colonne vereenigd, en althans zeker, de bataljons in voorste lijn, onder toevoeging van cavalerie, zulks ook voor beveiliging gedurende het gevecht.

Aangezien de gevechtstrein, uit auto's bestaande, aan de harde wegen gebonden is, behoudens over zeer korte afstanden, terwijl de munitieaanvulling alleen onder alle omstandigheden verzekerd is, wanneer de gevechtstrein onmiddellijk achter het bataljon marcheert, volgt hieruit, dat ook het bataljon als regel uitsluitend op kunstwegen marcheerden moet.

Of het indeelen van infanterie op auto's aan de cavalerie een surrogaat is voor wielrijders, betwijfel ik. Ik vraag mij af, of het niet juist komt doordat men de waarde van de autotransporten gedurende den oorlog heeft leeren kennen, dat thans in geen enkele buitenlandsche legerorganisatie groote wielrijdersverbanden zijn opgenomen.

In tegenstelling met Inleider, is men in het buitenland van oordeel dat de snelheid alleen ten volle tot haar recht kan komen bij verplaatsing *achter* het front of althans achter het front der cavalerie, en terwijl rijwielen na de verplaatsing nutteloos en in 't gevecht slechts hinderlijk zijn, kunnen de auto's onmiddellijk voor andere transporten worden aangewend.

Ik geloof niet, dat de colonnelengte van een bepaalde hoeveelheid wielrijders met tweeën geringer is dan eenzelfde hoeveelheid infanterie op auto's. Inleider rekent voor een gevechtsbataljon wielrijders zonder trein 1600 M. Wanneer men die sterkte stelt op 480 man en men weet, dat de Franse autocamions berekend zijn op vervoer van 16 man infanterie met volledige uitrusting en van 22 man bij achter-

lating van hetgeen niet onmiddellijk noodig is, dan worden in het eerste geval 40 auto's vereischt en in het tweede geval 22, hetgeen een colonnelengte geeft van resp. 500 M. en 300 M. (Zie Rev. Mil. Fr. Febr. '24).

Waar Inleider zegt, dat voor de tactische beveiliging en verkenning van gemengde brigades, divisies en legerkorpsen in het algemeen wordt aangenomen, dat één eskadron cavalerie per divisie voldoende is, moet ik hier opmerken:

dat volgens het Fransche reglement van 1924, de groupe de reconnaissance de corps d'armée wordt gecommandeerd door een kolonel en bestaat uit:

De staf van een cav. reg. en een „escadron hors rang”.
Een commandogroep.

Twee eskadrons van elk vier pelotons en een sectie zware mitrailleurs.

Een compagnie wielrijders met een sectie zw. mitrailleurs.
Een peloton mitrailleurs op vier gepantserde automobielen.
Een draadloos station.

Iedere divisie heeft haar eigen groupe de reconnaissance bestaande uit:

Een eskadron van dezelfde samenstelling als boven, terwijl sommige divisies twee dergelijke eskadrons krijgen.

Een compagnie wielrijders met een sectie zw. mitr.

Een peloton mitr. op vier gepantserde automobielen.

Ieder regiment infanterie beschikt bovendien over één peloton cav. van 25 man, gecommandeerd door een officier.

Ik wijs er nadrukkelijk op, dat in het buitenland, sinds men zich weer meer heeft los weten te maken van de eischen van den positieoorlog, de beteekenis, welke toegekend wordt aan het gebruik van cavalerie, in belangrijke mate is toegenomen.

Terwijl tussehen 1920 en 1 Jan. 1924 de sterkte van het Fransche leger met $\frac{1}{3}$ is verminderd, de infanterie is teruggebracht van:

822 bataljons op 492 bataljons;

de artillerie van:

1244 batterijen op 798 batterijen;

de cavalerie van :

369 eskadrons op 298 eskadrons.

bedraagt dus deze vermindering voor de infanterie ruim 40 %. voor de art. bijna 36 % en voor de cavalerie slechts 19 %.

Er kan natuurlijk geen sprake van zijn om ons leger op gelijke leest als het Fransche te willen schoeien.

Maar al kent een huzaar veel, toch kan zelfs een huzaar van een Ned. Res. Esk. niet zichzelf en zijn gerequireerd paard in drieën snijden om te voldoen aan de wenschen van den D. G. C., den D. C. en den R. C. der inf.

Het zijn juist ook de R. C. der inf., die in den modernen bewegingsoorlog de cav. niet kunnen missen voor de tactische beveiliging en verkenning en voor ordonnansdiensten.

Zooals het Belgische Velddienstvoorschrift zoo duidelijk aangeeft, moet iedere voorhoede zich in de breedte en in de diepte onderverdeelen. Elke voorhoede heeft één of meer voortroepen, elke voortroep één of meer spitsen, elke spits één of meer voorspitsen, welke niet dienen om de *wegen* af te zoeken, maar door het terrein hun weg moeten banen.

En wanneer op 10 K.M. afstand van de vijandelijke art. de geheele divisie de wegen moet verlaten en den naderingsvorm aannemen, dan zal elk vóór-bataljon ruiters noodig hebben voor beveiliging, verkenning en ordonnansendiensten.

Mijne Heeren! Breda heet te zijn een van de garnizoenen met gunstige oefeningsvoorwaarden.

Maar alle infanterie-officieren, die ik er over gesproken heb, hebben mij verzekerd, dat hier het beoefenen van den naderingsmarsch, zelfs met een compagnie vrijwel onmogelijk is.

Is het dan te verwonderen, dat de „tactique de chaussée” blijft voortwoekeren als een ingekankerd kwaad, en dat totaal verwrongen voorstellingen ontstaan, omtrent den gang van zaken in den werkelijken oorlog?

Juist in onze terreinen, die door het gemis van bodemverheffingen zoo weinig overzichtelijk zijn, zal een „liaison intime” ook tussehen de cavalerie en de andere wapens onontbeerlijk blijken gedurende den naderingsmarsch.

Volgens mijn meening zal deze eisch zelfs den voorrang moeten hebben en zullen hierbij de W. niet de cavalerie kunnen vervangen. Voor de tactische verkenning ten behoeve van den D. C. en van den D. G. C. zal in den regel weinig of geen cavalerie beschikbaar blijven.

Dat bij die verkenning de wielrijders alléén veel resultaat zullen bereiken, acht ik uitgesloten, omdat zij niet de twee eigenschappen bezitten, die bij de verkenning onmisbaar zijn.

Hoe dicht ook ons wegnemet zij en hoezeer ook het nut van wielr. door ons zal moeten worden uitgebuit, toch zal ook bij ons, aanvaard moeten worden, hetgeen MORDACQ, zelf commandant van een groupe cycliste, gezegd heeft:

„Ils n'ont pas à se rendre indépendants et à chercher à agir pour leur propre compte. Seuls, ils ne peuvent absolument rien faire, là encore ils rentrent dans la loi générale: ce n'est que par la liaison intime, la coopération constante des différentes armes que l'on peut obtenir un résultat. Les cyclistes combattants ne peuvent donner tout le rendement que l'on est en droit d'en attendre, qu' à une condition, *c'est d'être adjoints à la cavalerie.*

Mijne Heeren! Het spijt mij meer dan ik zeggen kan, dat ik gedwongen ben geweest om op de denkbeelden van den heer ZEGERS, critiek uit te oefenen in die mate als ik hier gedaan heb, waartoe ik juist in de gelegenheid was doordat hij de welwillendheid had mij te voren de copie van zijn voordracht toe te zenden.

Wij beiden spreken in heilige overtuiging, met slechts voor oogen de belangen van Weermacht en Vaderland.

't Is aan U om Uwe conclusies te maken!

Ik heb gezegd.

De heer VAN LAWICK. Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren. Het heeft mij in de voordracht van den geachten inleider zeer aangenaam getroffen, dat ook hij bij de uitvoering van opdrachten welke voor snelle troepen zijn weggelegd, de samenwerking van cavalerie met wielrijders aanbeveelt. Ik betreur het evenwel, dat hij hierbij de waarde van cavalerie te laag, die van wielrijders te hoog heeft aangeslagen.

Een enkel voorbeeld om dit toe te lichten: in de punten 4 en 6 zijner stellingen wordt de factor *snelheid* doorslaggevend geacht voor het optreden van wielrijders op zichzelf, dan wel in vereeniging met cavalerie.

Aangezien het hier geldt een *algemeen beginsel*, moeten we slechts voor oogen houden de *normale omstandigheden*, d.w.z., voor den bewegingsoorlog op ons gebied: beperkte voorwaartsche ruimte en het terrein van Noord-Brabant en Gelderland, m.a.w., ten aanzien van het laatste, *over het algemeen* begaanbaar zijterrein.

De *gevechtskracht* van cavalerie en wielrijders is nagenoeg gelijk. Wel beschikt onze compagnie wielrijders over meer karabijnen dan het eskadron huzaren, maar daarentegen over minder lichte mitrailleurs, n.l. 6 tegen 8.

Ook de *marschprestatie* is — in dagmarschen uitgedrukt of in dringende gevallen beschouwd — niet buitensporig verscheidend. Bij ongunstigen wind wijzigt deze zich zelfs zeer ten gunste der cavalerie. Volgens het nieuwe Fransche cavaleriereglement 1924 kunnen de dagmarschen voor groote cavalerieafdeelingen gedurende eenigen tijd tweemaal zoo groot zijn als die voor infanterieafdeelingen. Indien noodig kunnen zij -- doch gedurende hoogstens 2 à 3 dagen — zelfs 100 K.M. bedragen. Ik moge in dit verband ook de aandacht vestigen op een marschprestatie, enkele jaren geleden, van het 2e regiment huzaren onder den kolonel GRONDHOUT, dat bij een gevechtsoefening 20 K.M. aflegde in 1 uur 18 minuten, waartoe het regiment in zijn geheel grootendeels galop reed. 1 Eskadron legde onmiddellijk hierop tot het uitvoeren eener omtrekking bovendien een afstand van ± 7 K.M. in galop af. Den volgenden dag was het regiment nog gevechtsvaardig.

Het *kardinale waardeverschil* van beide wapens voor *snelheidsopdrachten* aan groote afdeelingen ligt naar mijn meening hierin, dat waar snelle verplaatsing langs goede wegen op den voorgrond treedt, wielrijders troef zijn, waar daarentegen de snelle verplaatsing door het zijterrein en langs landwegen op den voorgrond treedt, de cavalerie.

De *grootte snelheid langs goede wegen* komt echter alleen

tot haar recht, zolang nog geen contact kan worden verwacht met de vijandelijke snelle detachementen. Hierna zal die snelheid automatisch aanzienlijk worden verminderd, doordat nu de verplaatsing sprongsgewijze moet geschieden. Maar er is meer :

Zoodra het *contact met de vijandelijke snelle detachementen* kan worden verwacht worden die goede wegen ten aanzien van de landwegen en het zijterrein 3-dubbel onveilig en deze onveiligheid groeit nog voortdurend aan. De *veiligheid der flanken* van wielrijderscolonnes wordt dan herhaaldelijk hoogst precair en kan alleen nog op bevredigende wijze worden verzekerd door cavalerie.

Hoewel *wielrijders op zichzelf* voor *snelheidsopdrachten* in de eerste zône bij uitnemendheid geschikt zijn, wordt hun deze geschiktheid in de tweede zône (contact met vijandelijke snelle detachementen) door de eischen der veiligheid grootendeels ontnomen.

Cavalerie op zichzelf daarentegen leent zich goed voor snelheidsopdrachten in de eerste en is van alle het meest geschikt voor die in de tweede zône.

En omdat slechts uitzonderingsopdrachten zich beperken tot de eerste zône alleen, zou ik willen zeggen: al of niet met predomineerende snelheid, *gebruik nimmer wielrijdersafdeelingen zonder cavalerie.*

Toch is de steun, door wielrijders aan cavalerie te verstreken, en voor het gevecht, en voor den verbindingsdienst zoo groot, dat ik aan de vorige waarschuwing zou willen toevoegen: *gebruik ook nimmer cavalerieafdeelingen zonder wielrijders.*

Beide wapens *vullen elkaar zoo voortreffelijk aan en kunnen elkaar zoo bezwaarlijk ontberen*, dat wij cavaleristen en wielrijders nooit tegenover elkaar mogen stelling nemen, maar elkaar de hand moeten reiken en hand in hand ten bate van ons leger werkzaam moeten blijven, in vrede en in oorlog.

De heer ZEGERS. Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren.

Ik stel het op hoogen prijs, de zoo waardevolle beschou-

wingen der debaters van hedenavond, ten aanzien van mijn inleiding, te hebben mogen vernemen.

Zowel die, welke een versterking of aanvulling van mijn betoog beoogden, als die welke van de door mij ontwikkelde denkbeelden afweken, doen toch de opgeworpen vraagpunten van meerdere zijden bezien.

Bovendien wordt mij daardoor de gelegenheid geschonken, om de onderdeelen van mijn voordracht, waaromtrent verschil van meening is gerezen, nog eens nader toe te lichten.

Ik hoop, dat de heeren, die aan het debat hebben deelgenomen, mij ten goede zullen houden, dat ik hen niet alle afzonderlijk beantwoord en ook met het oog op den tijd, niet op elk der onderdeelen van hun betoog, gedetailleerd kan ingaan.

Ik stel me voor om allereerst enkele technische en tactische bezwaren van niet principiëelen aard nader te beschouwen, om me daarna in hoofdzaak te bepalen tot de tactische en strategische beveiliging en verkenning, de organisatie der lichte troepen in de D. G. en de waarde van W. en inf. op rijwielen in samenwerking met cav. en andere toegevoegde wapens in het gevecht.

Het opvoeren van achtergelaten rijwielen, op zoodanige wijze, dat de gevechtsactie van W. afdu. niet of zoo min mogelijk onderbroken wordt, is van groot gewicht. Aangezien in Oostenrijk thans in het voorgeschreven leger 6 B. W. bestaan, die dus nu reeds zeer geruimen tijd met groote gevechtssterkten hebben kunnen oefenen, meen ik dat het wel de moeite waard is om hun methoden wat betreft het opvoeren der rijwielen hier te lande te onderzoeken en te beproeven. Zelf heb ik geen ervaring omtrent het door één man voortduwen van 4 gekoppelde rijwielen langs een goeden weg, doch ik acht dit niet a priori te verwerpen.

Het is hier misschien de plaats om nog iets te zeggen omtrent het *opvouwbare rijwiel*. Ik liet dit in mijn inleiding na, omdat ik me op grond van de ervaringen van den wereldoorlog geen overtuigend oordeel heb kunnen vormen, omtrent de al of niet noodzakelijkheid van dit rijwiel in grootere W. verbanden.

De voor- en nadeelen aan het gebruik van dit rijwiel verbonden, zijn in de vóóroorlogse literatuur reeds uitvoerig besproken. Ik doe b.v. enkele grepen: „Faisons porter le cycle par le cycliste, et le problème de l'infanterie montée sera résolu” (GERARD in „Revue du cercle militaire 1894, *pro*); BURCKART in „die Radfahrertruppe der Zukunft 1899, *contra*; MORDACQ in „les cyclistes combattants” 1923, *pro*; DUDOK VAN HEEL, de organisator der eerste *Nederlandsche C. W.*, commandant van het meerdere comp. sterke W. depôt in de mobilisatie periode, W. chef en aanvoerder, die ons leger helaas te vroeg heeft moeten verlaten, *pro* (zie ook diens studie „wielrijdersafdeelingen en haar gebruik” 1912).

Nu schijnt de ervaring met het opvouwbare rijwiel in oorlogstijd opgedaan, zoowel aan Fransche als aan Duitsche zijde in 't algemeen niet zoo gunstig geweest te zijn.

Zoo schrijft de Fransche kolonel LEMOINE in een artikel „La bicyclette et le transport de l'infanterie” (Revue d'inf. 1923): „L'utilisation de la bicyclette comme moyen de transport de l'infanterie a été envisagée depuis longtemps. Mais elle n'est encore entrée dans le domaine de l'application que pour de petites unités d'infanterie. Il est assez difficile de déterminer les motifs qui ont pu enrayer les essais d'application sur une plus grande échelle. Parmi les causes probables, on peut envisager; avant la guerre, la nécessité du pliage de la bicyclette; au cours de la guerre, la fixité du front et la longue durée de stabilisation.

Mais aujourd'hui, on a, à peu près, renoncé à faire porter la machine au dos par les cyclistes, ce qui rend possible l'utilisation militaire des types commerciaux”.

Elders zegt hij nog: „Nous avons dit que, dans la pratique, les groupes cyclistes avaient renoncé à combattre avec la machine au dos. Dans ces conditions, la bicyclette pliante ne s'impose plus.”

Van Duitsche zijde schrijft BALCK in „die Entwicklung der Taktik im Weltkrieg 1922 blz. 306: „Das Klapprad bewährte sich im deutschen Gebrauch nicht”.

Toch meen ik, dat wij deze ervaring voor Nederland. niet zonder meer mogen overnemen, omdat in ons land de W.

in groote mate bij de tactische en strat. verkenning gebruikt zullen worden. Het komt mij voor, dat kleine verkennende afdn. of patrouilles, dikwijls bijzonder groot nut zouden hebben van een *goed* opvouwbaar rijwiel.

Ik stel me dan ook op het standpunt, dat de al of niet noodzakelijkheid van opvouwbare rijwielen en e. q. de mate waarin deze in de Ned. C. W. noodig zijn, door een ernstige proef in *onze* terreinen en met het oog op de opdrachten, die *onze* W. in oorlogstijd hebben te vervullen, moet worden vastgesteld.

Vervoer van infanteriegeschut bij de W.

Het vervoer per auto, zou medebrengen, een vervoer per rijwiel, zoodra een B. W. zich langs landwegen en soms slechte of smalle paden in het terrein begeeft, tenzij men er van af ziet inf. geschut buiten den onmiddellijken omtrek van harde wegen te gebruiken. Naar mijn meening moet echter het inf. geschut op *elke* plaats in het terrein gebracht kunnen worden, waar een C. W. of B. W. kan komen.

Gaat men een oogenblik uit van de gedachte dat het door den heer BREUNSE in de M. S. beschreven inf. kanon gekozen zou worden dan wel een daarmee overeenkomend kanon, dan zijn hoogstens 8 lasten te vervoeren (7 voor het kanon en 1 b.v. voor rieht en onderhoudsmiddelen): *deze lasten wegen hoogstens 21 K.G., hetgeen* — getuige de motor-mitrailleurs — voor een motor niet te zwaar geacht moet worden. De granaten wegen ± 2 K.G., zoodat 8 volgmotoren reeds een belangrijke hoeveelheid munitie zouden kunnen vervoeren, terwijl de munitieaanvulling uit den autogevechtstrem op gelijke wijze kan geschieden als voor de motor-mitrailleurs is aangegeven.

Colonnengte van infanterie vervoerd op auto's c.a.

De gevallen die de ritmeester MATHON genoemd heeft wil ik vergelijken met de navolgende die bij een oefening van den G. S. in 1923 werden aangenomen:

het bataljon op auto's (3 comp. + M. P.) 2000 M.¹⁾

¹⁾ Indien men op een afstand van minstens 20 M. tusschen de auto's rekent, kwam men volgens de laatste voorgestelde organisatie van dit bataljon ook ongeveer op dit getal.

het geheele R. W. met tweeën was aangenomen op 3600 M., hetgeen m.i. geflatteerd is, doch de verhouding dezer getallen spreekt toch; bovendien kunnen — zoo noodig — op wegen waar zwaarbeladen vrachtauto's kunnen rijden, de wielrijders met drieën of vieren rijden.

De snelheid van een dergelijke autocolonne wordt o.a. door kapitein HOFFMANN aangenomen op 10 à 15 K.M., terwijl deze des nachts tot de helft daalt. Ook wat de marschdiscipline en de uitvoering van den marsch bij nacht betreft, geloof ik niet dat men zich deze beter moet denken in een groote colonne automobielen, dan in een groote colonne per rijwiel.

Onderlinge afstanden in W. colonnes.

In *kleine* verbanden kunnen deze klein zijn, indien de troep goed geoefend is. In *grote* verbanden schijnt men ook gedurende den oorlog andere ervaringen te hebben opgedaan.

Het Engelsehe W. voorschrift „Cyclist training 1917”, dus tijdens den oorlog uitgegeven, zegt in punt 107 dat de afstand tusschen de rijwielen niet meer dan één rijwiellengte is en verder: „Between platoons (d.i. onze sectie) the distance will vary according to the circumstances; if economy in road space need not be considered, the distance should be telescopic and never less than 50 yards.

Between companies the distance should be telescopic and never less than 100 yards.”

In het artikel „Kampfweise und Verwendung der Radfahrbaone” reeds meer genoemd, neemt men ook groote afstanden aan tusschen de comp. Omtrent den *gevechtsmarsch* leest men daar: „Der Gefechtsmarsch erfolgt zumeist in der „Einzelkolonne” (normal 1 schritt Abstand zwischen den Rädern) mit weit vorgetriebener Spitze (ca. 2 km.) und etwa 300 Schritten (225 M.) Abständen zwischen den Kompanien. Das Radfahrbaon bietet in dieser Form ein auch von Luftfahrzeugen schwer erkennbares Ziel, dasz von der Spitze bis zur Nachhut gemessen, sich über eine Länge von ungefähr 5000 Schritten erstreckt. Der marsch kann daher gewöhnlich auch bei Tage von Fliegern ungesehen erfolgen.”

Moge deze opvatting al voor onze toestanden overdreven schijnen, zij duidt er toch op, dat men *in de praktijk* op groote afstanden tusschen de onderdeelen en groote colonnelengten *tijdens den marsch* zal moeten rekenen, al zal men bij de opleiding er steeds op bedacht zijn, de colonnelengten te verkorten.

Enkele opmerkingen naar aanleiding van die van den ritmeester MATRON ten aanzien van mijne voorbeelden uit den wereldoorlog.

a. Op Oesel stonden tijdens de landing in de Taggabaai deelen der 107e Russische divisie (gen.-maj. IWANOW) en 118e divisie (gen.-maj. MARTYNOW), ongeveer 500 man grenswacht cavalerie enz.; het geheel onder commando van conteradmiraal SZWESCHNIKOW. In enkele regimenten was de geest ondermijnd, terwijl de reg. 425 en 426 als goede, betrouwbare troepen beschouwd werden. Alle staven en treinen en ± 5000 man zouden alleen op Oesel gevangen genomen zijn. Als geheel *onbcweeglijke* troepen kan men hen dan ook naar mijn meening niet beschouwen.

b. Na Vittorio Veneto werd op 2 Nov. door de 1e C. D. ook een *cav. colonne Castaldi* zelfstandig vooruitgezonden; geheel ongeschikt was het terrein voor *cav.* dus blijkbaar niet.

c. Ik deed zelf ook uitkomen, dat de z.g. bevrijding van Lijfland en Estland met een vervolging van gedemoraliseerde troepen te vergelijken is, doch mijn bedoeling met dit voorbeeld was hoofdzakelijk om aan te toonen, dat het daar blijkbaar *technisch mogelijk* geweest is, om *onder buitengewoon moeilijke weersomstandigheden, toch met een afdeeling wielrijders van 5 bataljons met eenige toegevoegde troepen te ageren.*

Bovendien wil ik toch opmerken, hetgeen in zekere mate ook ten aanzien van Oesel geldt, dat lichte troepen in 't algemeen voor een vervolging juist daar ingezet moeten worden, waar de vijand niet meer goed georganiseerd is of op het punt is te bezwijken. Het is toch wel bekend dat cavalerie b.v. tegenover ongeschokte groote inf. afd. vrijwel machteloos is.

d. De raid die in den rug van VON KLUCK uitgevoerd

werd. geschiedde niet zooals de ritmeester MATHON betoogde door de div. provisoire, doch door de 5e C. D., die zijn eigen „groupe cycliste” weder terug had gekregen. Een beschrijving van dezen „raid” is o.a. gegeven door generaal PELECIER in zijn boekje „un raid de cavalerie”. Hij beschrijft daarin o. a. den terugtocht van deze divisie, waarvan de uiterste achterhoede gevormd werd door 400 cavaleristen te voet, waarvan de paarden gesneuveld of door uitputting gestorven waren, waarbij natuurlijk was ingedeeld de „5e groupe cycliste”.

In deze omstandigheid schenen de wielrijders wel in staat te zijn om *zelfstandig een beveiligende taak uit te voeren*. Men leest n.l.: „Et je m'en voudrais d'oublier dans cette citation le capitaine Tarlé, et son admirable groupe cycliste, qui, après s'être signalé dès le début du raid par sa hardiesse et son activité, rendit les plus grands services lors de cette pénible retraite du groupe démonté”.

Mijne heeren, omtrent de *enkele opmerkingen aangaande de taktiek der wielrijders*, meen ik zeer kort te kunnen zijn, niet omdat ik die niet van belang acht, doch omdat de tijd dringt en ik bovendien vrees in een herhaling van mijn betoog te vervallen.

Slechts wil ik dan opmerken, dat een B. W. zeer dikwijls achter kanalen, spoorwegdijken e.d. weerstandslijnen in een breed front in gesecheiden gevechtsgroepen opgesteld kan zijn met een mobiele reserve daarachter. In ons land, waar bijna overal zeer vele voor W. berijdbare wegen voorkomen, mag men er dan ook op rekenen, dat het als regel mogelijk zal zijn over afzonderlijke terugtochtswegen voor de comp. of gevechtsgroepen te beschikken. Ook bij het bezetten van dorps- of boschranden met een smaller front, is dit meestal het geval, althans voor het eerste gedeelte van den terugtocht.

Wat de terugtocht in het polderland betreft, zal men op vele groote en kleine accessen parallelwegen aantreffen (b.v. langs beide zijden van vaarten), waarvan gebruik te maken is om den terugtocht over deze wegen wederkeerig te steunen.

Thans mijne heeren, zal ik overgaan tot de *taktische en strat. beveiliging en verkenning*.

Allereerst wil ik dan opmerken, dat ook ik naar voren heb gebracht en zelfs in mijn stellingen heb opgenomen, dat voor de taktische beveiliging en verkenning, *samenwerking van cav. en W.* de beste uitkomsten belooft. Met recht is opgemerkt, dat beide wapens elkaar aanvullen. In strijd met de ervaring van den laatsten oorlog, acht ik echter de bewering dat W. voor deze taken ongeschikt zijn. Zelfs in het Duitse gevechtsvoorschrift „Führung und Gefecht” leest men onder het hoofdstuk „Verkenning door andere wapens” in punt 167 „Ins besondere sind die Radfahrformationen der inf., vermöge ihrer Beweglichkeit und Schnelligkeit, zur Lösung von Aufklärungsaufgaben geeignet und in der Lage, die Kavallerieaufklärung zu ergänzen oder Sogar zu ersetzen”. (Cursiveering S.)

Ook het engelsche W. reglement erkent in punt 119, dat W. zoo noodig alleen kunnen verkennen, al wordt ook daar gezegd, „It is the co-operation of these two arms, in a degree dependent on the nature of the country, that gives the best results in all reconnaissance work”. En nu behoeft het toch wel geen nader betoog mijne heeren, dat zoo in één land, dan in *Nederland* „the nature of the country”, dus toe zal laten om ook wielrijders voor de taktische verkenning te gebruiken, hetgeen trouwens merkwaardig overeenstemt met onze eigen ervaringen in de mobilisatie periode.

Ook de fabel, dat de wielrijders in ons land aan de harde wegen gebonden en dientengevolge gedwongen zouden zijn de „tactique de chaussee” te beoefenen, mag na de mobilisatie ervaringen met de comp. en esc. W. en de bat. oefeningen in de Peel zeker als afgedaan beschouwd worden.

Zelfs de generaal KALFF, mijne heeren, heeft op grond van zijn ervaring als chef van de staf der cav. brigade tijdens de mobilisatieperiode, eenige jaren geleden toen de toenmalige ritmeester BLOKHUIS in deze zelfde Vereeniging tot beoefening van Krijgswetenschap, het bestaansrecht der cav. brig. bepleitte, in het debat verklaarde, dat de *escadrons wielrijders* dier brigade *overal de spits hadden afgebeten*. Ik herinner me dat nog.

Ook voor de *tactische beveiliging* zijn wielrijders van groote

waarde. Zooeven noemde ik reeds een enkel voorbeeld, waaruit bleek, dat ze voor de beveiliging in den rug werden gebruikt. Thans wil ik nog even memoreeren, wat von POSECK in 1919 zeide in „Technik und Wehrmacht” n.l. „Vielfach wurden die Radfahrer in der Vorhut verwendet, wo sie, als kleineres Ziel bei groszer Beweglichkeit, den Anmarsch von Kavallerie, nicht so schnell verrieten wie eine Kavallerie spitze, und dabei doch im stande waren, schwächeren Widerstand zu brechen”. Mijne heeren, beter zou ik het niet kunnen zeggen. Ik begrijp dan ook niet, dat de ritmeester WIRIX cav. wil afstaan aan de divisiën om de voorhoeden van een spits te voorzien.

Mijn conclusie wat betreft de *taktische beveiliging* is dan ook dat *samenwerking van cav. en W.* ook hier weder de beste resultaten belooft, maar juist de W. in front en rug en de cav. op de flanken.

Al deze beschouwingen omtrent de tact. beveiliging en verkenning golden voor *het Nederlandsche terrein buiten de polders en overdag*. In het *polderterrein* en altijd gedurende den *nacht* zijn de wielrijders het meest geschikt voor de taktische beveiliging en verkenning. Hun waarde voor Nederland is dus wel zéér groot.

Mijne Heeren thans een enkel woord omtrent de *organisatie der lichte troepen in de D. G.* Ik meen betoogd te hebben dat voor de divisiën voor tactische beveiliging en verkenning op korten afstand als regel een esk. en een C. W. met toegevoegde wapens het minimum is, hetgeen blijkens de verklaring van den heer MATUON dus ook met de Fransche opvatting overeenstemt.¹⁾

Behalve voor de divisiën achtte ik echter ook voor de D. G. bovendien nog cav. en W. noodzakelijk voor dezelfde

¹⁾ Ook de laatste Fransche manoeuvres de la Sarre wijzen op deze samenwerking. Aldaar toch werd een „groupe de reconnaissance” gevormd, die bestond uit: een esk. cav., een „groupe” cav. mitrailleurs, een comp. chasseurs cyclistes, een sectie pantserautomitrailleurs „sur chenilles” (zelfde type als die de Sahara doorkruisten) 2 motorwielrijders; zoo noodig werd de „groupe” versterkt met een batterij van 75 en een bataljon „chasseurs”. (De cavalerie was op oorlogssterkte gebracht).

1 ken als die waarover de ritm. WIRIX o. a. sprak. Gaat men nu na wat er hier te lande aan lichte troepen bij de D. G. en de divisiën is ingedeeld, dan komt men dus tot de conclusie dat er *te weinig* zijn, en hoewel ik vind dat het ongewenscht is, om de D. C. totaal geen lichte troepen te geven, meen ik dat men vooral in Ned. door de geringe sterkte aan lichte troepen, gedwongen zal zijn, deze in handen van den D. G. C. te concentreeren, ten einde in staat te zijn de divisiën juist dat toe te bedeeleu wat zij, in verband met *het terrein, den aard der opdracht*, de omstandigheid dat bij *dag of nacht* opgetreden moet worden e.d. beslist noodig hebben. Het overige gedeelte zal dan nog voldoende sterk moeten zijn om dit ten behoeve der D. G. aan te wenden voor beveiligende en verkennende taken tot op ongeveer een dagmarsch voor het front der D. G.

Dat dit orgaan der D. G. in gevallen, waarin het niet verdeeld behoeft te worden, zeer geschikt is om als *snel verplaatsbare vuurreserve* op te treden, wordt door de oorlogservaring bevestigd en door vrijwel alle gevechtsvoorschriften erkend. Ik vind dan ook *34 uitstekende lichte mitr.* en *6 zware mitr.* en 6 à 700 karabijnen op een kritiek oogenblik met groote snelheid ingezet, niet te verwaarloozen.

Alvorens thans over te gaan tot de strat. verkenning wil ik eerst de vraag van den ritmeester MATHON beantwoorden of mijn vermoeden dat de Duitsche W. op aandringen van Fransche zijde zijn afgeschaff, op iets berust. Ik verwijs hem o.a. naar een artikel in „La France militaire” van 4 Mrt. 1921 getiteld „l'organisation actuelle de l'infanterie allemande”, waarin b.v. gezegd wordt: „chaque régiment d'infanterie a une compagnie cycliste. Mais le traité de Versailles interdit ses engins; le haut commandement allemand en poursuit le maintien et laisse figurer sa composition dans les tableaux d'effectifs.”

Mijne heeren, het deed mij genoeg dat de generaal KALFF erkende dat de tegenstelling, omtrent de samenwerking van cav. en W. verbanden tusschen de taktische en strat. verkenning, alleen kan gelden voor *Nederlandsche* toestanden. Ik meen dat dit vrijwel met mijn opvatting

overeenstemt. Voor Frankrijk of Duitschland zou ook ik de grootste waarde aan *de cav.* hechten gesteund door W., tenzij terreinen als die van België en Nederland betreden zouden worden.

De voorbeelden, die ik besprak toonen voor het grootste gedeelte dat W. verbanden geheel *onafhankelijk*, dan wel *los van de cav. verbanden vooruit* kunnen worden gezonden. A fortiori geldt dit dus voor *onze* terreinen.

Mag het bij de taktische verkenning wel eens kunnen voorkomen dat verkennende W., iets meer tijd verliezen dan de *cav.*, indien ze gedwongen zijn, eerder *te voet* de verkenning voort te zetten, bij de strat. verkenning is de toestand geheel anders. De W. afd. legt dan n.l. de afstand tusschen het punt van uitgang en het punt waar de vijand ontmoet wordt zooveel sneller af, dat het eventueele tijdverlies bij het *te voet* door het terrein gaan, daarbij in het niet verzinkt. Dit is te meer het geval naarmate het berijdbare weggennet beter en dichter is.

Dat het voor een verk. afd. *noodig* zou zijn om zich eventueel met de sabel in de vuist een weg te kunnen banen is meen ik een verlaten standpunt. Reeds na de eerste oorlogservaringen, bleek dat ook de *cav.* patrouilles zelfs dikwijls *te voet* verkenden. Het is b.v. merkwaardig op blz. 198 van het boekje „1000 K.M. uit der Garde Kav.“ te lezen dat de luitenant Jhr. von KNIGGE van het 1e Garde Uhlanen, die „so viele Patrouillen geritten und stets besonders gute Meldungen Zurück gebracht hatte“ o.a. op 11 October op de bezette brug bij la Bassée stuit en om de sterkte der bezetting te verkennen „ging er mit dem Kriegsfreiwilligen von Nassau zu Fuß gegen die Brücke vor.“

Ten slotte erkende ook de ritmeester WIRIX, dat het idée om de strat. verk. detachementen alleen uit W. te laten bestaan iets aanlokkelijks had, doch hij verwierp dit hoofdzakelijk, omdat hij vindt dat de ordonnans, die eventueele berichten moet overbrengen te paard bereden moet zijn. Behalve de omstandigheid dat ook in alle buitenlandsche *cavaleries* de *draadlooze telegraphie* hiervoor werd gebruikt -- von POSECK zegt zelfs omtrent de lichte radioposten bij de

verk. escadrons „ohne sie wären die guten Aufklärungsergebnisse der Kavallerie nicht möglich gewesen" — citeer ik een ervaring die ook weer de bekende Duitse cav. generaal von Poseck te boek stelde in zijn artikel „Die technische Ausrüstung der Kavallerie im Felde" (Techn. und Wehrmacht 1919): „Die Radfahrer leisteten ausserdem der Kavallerie wertvolle Dienste im zurückbringen von Meldungen, im Verbindungsdienst, und bei Befehlsübermittlung, wodurch viele Pferdekräfte gespart werden konnten. Für diese Zwecke eigneten sich die Krafträder *in ganz hervorragender Weise*". (Cursiveering S.)

Ik meen dus dat de strat. W. verk. detachementen voldoende middelen (o.a. ook postduiven) kunnen bezitten, om hun berichten over te brengen.

Mijne heeren het is zeer juist dat uit mijn betoog moet blijken dat ik — hoezeer ik ook op het behoud van onze cavalerie prijs stel — de verhouding van de cav. tot de W. voor *ons* land voor een groot deel heb omgekeerd ten aanzien van vroeger hieromtrent geldende begrippen.

Als men zegt dat onze organisatie op theoretischen grondslag is opgebouwd, en dat dit een gevaar is, dan is dit wellicht tot op zekere hoogte juist. Doch zou men verder gaan en een opvatting verwerpen, omdat die theoretisch is afgeleid, uit vredeservaringen *hier te lande*, uit de bestudeering van *ons terrein* en uit oorlogservaringen in het buitenland opgedaan, dan moet daarbij toch bedacht worden, dat *het handhaven van een oude opvatting*, na een evolutie der oorlogstechniek in een voor ons 100-jarige vredesperiode, gepaard gaande aan een verandering van het terrein als gevolg van de ontwikkeling van een dichtbevolkten cultuurstaat als *Nederland*, evenzeer *theorie* is, zoodat slechts de argumenten, die beide opvattingen steunen, tegenover elkaar mogen worden afgewogen.

Het *terrein* en de *gevechtskracht* beheerschen m. i. grootendeels de vraag of men in de eerste plaats cav. dan wel W. voor de strat. verk. en voor het mobiel, gevecht noodig heeft.

In de slotbeschouwingen van zijn boek „Die deutsche Kav.

in België und Frankreich'' beschrijft VON POSECK de moeilijkheden van het terrein in België, die voornamelijk het gevolg waren van de toenemende „landwirtschaftliche und industrielle Kultur''. „Drahtzäune, Drainageanlagen, Schutthalden, Vördererschächte, Fabrikmauern, Bahndämme, Kanäle und sonstige Kunstbauten, erschwerten das vorwärts kommen''...

Dit doelt hoofdz. op België en de omgeving van Lens. Wel zegt hij, dat het wegnnet goed was, maar *tabrijke spoorwegdammen en kanalen gaven overal gelegenheid den opmarsch tegen te houden*. M. H. Zou het in ons land anders zijn?

Het is dan ook de regel geweest, dat de groote cav. afd. zich o. a. in België *langs de wegen* bewogen en *wegversperningen o. a. de grootste hinderpalen voor de cav. opleverden*. Zoo zegt b.v. LUDENDORFF op blz. 24 van zijn „Kriegserinnerungen'' dat hij zich naar het H. K. K. von der Marwitz begaf, dat op de brug van Visé aanrukte, terwijl het van het grootste belang was deze snel te bezetten.

„Es kam nur langsam vorwärts, da ein Verhau nach dem anderen die Strasse sperrte. Auf meine Bitte wurde eine Radfahrer kompanie vorgeschickt''... Aldus LUDENDORFF. Dezelfde ervaring vindt men bevestigd in „der grosze Krieg Heft 1 Lüttich Namur'' blz. 16. Aan Fransche zijde was het niet anders. Op 15 Aug. bereikten o. a. de W. van de 1e C. D. van SORDET Anseremme ten Z. van Dinant, van waaruit verbinding met deze stad werd verkregen. De commandant van de 8e inf. brig. deelt mede, dat hij het deboucheeren van het cav. korps ten N. van de Lesse kan verzekeren, doch „les reconnaissances de cavalerie rendent compte que le terrain est presque impraticable en raison de nombreux abattis établis par les Belges et que le passage des divisions présentera les plus grandes difficultés.'' (Cursiveering S.).

Voor de W. afd. beteekenen wegversperringen veel minder omdat ze deze met het rijwiel op den schouder kunnen passeeren, om daarna weer per rijwiel verder te gaan.

En thans, M. II., wil ik een oogenblik stilstaan bij *de gevechtskracht*. Het is slechts een eenvoudig rekensommetje

doch ik heb de gevechtskracht van onze met inf. versterkte lichte Brigade hestaaude uit 4 B. W., 2 reg. H. en 2 reg. inf. op rijwielen eens uitgedrukt in de gevechtskracht van een regiment huzaren.

Ik vind dan:

4 Bs. W. = 4 Rn. H.

2 Rn. H. = 2 Rn. H.

2 Rn. I. = 12 Rn. H.

Totaal der versterkte L. B. = 18 Rn. H.

Bedenkt men nu, dat het korps SORDET à 3 C. D. ook 18 Rn. cav. telde, het korps VON DER MARWITZ eveneens, het korps VON RICHTHOFEN met 2 C. D., 12 Rn. cav., dan lijkt hieruit dat een aldus versterkte Lt. B. in onze terreinen tegenover zeer sterke cav. afd. opgewassen zal zijn in het mobiele gevecht, indien we deze cav. tegen een onzer vele weerstandslijnen laten vastloopen om naar gelang der omstandigheden het mobiele gevecht te voeren. ²⁾

Juist omdat ook ik voor deze periode alle snelverplaatsbare wapens zooveel mogelijk voor het mobiele gevecht vereenigd wil hebben, moeten wij die 2 enkele R. H. niet te voren opgebruiken voor strat. verk. op grooten afstand. Indien men cav. in oorlogstijd afstanden van 100 K.M. laat rijden, waarvoor hier in de vergadering blijkbaar nog voorstanders bleken te bestaan, dan meen ik, dat men onze zwakke cav. zoo niet mag gebruiken, omdat ze dan in enkele dagen uitgeschakeld is. Wij moeten ons op het standpunt stellen, dat men voor elke taak, die maar eenigszins door W. vervuld kan worden, ook W. moet gebruiken, ten einde de cav. te sparen voor die oogenblikken, dat alleen de cav. tot het verkrijgen van de beste resultaten kan bijdragen.

Voor de strat. verk. in ons land dus als regel W.! Deze hebben bovendien het voordeel, dat ze nog op het land kunnen leven, wat voor groote cav. afd. in den tegenw. tijd twijfelachtig is. W. kunnen meer risqueren, door hunne geringe zichtbaarheid en geluidlooze verplaatsing, terwijl

1) Wel is waar zal de vijand. cav. ook met inf. bat. versterkt zijn, doch de waarschijnlijkheid is niet groot dat een geheel cav. korps op het hoofdoperatietooneel van den vijand gemist kan worden.

ook *geleden verliezen beter aangevuld* kunnen worden dan die der cav.

De ritmeester MATHON heeft verschillende afstanden genoemd door het Duitse cav. korps afgelegd, om aan te toonen, dat groote afdn. lichte troepen als regel slechts van 12 tot 30 K.M. per dag zouden marcheeren.

M. H., indien deze getallen als voorbeeld mochten dienen om de marscheapaciteit van groote cav. afdn. aan te toonen, dan zou ik me afvragen, waarom men dan in 't buitenland niet volstaat met snelheidshalve infanterie als hoofdbestanddeel van de cav. korpsen te bestemmen. Goede inf. legt toch met het grootste gemak de genoemde afstanden per dag af en is bovendien beter dan elk ander wapen in staat om z. n. dwars door het terrein te marcheeren.

Doeh ik meen dat *het terrein en het slooten op den vijand* oorzaak waren dat de marschsnelheden moesten verminderen. Dit is een ander geval dan dat waarin b.v. een strat. W. verkenningsskorps in Nederland zou verkeeren, dat den afstand van een bepaald uitgangspunt, naar de besehermende lijn der grenswachtdetachementen dan wel der strat. dekkingskorpsen met de grootste snelheid kan afleggen, om gaarna z. n. het vijand. gebied binnen te dringen.

De beschouwingen van den ritmeester FABIUS, wat betreft zijn opvatting omtrent landsverdediging, de waarde van een mobiel veldleger en de waarde van sterke lichte troepen speciaal voor ons heb ik met bewondering aangehoord. Ook zijn aansporing dat de beweeglijke oorlogvoering, het hoofddoel onzer oefeningen moet zijn, onderstreep ik driedubbel.

Mijne heeren, het wordt zoo dikwijls voorgesteld alsof bij het onverhoopt uitbreken van een oorlog, het volle gewicht van een overmachtig en modern uitgerust leger op onze arme hoofden zou nederdalen. Dit denkbeeld is toch zeer onwaarschijnlijk.

Ik kan me niet anders voorstellen, dan dat zich in Europa weder geleidelijk een machtsevenwicht ontwikkelt, zoowel in politieken, economischen, als militairen zin, hetzij buiten of tegenover, hetzij in den Volkenbond zelve. En indien dus ooit weder een oorlog zal uitbreken, waarin wij de kans

hebben betrokken te worden, dan hebben wij *onmiddellijk* een sterk mobiel leger noodig. Meent toch een der beide machtsecombinatiën, dat ons grondgebied betreden moet worden, dan bestaat de grootste kans, dat ons land, bezien in het kader van het geheel, zal worden *een neven-operatietooneel*. De vijand, die volgens de oerbeginselen der strategie moet trachten op het hoofdoperatietooneel zoo sterk mogelijk te zijn, zal dus precies uitrekenen met welke minimum troepensterkte hij tegenover ons leger kan volstaan.¹⁾ Enkele jaren geleden heeft de toenmalige kapitein van den generalen staf LAMBOUY in een vergadering van onze Vereen. ter beoefening van Kr. te Breda gehouden, op zoo treffende wijze aangetoond, hoe dikwijls het Belgische veldleger de kans heeft gehad om, eerst aan de Maas, later vanuit Antwerpen tegenover het Duitsehe observatiekorps, een zeer belangrijke overwinning te bevechten. Ook wij kunnen daaruit leeren, dat in ons off. korps nooit vergeten mag worden, dat ons zeer dikwijls de *kans* gegeven zal kunnen worden, *om door een veldslag, met het eerste legergedeelte van den vijand, dat ons land durft binnen te dringen, op grondige wijze af te rekenen.*

Mijne heeren, indien men dit aanvaardt, dan zijn *ook* daarom *sterke lichte troepen en een met alle middelen te vergrooten mobiliteit van het veldleger noodzakelijk*. Door de vliegtuigverkenning toch, blijft de groepeerings der strijdkrachten in veel geringere mate dan vroeger aan den vijand verborgen. De inzet van niet snel verplaatbare reserves die de beslissing zouden moeten brengen, zal om dezelfde reden *tijdig* door hem ontdekt kunnen worden. Slechts *snelverplaatbare reserves*, op het juiste oogenblik in het gevecht gebracht, scheppen de mogelijkheid, het *tijdig* nemen van tegen maatregelen door den vijand te beletten. De inzet van groote W.-verbanden, mf. afd. getransporteerd per rijwiel (e.g. per auto), cav., motorart., rijd. art., art. portée, pantserautomobielen, gecombineerd met een geconcentreerde luehtactie op het beslissende punt, zal dan ook naar mijn

¹⁾ Misschien aangevoerd door — zooals Napoleon dat uitdrukte — „un bon général ordinaire.”

meening in hooge mate tot een beslissing in den slag en een uitbuiting van het succes kunnen bijdragen.

Mijnheer de voorzitter, ik meen hiermede de verschillende heeren te hebben beantwoord.

De VOORZITTER: M. H.! Vergun mij thans nog een enkel woord!

De zoo interessante besprekingen van hedenavond hebben wederom doen zien, dat wielrijdersverbanden voor onze organisatie alle reden van bestaan hebben, maar ook, dat alleen in samenwerking met onze cavalerie goede uitkomsten verkregen zullen kunnen worden.

Het zal u allen ook duidelijk zijn, hoe moeilijk de aanvoering van een hooger verband zal zijn, waarin deze wapensoorten zullen zijn opgenomen en waaraan nog tal van onderdeelen, infanterie op automobielen, rijdende artillerie, motorartillerie, vliegtuigformatiën, treinen enz., zullen moeten worden toegevoegd.

Om dan ook verzekerd te zijn, in dit opzicht goede resultaten in oorlogstijd te zullen verkrijgen, zal het *bepaald noodig* -- en in overeenstemming met het bij ons aangenomen beginsel -- zijn, dat de verschillende wapens en diensten, die bij mobilisatie de lichte brigade zullen vormen, ook voor zooveel mogelijk, in vreedstijd onder den aangewezen commandant dier brigade, den inspecteur der cavalerie, worden gesteld.

Aan dezen in alle opzichten dringenden eisch moge het legerbestuur spoedig de noodige aandacht schenken!

Mijne Heeren! Ik geloof ten slotte uit uw naam te mogen spreken, wanneer ik den inleider van dezen avond hulde breng voor zijn degelijke studie en den debaters dank betuig voor hetgeen zij in het midden hebben willen brengen.

Ik sluit deze vergadering!

STELLINGEN.

1. In vrijwel alle legers der West-Europeesche mogendheden, welke aan den wereldoorlog deelnamen, werden gedurende den oorlog *wielrijdersbataljons* georganiseerd -- voor zoover dit al niet reeds vóór den oorlog geschiedde -- hetgeen eene aan-

wijzing is, dat deze *het nut van hun bestaan in de practijk hebben bewezen*. Zelfs zijn gedurende en na den oorlog in enkele landen wielrijdersbataljons in hooger verband georganiseerd. Bovendien is in talrijke episoden van den oorlog aan den dag getreden dat grootere wielrijdersverbanden, zelfs in terreinen ongunstiger dan de onze voor het gebruik van wielrijders, met succes zijn aangewend.

2. De ervaring op *buitenlandsche oorlogsterreinen* opgedaan, omtrent de *marschcapaciteit van wielrijdersbataljons* leerde, dat — gedurende eenige dagen — *gemiddeld per dag afstanden van 50 tot 70 K.M. afgelegd kunnen worden* en dat in zeer ongunstige omstandigheden, zooals b.v. in een zône tot 20 K.M. achter het front in den stellingoorlog, of bij grooten sneeuwval en strenge vorst, de snelheid en de marschcapaciteit wel sterk verminderd kunnen worden, doch als regel toch belangrijk grooter blijven dan van de groote infanterie colonnes.

In *Nederlandsche terreinen* zal men op eene *marschsnelheid* van 10 à 12 K.M. per uur en gedurende meerdere dagen op zeer marschprestatie per dag van \pm 80 K.M. kunnen rekenen, terwijl in gunstige omstandigheden de snelheid grooter kan zijn en de marschprestatie per dag op \pm 100 K.M. kan worden aangenomen: voor een enkele maal zelfs op 120 K.M.

3. Het is gewenscht de wielrijderscompagnieën en cavalerie eskadrons der divisieën in *een verband van hooger orde bij de D.G.* (het legerkorps) in te deelen; cavalerie en wielrijders kunnen dan naar gelang der behoefte en in de gewenschte verhouding aan de divisieën worden toegevoegd uit dit orgaan; dit orgaan zal in sommige gevallen in den bewegingsoorlog en als regel in den stellingoorlog, als *snel verplaatsbare vuurreserve* ten behoeve der D.G. aangewend kunnen worden.

4. In een wegnrijke landstreek, waar verreweg het grootste gedeelte der wegen voor wielrijders berijdbaar zijn, kunnen *wielrijdersverbanden voor de beveiliging* van groote afdeelingen lichte troepen dan wel van gemengde wapens aangewend worden.

Indien de factor snelheid bij het volvoeren van een der taken van groote afdeelingen lichte troepen, niet predomineert, zal een directe samenwerking van cavalerie met wielrijders — buiten het polderterrein — echter dikwijls de meest gunstige zijn.

5. Samenwerking van cavalerie en wielrijdersverbanden voor de *taktische verkenning* is zeer gewenscht (uitgezonderd in polderland en andere streken, waar het terrein tusschen de wegen voor cavalerie zeer moeilijk of niet begaanbaar is), mits in 't oog gehouden wordt, dat beide wapens op de voor hen karakteristieke wijze worden gebruikt.

6. Voor de *strategische verkenning* zal de factor tijd een zoodanig gewicht in de schaal kunnen leggen, dat in een land, dat zich voor het gebruik van wielrijders leent, de strategische verkenningsschorsen en detachementen dikwijls alleen uit wielrijdersverbanden, pantserauto's en motorartillerie, uitgerust met de noodzakelijke verbindingsmiddelen en treinen, zullen moeten

worden samengesteld, waaraan z.m. een V.V.A. en een A.V.A. voor *directe samenwerking* kan worden toegevoegd.

Naarmate de strategische verkenning de taktische nadert, is de *samenwerking met cavalerieverbanden* van meer gewicht.

7. Wielrijderskorpsen als hiervoor bedoeld zijn in 't algemeen ook zeer geschikt om gebruikt te worden voor het *vertragen van den opmarsch van vijandelijke colonnes*, het *dekken van een niet aangeleunden vleugel*, het *tegengaan van eene doorbreking*, het *dekken van een terugtocht*, de *gewelddadige verkenning*, den *verrassenden omvattenden aanval in den slag*, kortom voor alle opdrachten van lichte troepen waarbij gevochten moet worden; voor het beveiligen van de vleugels dezer wielrijderskorpsen en voor een optreden als mobiele reserve in een terrein, waar een wielrijdersreserve niet snel in elke gewenschte richting zou kunnen oprukken, kan de *samenwerking met cavalerieverbanden* zeer gewenscht zijn.

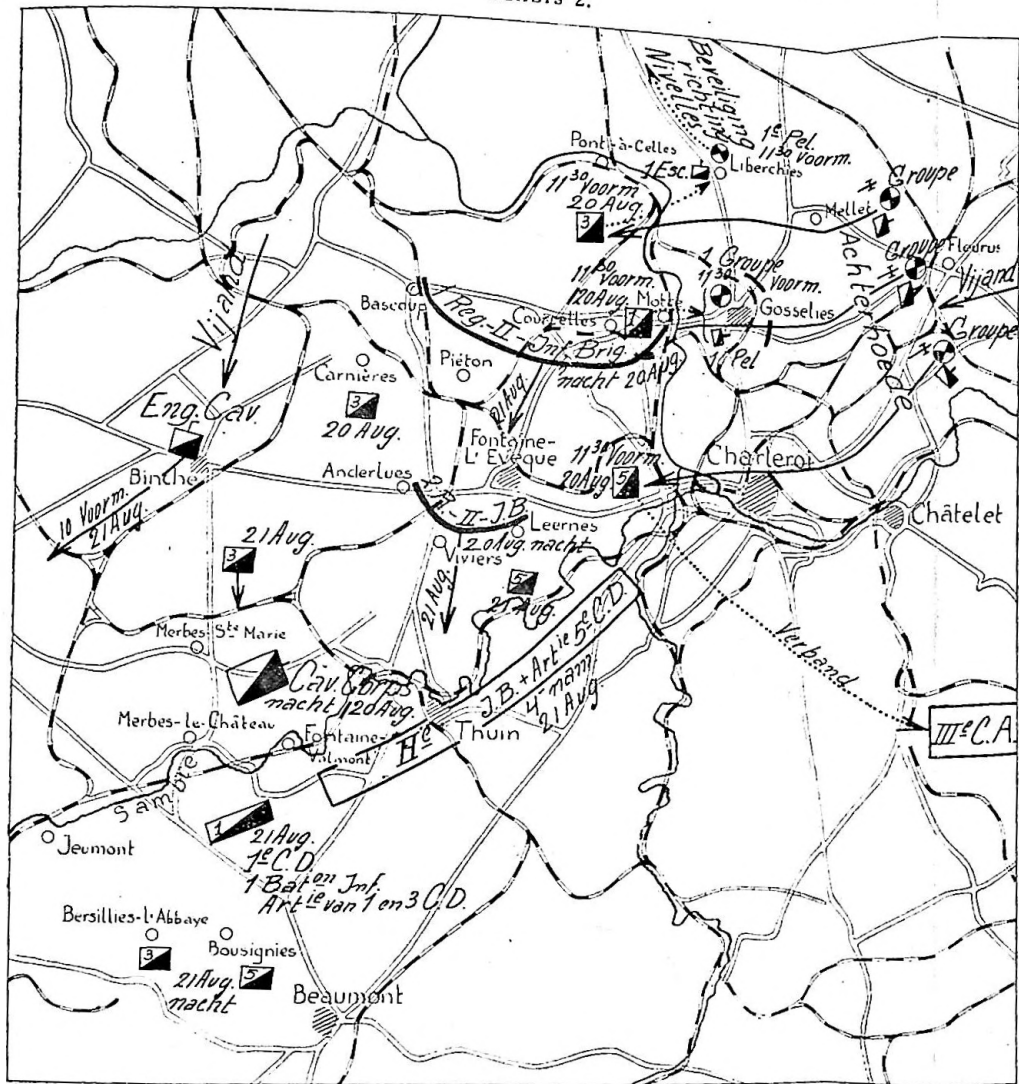
8. Voor de *taktische en strategische vervolging* kunnen wielrijderskorpsen van groote beteekenis zijn.

9. Voor Nederland zou het *van zeer groot belang zijn indien de infanterie in vreedestijd in het colonnerijden per rijwiel werd geoefend*; in *vreedestijd* scheidt men daardoor betere oefeningsvoorwaarden; in *oorlogstijd* heeft men dan de infanterie eene eigenschap gegeven, die het mogelijk maakt om van het buitengewoon groot aantal rijwielen, dat over geheel Nederland verspreid is, als transportmiddel gebruik te maken en waar noodig, infanteriecompagnieën en -bataljons op rijwielen snel verplaatsbaar te maken, waardoor *talrijke voordeelen* verkregen worden ten aanzien van de *mobilisatie en concentratie*, de *strategische grensdekking*, de *kustverdediging*, de *versterking en aanvulling der lichte brigade*, het organiseren van *mobiele reserves voor D. Gn. of voor het leger e. d.*

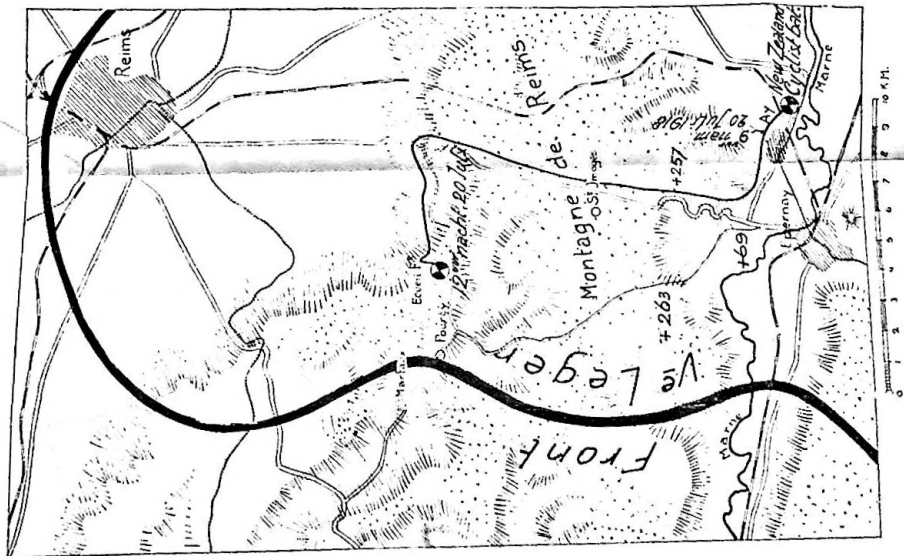
Erratum voor Aflevering IV.

In bijlage IV, fig. 10, onder de Legende regel 7 t/m. 10 te lezen in onderstaande volgorde:

Co. post van het object
Co. post van een afd. zoeklichten
Co. post van een batterij-groep (Lu. A.)
Bijzonder kwetsbaar punt van het object

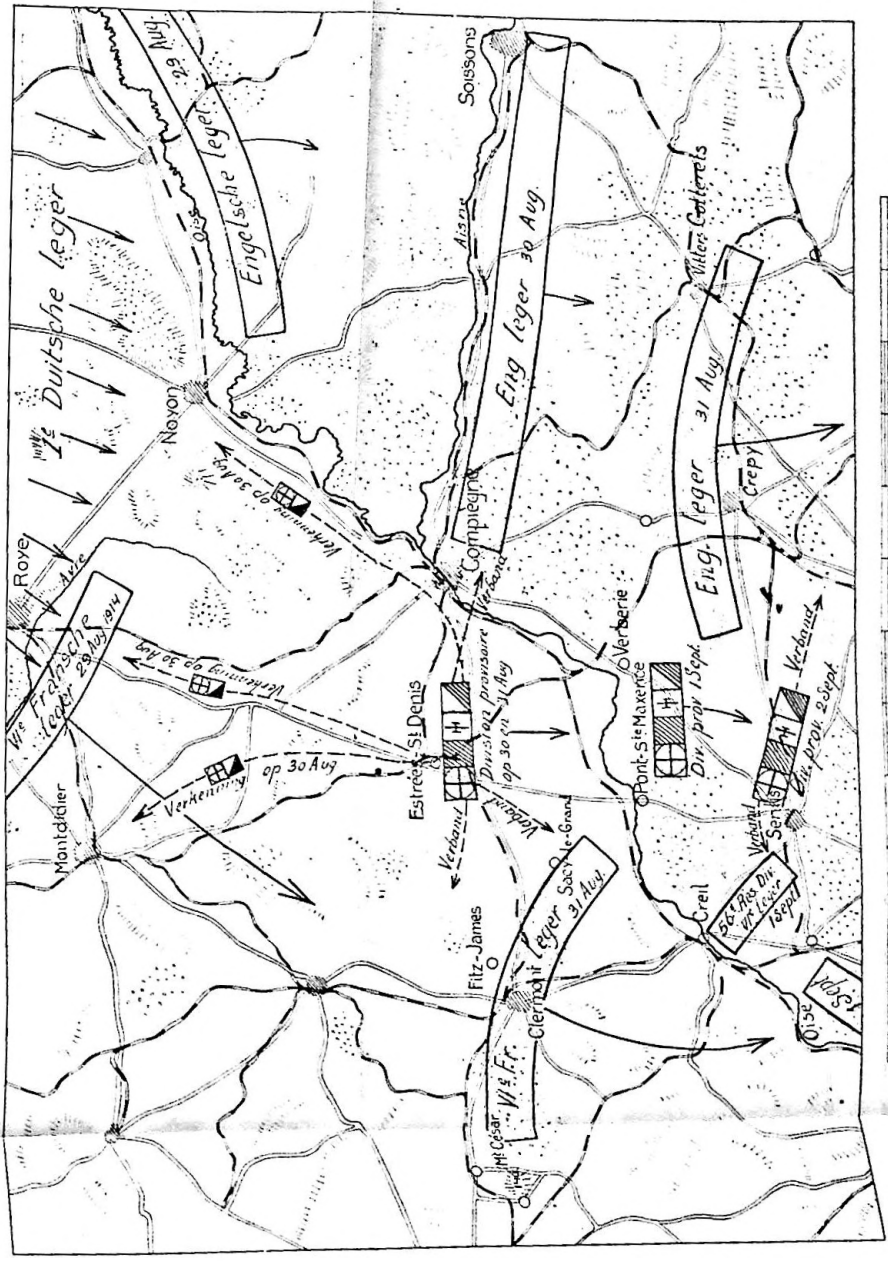

3 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 15 20 K.M.

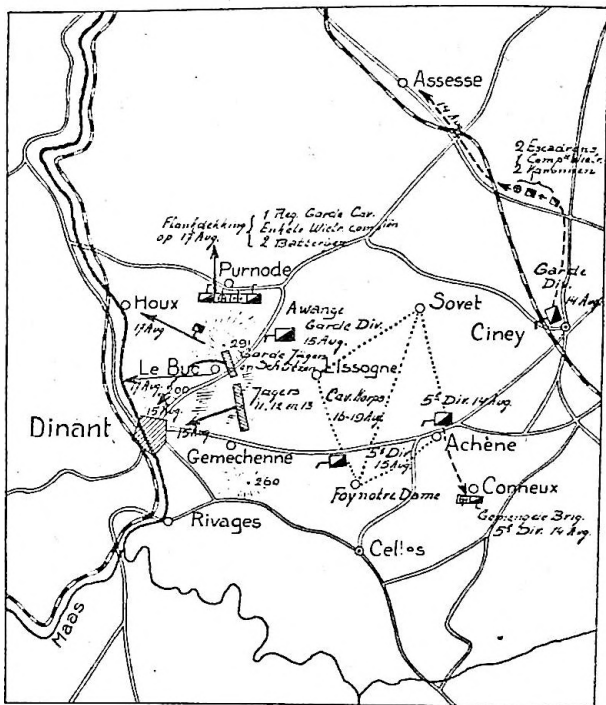

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 K.M.

SCHETS 4.

SCHETS 5.

SCHETS 7.

